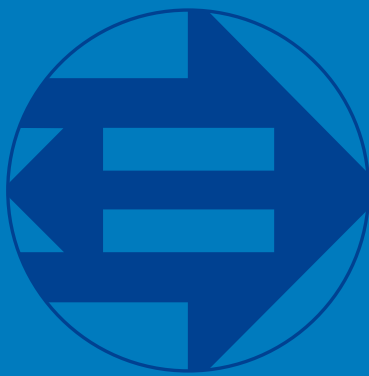
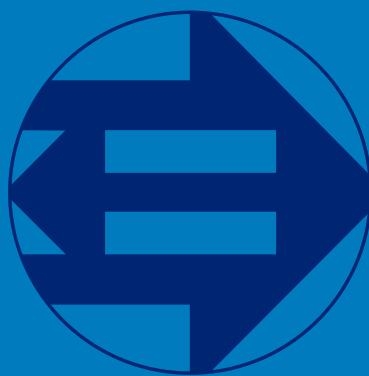
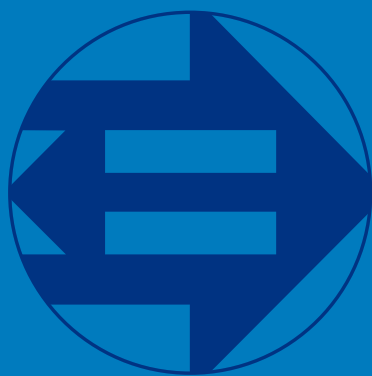

Euroopan
oikeusasiamies
Vuosikertomus
2012

FI

Toiminta-ajatus Euroopan oikeusasiamies pyrkii löytämään oikeudenmukaiset ratkaisut EU:n toimielimiä vastaan tehdyissä kanteluissa. Hän kannustaa toimielinten hallintoa avoimuuteen ja edistää palveluhenkistä hallintokulttuuria. Hänen tavoitteenaan on lisätä luottamusta kansalaisten ja EU:n välillä vuoropuhelun avulla sekä kehittää ja vaalia parhaita hallintokäytäntöjä EU:n toimielimissä.

Euroopan
oikeusasiamies

Vuosikertomus
2012

Sisällysluettelo

Oikeusasiamiehen alkusanat	4
1 Kantelut ja tutkimukset	11
1.1 Oikeusasiamiehen toimivalta ja menettelyt	12
1.2 Yleiskatsaus vuonna 2012 tutkituista kanteluista	18
1.3 Analyysi käynnistetyistä tutkimuksista	24
1.4 Oikeusasiamiehen tutkimusten tulokset	29
1.5 Hyvän toimintatavan mallitapaukset	36
1.6 Päätökseen saatujen tutkimusten aihekohtainen analyysi	38
1.7 Siirrot ja neuvonta	56
2 Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin	59
2.1 Suhteet EU:n toimielimiin, elimiin ja laitoksiin	60
2.2 Suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin	61
2.3 Suhteet muihin sidosryhmiin	63
2.4 Vammaisten henkilöiden oikeudet	68
3 Resurssit	71
3.1 Henkilöstö	72
3.2 Talousarvio	74
3.3 Resurssien käyttö	75
Miten otat yhteyttä Euroopan oikeusasiamieheen	76

Oikeusasiamiehen alkusanat

Minulla on ilo esitellä Euroopan oikeusasiamiehen *Vuosikertomus 2012*. Siinä kerrotaan kattavasti kantelujen käsittelystä ja pyrkimyksistämme edistää hyvää hallintoa Euroopan unionin toimielimissä, elimissä ja laitoksissa, sekä esitellään tiedotuskampanjoitamme, joilla pyritään varmistamaan, että kansalaiset voivat käyttää oikeuksiaan täysimääräisesti.

Vuosikertomus alkaa näillä alkusanoilla, joissa nostan esille toimistomme kohokohtia vuonna 2012. Luvussa 1 kerrotaan kattavasti oikeusasiamiehen toiminnasta, joka liittyy kantelujen käsittelyyn ja tutkimusten suorittamiseen, ja selvitetään oikeusasiamiehen toimivaltaa ja menettelyjä. Luvussa 2 käsitellään oikeusasiamiehen suhteita EU:n muihin toimielimiin, elimiin ja laitoksiin¹, Euroopassa toimivien kansallisten, alueellisten ja paikallisten oikeusasiamiesten yhteisöön sekä muihin keskeisiin sidosryhmiin. Lukuun sisältyy myös ensimmäistä kertaa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva osio. Lopuksi luvussa 3 esitetään yksityiskohtaisia tietoja oikeusasiamiehen henkilöstöstä ja talousarviosta.

Kantelujen ja tutkimusten ennätysvuosi

Vuosi 2012 oli erityisen kiireinen oikeusasiamiehelle ja hänen toimistonsa henkilöstölle, sillä tutkimuksia aloitettiin ja päätettiin ennätysmäärä. Aloitettuja tutkimuksia oli 465, mikä on 18 % enemmän kuin vuonna 2011². Päätettyjen tutkimusten määrä kasvoi 23 % edelliseen vuoteen verrattuna, ja niitäkin oli ennätysellisen paljon: 390. Yleisesti oikeusasiamies avusti vuoden 2011 tapaan suoraan yli 22 000:ta yksittäistä kansalaista käsittelemällä heidän kantelujaan (2 442 tapausta), vastaamalla kysymyksiin (1 211) tai antamalla neuvoja verkkosivustolla olevan interaktiivisen oppaan kautta (19 281).

Oikeusasiamiehelle esitettyjen kantelujen kokonaismäärä laski jo neljäntenä vuonna peräkkäin, mikä kertoo osaltaan interaktiivisen oppaan onnistumisesta. Kantelujen väheneminen 3 406 kantelusta (vuonna 2008) 2 442:een (vuonna 2012) johtuu pääasiassa siitä, että yhä harvemmat henkilöt kantelevat oikeusasiamiehelle väärästä syystä. Jos henkilö kääntyy oikeusasiamiehen puoleen, vaikka hänen olisi pitänyt kannella muualle, oikeusasiamies pyrkii neuvomaan häntä tai siirtämään tapauksen. Useimmiten oikeusasiamiehen toimistosta neuvotaan ottamaan yhteyttä Euroopan oikeusasiamiesten verkoston³ jäseneen. Lähes 60 % vuonna 2012 käsitellyistä kanteluista kuului jonkun verkoston jäsenen toimivaltaan. Hieman yli puolet näistä tapauksista (30 % kaikista) kuului Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan. Toimivallan ulkopuolelle jääviä kanteluja oli vähiten kymmeneen vuoteen: 1 720.

Toimivallan ulkopuolelle jäävien kantelujen käsittelyä yksinkertaistettiin, joten niiden käsittely nopeutui selvästi vuonna 2012. Tapausten määrän kasvun vuoksi tutkimusten päätökseen saaminen vei vuonna 2012 keskimäärin hieman kauemmin, yksitoista kuukautta, vuoden 2011 kymmeneen kuukauteen verrattuna. Suurin osa tutkimuksista (69 %) saatiin kuitenkin edelleen päätökseen yhden vuoden kuluessa, mikä on hieman parempi tulos kuin vuonna 2010 (66 %). Vuonna 2012 tämä kaikki saatiin aikaan yhteensä 66 työntekijän voimin ja talousarviomäärärahoja oli käytössä 9 516 500 EUR.

1. Tässä kertomuksessa kaikista EU:n toimielimistä, elimistä ja laitoksista käytetään jäljempänä nimitystä "toimielimet".

2. Kuten *Vuosikertomuksessa 2011* selitettiin, oikeusasiamiehen menettelyjä muutettiin vuonna 2011, minkä tuloksena tuolloin aloitettiin ennätysmäärä tutkimuksia: 396. Sama suuntaus jatkui myös vuonna 2012, kun määrä kasvoi entisestään.

3. Verkostossa on nyt 99 toimistoa 35:ssä Euroopan maassa. Siihen kuuluvat Euroopan unionin jäsenvaltioiden, ehdokasmaiden ja Euroopan talousalueeseen ja/tai Schengenin alueeseen kuuluvien muiden maiden kansalliset ja alueelliset oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet sekä Euroopan oikeusasiamies ja Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta.

Oikeusasiamiehen alkusanat

Kiireinen vuosi EU:n hallinnon valvonnan kannalta

Kuten kaikkina vuosina, valtaosa oikeusasiamiehen vuonna 2012 aloittamista tutkimuksista koski Euroopan komissiota (245 tutkimusta eli 53 % kokonaismäärästä). Koska komissio tekee EU:n toimielimistä eniten suoraan kansalaisiin vaikuttavia päätöksiä, se on luonnollisesti kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Euroopan unionin henkilöstövalintatoimistosta (EPSO), jonka päätökset vaikuttavat EU:n hallintoon töihin pyrkiviin henkilöihin, aloitettiin 78 tutkimusta (17 %). Siihen kohdistuneiden tutkimusten määrä siis kaksinkertaistui edelliseen vuoteen verrattuna (42 tutkimusta), ja lisäksi on valitettavasti todettava, että EPSOn suhtautuminen muutamiin vuonna 2012 esille otettuihin kysymyksiin on antanut aihetta huoleen.

Yhteensä 24 vuonna 2012 aloitettua tutkimusta koski Euroopan parlamenttia (5 %), 14 koski Euroopan ulkosuhdehallintoa (3 %) ja seitsemän Euroopan investointipankkia (1,5 %). EU:n muita toimielimiä, elimiä ja laitoksia koski 97 tutkimusta (21 % kokonaismäärästä). Näistä 58 koski EU:n erillisvirastoja. Oikeusasiamies jatkoi myös erillisvirastojen vierailuohjelmaansa, ja teki vuoden aikana yhteensä kahdeksan vierailua.

Kuten kaikkina vuosina, myös tämän vuoden vuosikertomuksessa on eritelty mallitapauksia, joiden pitäisi olla esimerkkinä siitä, miten oikeusasiamiehen esille ottamiin seikkoihin tulisi suhtautua. Kuusi tämän vuoden kymmenestä mallitapauksesta koskee komissiota, ja Eurooppa-neuvostoa, EU:n neuvostoa, Euroopan keskuspankkia ja Euroopan lääkevirastoa koskee kutakin yksi mallitapaus. Kuusi tapausta liittyy avoimuuteen, ja yksi tapaus liittyy EU:n perusoikeuskirjaan. Mukana

ovat myös työhönottoon, kansalaisten kunnioittamiseen ja korvauksiin liittyvät tapaukset.

Mallitapaukset on esitelty kertomuksen kohdassa 1.5. Niitä seuraavassa aihekohtaisessa analyysissä esitellään tutkimusten päättämistä koskeviin oikeusasiamiehen päätöksiin vuonna 2012 sisältyviä keskeisiä oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja. Aihekohtaisessa analyysissä käsitellyt pääaiheet ovat (i) avoimuus, oikeus tutustua asiakirjoihin ja henkilötiedot (22 % kaikista päätetyistä tutkimuksista); (ii) komissio perussopimusten valvojana (22 %); (iii) sopimusten tekeminen ja avustusten myöntäminen (7 %); (iv) sopimusten täytäntöönpano (4 %); (v) hallinto ja henkilöstösäännöt (17 %); (vi) kilpailut ja valintamenettelyt (21 %) ja (vii) institutionaaliset ja poliittiset asiat sekä muut asiat (12 %). Merkillä pantavaa on, että komissiota perussopimusten valvojana koskevien tutkimusten lukumäärä on nyt ensimmäistä kertaa sama kuin avoimuutta koskevien tutkimusten lukumäärä. Kun otetaan huomioon oikeusasiamiehen tärkeä tehtävä tällä alalla, on valitettavaa, ettei komission uutta tiedonantoa kantelijan asemasta unionin oikeuden soveltamista koskevissa asioissa – toisin kuin edeltäjänsä – ollut osoitettu oikeusasiamiehelle. Kirjoitin komission pääsihteerille tästä asiasta kesäkuussa 2012.

Vuonna 2012 päätetyistä 390 tutkimuksesta kymmenen oli oikeusasiamiehen omasta aloitteesta tehtyjä tutkimuksia. Hallinnollinen epäkohta todettiin 56 tapauksessa (mikä on enemmän kuin 47 tapauksessa vuonna 2011), ja kantelijan kannalta myönteinen ratkaisu saatiin aikaan näistä yhdeksässä (13:ssa vuonna 2011) antamalla suositusluonnoksia, jotka hyväksyttiin. Oikeusasiamies antoi kriittisen

huomautuksen 47 tapauksessa vuonna 2012, mikä on 12 enemmän kuin vuonna 2011. Tämäkin herättää huolta, joten oikeusasiamies seuraa vuotuisessa kriittisiä huomautuksia ja lisähuomautuksia koskevassa seurantatutkimuksessaan tiiviisti, mitä jatkotoimia toimitukset toteuttavat näiden huomautusten johdosta. Oikeusasiamies esitti vuonna 2012 lisähuomautuksia 30 tapauksessa hallinnon laadun lisäämiseksi.

Niiden tapausten määrä, joissa toimitus sopi asian tai myöntyi sovintoratkaisuun, väheni hieman ja oli 80 (84 vuonna 2011). Oikeusasiamies katsoi 197 tapauksessa (128:ssa vuonna 2011), etteivät lisätutkimukset olleet perusteltuja. Monissa näistä oli kyse yksinkertaistettuun menettelyyn tehdyistä muutoksista, jotka oikeusasiamies otti käyttöön vuonna 2011. Hallinnollista epäkohtaa ei havaittu 76 tapauksessa (64:ssä vuonna 2011).

Myönteinen vuosi oikeusasiamiehen vaikutuksen kannalta

Vuonna 2012 voidaan ensimmäistä kertaa antaa konkreettinen vastaus kysymykseen ”Miten hyvin Euroopan oikeusasiamies on onnistunut?”. Viime vuonna annettiin kaksi julkaisua – kriittisiä huomautuksia ja lisähuomautuksia koskeva seurantatutkimus sekä uusi ehdotusten noudattamista koskeva kertomus – joiden mukaan neljässä tapauksessa viidestä (82 %) EU:n toimitukset noudattavat oikeusasiamiehen ehdotuksia. Toisin sanoen niissä 120:ssä vuonna 2011 päätetyssä tapauksessa, jossa oikeusasiamies päätyi esittämään huomautuksia ja antamaan suosituksia, toimitukset antoivat 98 myönteistä vastausta joko vuonna 2011 tai vuonna 2012. Vuonna 2012 päätettyjä tapauksia koskevat seurantatutkimus ja ehdotusten noudattamista koskeva

kertomus tullaankin yhdistämään, jotta saadaan kattava kuva siitä, miten laajalti EU:n toimitukset noudattavat oikeusasiamiehen ehdotuksia. Tämä uusi yhdistetty kertomus aiotaan julkaista joka vuosi marraskuussa.

Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalta Herman Van Rompuylla vuoden aikana saamamme seurantatutkimusta koskeva palaute sai minut vakuuttuneeksi tämän kertomuksen laadinnan merkityksestä ja – mikä tärkeintä – myös siitä, että meidän on jatkettava tinkimätöntä työtämme kansalaisten puolesta. Puheenjohtaja Van Rompuy kirjoitti seuraavaa:

”Tämä työ on yksi olennainen seikka, jonka avulla kansalaiset saadaan vakuuttumaan siitä, että unionilla on toimiva sisäinen vallanjako- ja valvontajärjestelmä. Jopa niiden lukuisten kansalaisten, joilla ei ole tarvetta käännyä oikeusasiamiehen puoleen, on tärkeää tietää, että tällaiset takeet ovat olemassa ja aktiivisesti käytössä.”

On sanomattakin selvää, että oikeusasiamies jatkaa toiminta-ajatuksensa mukaisesti pyrkimyksiään vaalia parhaita hallintokäytäntöjä toimituksissa. Tämä tavoite mielessään oikeusasiamies julkaisi vuonna 2012 kaikilla EU:n virallisilla kielillä julkisen palvelun periaatteet, joita EU:n virkamiesten olisi noudatettava. Viisi julkisen palvelun periaatetta ovat sitoutuminen Euroopan unioniin ja sen kansalaisiin, rehellisyys, objektiivisuus, kunnioitus muita kohtaan ja avoimuus. Periaatteissa otetaan huomioon jäsenvaltioiden parhaat käytännöt, ja ne laadittiin Euroopan oikeusasiamiesten verkoston alustavan kuulemisen perusteella. Myös periaatteiden ensimmäisestä luonnoksesta järjestettiin julkinen kuuleminen. Periaatteiden julkaisemisen jälkeen oikeusasiamies laati toimistolleen eettiset ja deontologiset ohjeet.

Oikeusasiamiehen alkusanat

Euroopan oikeusasiamiehen tiedotustoiminnan kohokohta vuonna 2012 oli seminaari aiheesta "Eurooppa kriisissä: kansalaisten luottamuksen voittamisen haaste". Euroopan komission puheenjohtaja José Manuel Barroso oli yksi tilaisuuden pääpuhujista.

Onnistunut vuosi kansalaisten tavoittamisen kannalta

Kiinnitin huomiota edellä mainittuihin periaatteisiin tavatessani komission pääjohtajia maaliskuussa ja korostin erityisesti, että vaikeina kriisiaikoina nämä periaatteet voivat auttaa lisäämään kansalaisten ja EU:n toimielinten välistä luottamusta. Suurimmassa tähän mennessä järjestetyssä sidosryhmien tapaamisessa kansalaiset saivat tilaisuuden keskustella parlamentin puhemiehen, komission puheenjohtajan ja EU:n neuvoston puheenjohtajan kanssa aiheesta "Eurooppa kriisissä: kansalaisten luottamuksen voittamisen haaste". Tapahtumassa tarkasteltiin konkreettisia toimenpiteitä, joilla Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden toimielimet voivat

voittaa kansalaisten luottamuksen ja jotka vastaavat oikeusasiamiehen toiminta-ajatuksen yhtä perusperiaatetta, luottamuksen lisäämistä kansalaisten ja unionin välillä vuoropuhelun avulla. Tapahtuman interaktiivisen luonteen ansiosta yleisö pystyi osallistumaan siihen myös tapahtumapaikan ulkopuolelta seuraamalla keskustelua verkkolähetyksenä ja esittämällä kysymyksiä ja kommentteja Twitterin kautta. Seminaarisalin "tviittitaululla" näytettiin kansalaisten kommentteja, jotta puhujat saivat tilaisuuden vastata niihin. Tänä vuonna verkkosivustollamme sekä YouTube-kanavan kautta julkaistu video osoittaa samoin, että pyrimme tavoittamaan kansalaiset kiinnostavilla ja innovatiivisilla tavoilla.

Oikeusasiamies isännöi Brysselissä 28. syyskuuta yhdessä EIP:n valitusjärjestelmän kanssa seminaaria aiheesta "Kansainvälinen oikeus tietää -päivä – Avoimuus ja vastuuvuorollisuus kansainvälisissä kehityspankeissa".

Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kahdeksas alueellinen seminaari pidettiin Brysselissä 14.–16. lokakuuta.

Toinen kohokohta oikeusasiamiehen aihekohtaisten tapahtumien vuodessa oli kansainvälinen oikeus tietää -päivä (*International Right to Know Day*), jota vietetään joka vuosi 28. syyskuuta. Oikeusasiamies isännöi vuonna 2012 yhteistyössä Euroopan investointipankin (EIP) valitusjärjestelmän kanssa seminaaria aiheesta ”Avoimuus ja vastuuvuorollisuus kansainvälisissä kehityspankeissa”. Juuri ennen seminaaria 25.–27. syyskuuta 2012 pidettiin yhdeksäs riippumattomien valitusjärjestelmien vuotuinen kokous, jonka järjestivät oikeusasiamies, Euroopan investointipankki ja Luxemburgin yliopisto yhdessä.

Oikeusasiamies osallistui myös kolmen muun kannaltaan keskeisen tapahtuman järjestämiseen. Ensinnäkin oikeusasiamies järjesti yhdessä EU:n hallinto-oikeudellisen tutkimusverkoston (*Research Network on EU Administrative Law, ReNEUAL*) kanssa Brysselissä maaliskuussa konferenssin, jossa pohdittiin mahdollisuutta antaa EU:n hallintomenettelylaki eli yleiset hallinnollisia menettelyjä koskevat säännöt EU:n toimielimille, elimille ja

laitoksille. Konferenssissa tarkasteltiin myös tällaisen lain mahdollista sisältöä täytäntöönpanosäännösten antamisen, yksittäisten tapausten ratkaisemisen, julkisten hankintasopimusten ja tietoverkkojen osalta. Toiseksi oikeusasiamies osallistui lokakuussa 2012 Brysselissä järjestetyn, Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kahdeksannen alueellisen seminaarin järjestelyihin. Seminaari pidettiin Flanderin parlamentissa sekä Vallonian ja Brysselin alueen parlamentissa. Kesäkuussa Strasbourgissa pidettiin kahdeksas Euroopan oikeusasiamiesten verkoston yhteyshenkilöiden seminaari. Seminaarin päätösistunnossa keskityttiin oikeusasiamiesten toimenkuvaan perusoikeuksien suojelemissa ja edistämisessä.

Oikeusasiamiehen alkusanat

Aikaansaannosten vuosi

Yksi perusoikeuksiin liittyvä kysymys, johon oikeusasiamies keskittyi erityisesti vuonna 2012, on vammaisten henkilöiden huomioon ottaminen. Oikeusasiamiehen keskeinen asema suhteessa vammaisuuteen tunnustettiin, kun neuvosto vahvisti lokakuussa YK:n vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaan yleissopimukseen perustuvan EU:n rakenteen. Oikeusasiamies pyrkii yhdessä parlamentin vetoomusvaliokunnan, komission, unionin perusoikeusviraston ja Euroopan vammaisfoorumin kanssa suojelemaan, edistämään ja seuraamaan yleissopimuksen täytäntöönpanoa. Tämä yleissopimus on ensimmäinen EU:n koskaan ratifioima ihmisoikeusyleissopimus. Oikeusasiamiehen mielestä on äärimmäisen tärkeää, että unioni pitää lupaukset, jotka se on antanut kansalaisille yleissopimuksen allekirjoittaessaan ja ratifioidessaan.

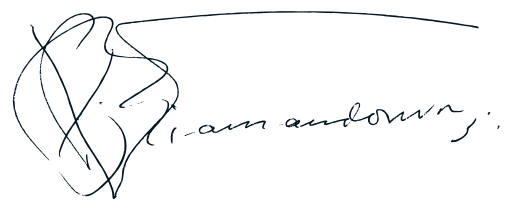
Varmistaakseen olemassa olevien resurssien parhaan mahdollisen käytön oikeusasiamies osallistui vuonna 2012 Euroopan laadunhallintajärjestön johtamaan hankkeeseen. Hankkeen tulokset, kuten varsinainen hankekin, olivat erittäin palkitsevia. Kolme kehittämistä vaatinutta tavoitetta on onnistuttu saavuttamaan, joten oikeusasiamies on nyt saanut virallisen ”Committed to Excellence” -tunnustuksen. Kolmessa hankkeessa keskityttiin (i) yksinkertaistamaan toimivallan ulkopuolelle jäävien kantelujen käsittelyä, (ii) määrittelemään ja selkiyttämään yksikönpäälliköiden, johtajien ja pääsihteerin tehtäviä ja (iii) luomaan yksinkertainen

palautemekanismi kantelijoille www-pohjaisen tyytyväisyyskyselyn muodossa. Oikeusasiamies toteutti vuoden aikana myös kyselytutkimuksen strategiasta ja hallinnosta ja pyysi ulkoisia ja sisäisiä sidosryhmiä arvioimaan toimiston tehokkuutta.

Katsaus tulevaan vuoteen

Kaikkien edellä mainittujen toimien perusteella voimme vuoden 2012 lopussa todeta olevamme hyvissä asemissa suhteessa lupauksiin, jotka on kirjattu oikeusasiamiehen strategiaan toimikaudelle 2009–2014⁴. Yksi strategian yleistavoitteista on varmistaa, että Euroopan kansalaiset voivat käyttää oikeuksiaan täysimääräisesti, joten vuonna 2013, joka on julistettu Euroopan kansalaisten vuodeksi, oikeusasiamies tarttuu toimeen täynnä uutta intoa tämän tavoitteen puolesta.

Strasbourgissa, 11. helmikuuta 2013

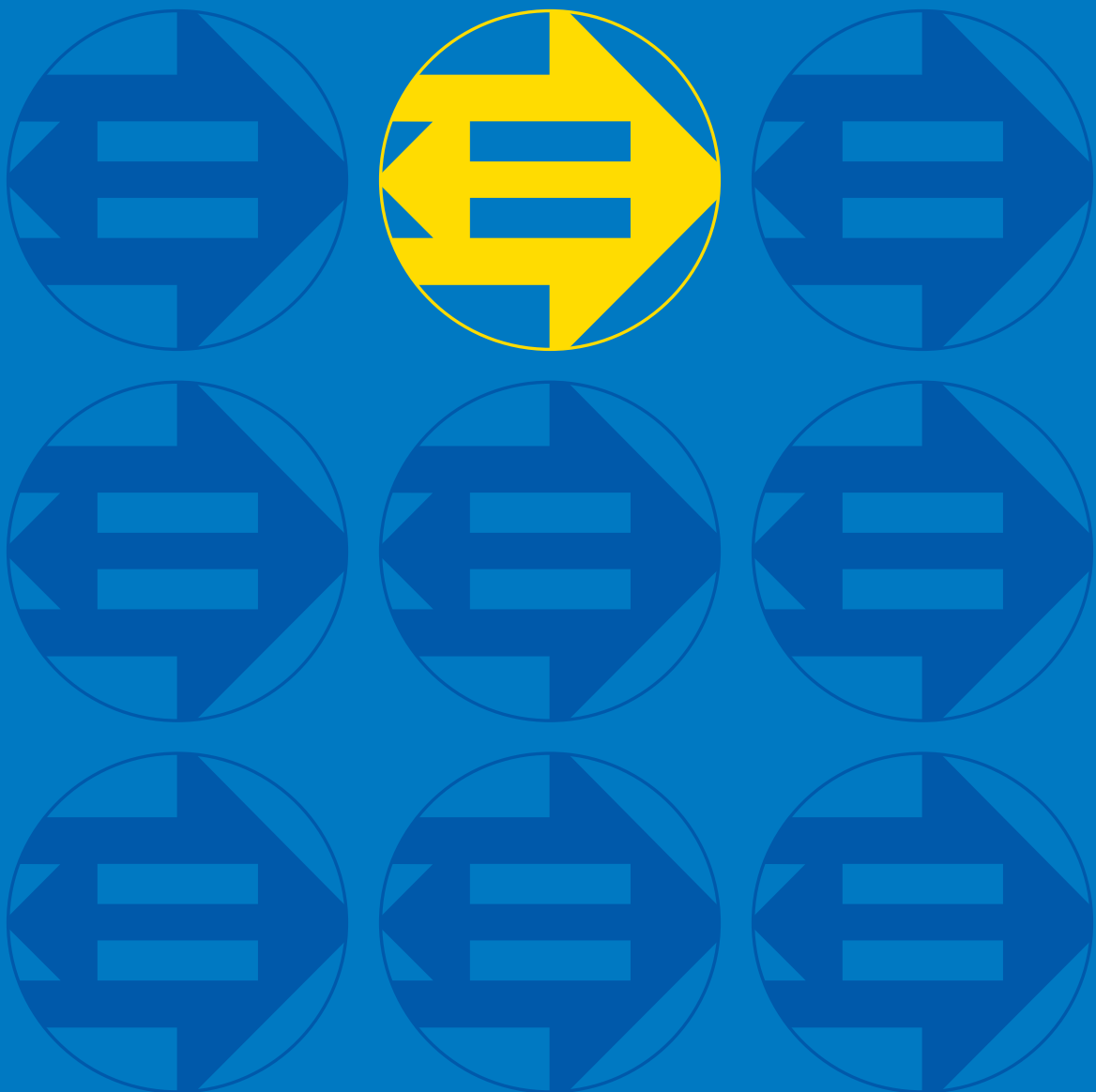

P. Nikiforos Diamandouros

4. Strategia-asiakirja on saatavilla 23 kielellä oikeusasiamiehen verkkosivustolla (<http://www.ombudsman.europa.eu/resources/strategy.faces>).

1 Kantelut ja tutkimukset

Luvussa 1 selvitetään oikeusasiamiehen toimivaltaa ja menettelyjä, tutustutaan lyhyesti vuonna 2012 käsiteltyihin kanteluihin ja tarkastellaan perusteellisemmin päätökseen saatuja tutkimuksia. Lukuun sisältyy myös mallitapauksia koskeva osio sekä aihekohtainen esittely. Luvun lopussa tarkastellaan muille kanteluasioita käsitteleville elimille siirrettyjä tapauksia.

Kantelut ja tutkimukset

1.1 Oikeusasiamiehen toimivalta ja menettelyt

Euroopan oikeusasiamiehen toimenkuva

Euroopan oikeusasiamiehen toimisto perustettiin Maastrichtin sopimuksella, jossa se liittyy kansalaisuuteen Euroopan unionissa. Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 24 artiklassa määrätään oikeudesta kannella Euroopan oikeusasiamiehelle yhtenä unionin kansalaisuuteen liittyvistä oikeuksista. Kanteluoikeus sisältyy myös Euroopan unionin perusoikeuskirjaan (43 artikla). Oikeusasiamies saa tiedon mahdollisista hallinnollisista epäkohdista pääasiassa kanteluista, mutta hän käynnistää tutkimuksia myös oma-aloitteisesti.

Oikeusasiamies hoitaa tehtäviään SEUT 228 artiklan, oikeusasiamiehen ohjesäännön¹ ja ohjesäännön 14 artiklan nojalla antamiensa täytäntöönpanosäännösten² mukaisesti. Oikeusasiamiehen ohjesääntö ja täytäntöönpanosäännökset ovat saatavissa oikeusasiamiehen verkkosivustolla (<http://www.ombudsman.europa.eu>) ja myös paperiversioina oikeusasiamiehen toimistosta.

Jäsenvaltioiden viranomaisia vastaan esitetty kantelut eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan, vaikka ne koskisivatkin EU:n oikeuden soveltamisalaan kuuluvia asioita.

Oikeusasiamiehen toimivalta

SEUT 228 artiklassa oikeusasiamiehelle annetaan valtuudet tutkia kanteluja, jotka koskevat hallinnollisia epäkohtia EU:n toimielinten, elinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan unionin tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä.

Unionin toimielimet, elimet ja laitokset

EU:n toimielimet on lueteltu Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 13 artiklassa. Unionin elimiä ja laitoksia ei ole määritelty tai lueteltu sitovasti. Ne käsittävät perussopimuksilla perustetut elimet, kuten Euroopan talous- ja sosiaalikomitean (ETSK), sekä lainsäädännöllä perustetut elimet, kuten Euroopan pankkiviranomaisen (EPV). Lissabonin sopimuksella oikeusasiamiehen toimivaltaa laajennettiin kattamaan yhteiseen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan – yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka mukaan lukien – liittyvät mahdolliset hallinnolliset epäkohdat.

Jäsenvaltioiden viranomaisia vastaan esitetyt kantelut eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan, vaikka ne koskisivatkin EU:n oikeuden soveltamisalaan kuuluvia asioita. Monet näistä kanteluista kuuluvat Euroopan oikeusasiamiesten verkostoon osallistuvien kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten toimivaltaan (ks. jäljempänä kohta 1.7).

Oikeusasiamies saa tiedon mahdollisista hallinnollisista epäkohdista pääasiassa kanteluista, mutta hän käynnistää tutkimuksia myös oma-aloitteisesti.

1. Euroopan parlamentti hyväksyi kesäkuussa 2008 oikeusasiamiehen ohjesäännön tarkistamista koskevan päätöksen, joka tuli voimaan 31. heinäkuuta 2008 (Euroopan parlamentin päätös 2008/587/EY, Euratom, tehty 18 päivänä kesäkuuta 2008, oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista tehdyn päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom muuttamisesta; EUVL 2008 L 189, s. 25).

2. Oikeusasiamies tarkisti 3. joulukuuta 2008 täytäntöönpanosäännöksiään, jotta ne vastaisivat kesäkuussa 2008 ohjesääntöön tehtyjä muutoksia ja jotta niissä otettaisiin huomioon vuonna 2004 tehdyistä edellisistä muutoksista lähtien kertynyt kokemus. Uudet täytäntöönpanosäännökset tulivat voimaan 1. tammikuuta 2009.

Hallinnollinen epäkohta

Euroopan parlamentti pyysi oikeusasiamiestä määrittelemään hallinnollisen epäkohdan selkeästi, joten oikeusasiamies antoi seuraavan määritelmän, johon parlamentti suhtautui myönteisesti päätöslauselmassaan ja jonka myös komissio hyväksyi:

”Hallinnollisesta epäkohdasta on kyse, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti.”

On tärkeää huomata, ettei hallinnollista epäkohtaa rajoiteta edellä mainitussa määritelmässä tapauksiin, joissa sääntö tai periaate, jota rikotaan, on oikeudellisesti sitova. Hyvän hallinnon periaatteissa mennään pidemmälle kuin lainsäädännössä, sillä niiden mukaan EU:n toimielinten on paitsi noudatettava lakimääräisiä velvoitteitaan, oltava myös palvelualttiita ja varmistettava, että kansalaisia kohdellaan asianmukaisesti ja että kansalaiset voivat käyttää kaikkia oikeuksiaan täysimääräisesti.

Oikeusasiamies on määritellyt ‘hallinnollisen epäkohdan’ tavalla, jossa edellytetään oikeussääntöjen, hyvän hallinnon periaatteiden ja perusoikeuksien noudattamista.

Oikeusasiamies on määritellyt ‘hallinnollisen epäkohdan’ tavalla, jossa edellytetään oikeussääntöjen, hyvän hallinnon periaatteiden ja perusoikeuksien noudattamista. Perusoikeuskirjan mukaisesti oikeus hyvään hallintoon on yksi unionin kansalaisten perusoikeuksista (41 artikla).

Euroopan parlamentti hyväksyi 6. syyskuuta 2001 Euroopan hyvän hallintotavan säännösten, jota EU:n toimielinten sekä niiden hallinnon ja virkamiesten on noudatettava suhteissaan kansalaisiin. Säännöstyössä otetaan huomioon Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöön sisältyvät eurooppalaisen hallinto-oikeuden periaatteet, ja siihen on saatu vaikutteita maiden kansallisesta lainsäädännöstä. Oikeusasiamies julkaisee säännöstöstä uuden version vuoden 2013 alkupuolella.

Vaikka oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvissa tapauksissa lainvastainen toiminta merkitsee aina hallinnollista epäkohtaa, hallinnolliseen epäkohtaan ei välttämättä aina liity lainvastaisuutta. Vaikka oikeusasiamies havaitsisi hallinnollisen epäkohdan, tämä ei siis tarkoita, että kyseessä olisi sellainen lainvastainen toiminta, josta tuomioistuin³ voisi määrätä rangaistuksen.

Hallinnollisen epäkohdan käsitteelle on kuitenkin asetettu rajoituksia. Oikeusasiamies on esimerkiksi aina katsonut, ettei mahdollinen hallinnollinen epäkohta voi koskea Euroopan parlamentin poliittista työtä. Parlamentin valiokuntien, kuten vetoomusvaliokunnan, päätöksistä tehdyt kantelut eivät näin ollen kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan.

3. Ks. tältä osin yleisen tuomioistuimen yhdistetyissä asioissa T-219/02 ja T-337/02, *Herrera v. komissio*, 28. lokakuuta 2004 antama tuomio, Kok. 2004, s. FP-I-A-319 ja II-1407, 101 kohta, ja asiassa T-193/04, *Hans-Martin Tillack v. komissio*, 4. lokakuuta 2006 antama tuomio, Kok. 2006, s. II-3995, 128 kohta.

Kantelut ja tutkimukset

Kantelujen ottaminen tutkittavaksi ja tutkimusten perusteet

Kantelun on täytettävä tiettyjä tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä, ennen kuin oikeusasiamies voi aloittaa tutkimuksen. Tätä koskevissa ohjesäännön artikloissa esitetään seuraavat perusteet:

1. Kantelusta on käytävä ilmi kantelija ja kohde (ohjesäännön 2 artiklan 3 kohta).
2. Oikeusasiamiehellä ei ole oikeutta puuttua tuomioistuimissa käsiteltäviin tapauksiin tai kyseenalaistaa tuomioistuinten päätöksiä (ohjesäännön 1 artiklan 3 kohta).
3. Kantelu on tehtävä kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona sen perustana olevat tosiseikat tulivat kantelijan tietoon (ohjesäännön 2 artiklan 4 kohta).
4. Asianmukaisten hallinnollisten menettelyjen on oltava suoritettu niissä toimielimissä ja elimissä, joita asia koskee, ennen kantelun tekemistä (ohjesäännön 2 artiklan 4 kohta).
5. Jos kantelu koskee EU:n toimielinten tai elinten ja näiden virkamiesten tai muiden henkilöstöön kuuluvien välisiä työsuhteita, asianosaisen on käytettävä hallinnon sisäiset valitusmahdollisuudet ennen kantelun tekemistä oikeusasiamiehelle (ohjesäännön 2 artiklan 8 kohta).

SEUT 228 artiklassa määrätään, että oikeusasiamies ”suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina”. Vuonna 2011 oikeusasiamies päätti, että tapaukset, joissa hän antaa kantelijalle mahdollisuuden esittää lisätietoja, asiaa tukevia asiakirjoja tai muita kantelijan tapausta tukevia perusteluja, laskettaisiin mukaan tutkimuksiin (selvittävät tutkimukset). Jos oikeusasiamies ei tämänkään jälkeen pidä kantelijan esittämiä tietoja riittävinä tai vakuuttavina, hän voi päättää tutkimuksen toteamalla, että ”asiassa ei ole hallinnollista epäkohtaa” tai ”lisätutkimukset eivät ole perusteltuja”. Toisaalta jos kantelijan antamat tiedot tai selvennykset ovat sellaisia, että asianomaiselta toimielimeltä on hyödyllistä pyytää lausuntoa, oikeusasiamies tekee näin.

Tämän luokittelutapaan tehdyn muutoksen tuloksena sellaisten tutkittavaksi otettujen tapausten määrä, jotka oikeusasiamies päätti toteamalla, että ”tutkimukset eivät ole perusteltuja”, laski 40 %:sta vuonna 2010 ja 24 %:sta vuonna 2011 vain 12 %:iin vuonna 2012. Tällaiset ”eivät perusteltuja” -tapaukset olivat lähinnä niitä, joita käsiteltiin jo jossakin muussa elimessä tai joissa kantelija ei toimittanut tarvittavaa asiakirjanäyttöä kantelunsa tueksi. Tämän seurauksena oikeusasiamiehen käynnistämien tutkimusten määrä kasvoi 396:sta (vuonna 2011) 465:een (vuonna 2012).

| SEUT 228 artiklassa määrätään, että oikeusasiamies ”suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina”.

Kantelut ja oma-aloitteiset tutkimukset

SEUT 228 artiklan nojalla oikeusasiamiehellä on valtuudet ottaa vastaan kanteluja unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin unionin jäsenvaltiossa. Oikeusasiamiehellä on myös oikeus käynnistää tutkimuksia oma-aloitteisesti. Sen perusteella oikeusasiamies voi tutkia mahdollista hallinnollista epäkohtaa, josta hän on saanut tietää kantelu-oikeudettomalta henkilöltä. Tällöin oikeusasiamiehen käytäntönä on antaa asianomaiselle henkilölle tutkimuksen aikana samat menettelylliset mahdollisuudet kuin silloin, jos asia olisi käsitelty kanteluna. Vuonna 2012 oikeusasiamies käynnisti kaksi tällaista oma-aloitteista tutkimusta.

Vastaavasti tapaus **OI/3/2012/CK** koski hakijoille annettuja tietoja Euroopan verkko- ja tietoturvaviraston (ENISA) järjestämien valintamenettelyjen tuloksesta. Tapaus **OI/2/2012/VL** koski sitä, ettei komission vuonna 2002 antamaa tiedonantoa kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevissa asioissa ollut saatavilla kaikilla EU:n virallisilla kielillä. Tapaus **OI/5/2012/BEH-MHZ** koski puolestaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivan viraston (Frontex) tapaa toteuttaa perusoikeuksista johtuvat velvoitteensa. Viimeksi mainittuun tutkimukseen liittyi myös julkinen kuuleminen.

Lisäksi vuonna 2012 käynnistettiin kahdeksan oma-aloitteista tutkimusta, jotka liittyivät oikeusasiamiehen EU:n

Oikeusasiamies voi myös käyttää oikeuttaan käynnistää oma-aloitteinen tutkimus käsitelläkseen toimielimissä ilmennytä järjestelmään liittyvää ongelmaa. Vuonna 2012 hän käytti tätä oikeutta viidessä tapauksessa.

Oikeusasiamies voi myös käyttää oikeuttaan käynnistää oma-aloitteinen tutkimus käsitelläkseen toimielimissä ilmennytä järjestelmään liittyvää ongelmaa. Vuonna 2012 hän käytti tätä oikeutta viidessä tapauksessa. Tapaukset **OI/1/2012/MHZ** ja **OI/6/2012/MHZ** koskivat Euroopan unionin henkilöstövalintatoimistoa (EPSO). Näistä ensin mainittu koski vaihetta, jossa valintalautakunta tarkistaa avoimessa kilpailussa hakijoiden hakemustensa tueksi esittämät asiakirjat, ja jälkimmäinen koski kiinnostuksenilmaisupyynnöissä annettuja tietoja hakijoiden käytettävissä olevista muutoksenhakukeinoista.

erillisvirastojen vierailuohjelmaan.⁴ Tutkimukset koskivat Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskusta (Cedefop), Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiötä (Eurofound), Euroopan oikeudellisen yhteistyön yksikköä (Eurojust), Euroopan poliisivirastoa (Europol), Euroopan järjestelmäriskikomiteaa (EJRK), ENISAA, Euroopan kemikaalivirastoa (ECHA) ja Frontexia. Vierailujen tarkoituksena on edistää hyvää hallintoa ja jakaa parhaita käytäntöjä. Osoitteessa <http://www.ombudsman.europa.eu/activities/visits.faces> on kattavat tiedot näistä tutkimuksista.

4. Täydellinen selvitys näiden vierailujen taustalla olevasta menettelystä on esitetty *Vuosikertomuksessa 2011*.

Kantelut ja tutkimukset

Oikeusasiamiehen menettelyt

Kirjallinen tutkimusmenettely ja yksinkertaistettu tutkimusmenettely

Kaikki oikeusasiamiehelle lähetetyt kantelut rekisteröidään, ja niiden lähettäjäille ilmoitetaan kantelun vastaanottamisesta yleensä viikon kuluessa. Vastanottoilmoituksessa kantelijalle kerrotaan käsittelymenettelystä ja mainitaan viitenumero sekä kantelua käsittelevän henkilön nimi ja puhelinnumero. Ilmoitukseen sisältyy myös kantelijan henkilötietojen suojaan liittyviä tietoja.

Tämän jälkeen kantelu tutkitaan sen selvittämiseksi, kuuluuko se oikeusasiamiehen toimivaltaan. Jotta kantelijoille voitaisiin ilmoittaa mahdollisimman nopeasti, jos oikeusasiamies ei pysty käsittelemään heidän kantelujaan, oikeusasiamies päätti vuonna 2011 yksinkertaistaa toimivaltaansa kuulumattomien kantelujen käsittelyä. Toimiston kirjaamo huolehtii nyt näistä kanteluista ja selittää kantelijoille, miksi kantelu ei kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan, ja siirtää kantelun mahdollisuuksien mukaan muulle toimivaltaiselle elimelle tai neuvoo kantelijalle, kenen puoleen kääntyä. Kantelija voi esittää oikeusasiamiehelle perustellun pyynnön oikaista ratkaisua, jonka mukaan kantelu ei kuulu toimivaltaan.

Tämä uusi menettely tällaisten kantelujen käsittelemiseksi on lyhentänyt merkittävästi aikaa, joka kuluu oikeusasiamiehen toimivallan ulkopuolelle jääviin kanteluihin vastaamiseen.

Tämä uusi menettely tällaisten kantelujen käsittelemiseksi on lyhentänyt merkittävästi aikaa, joka kuluu oikeusasiamiehen toimivallan ulkopuolelle jääviin kanteluihin vastaamiseen.

Jos kantelu kuuluu oikeusasiamiehen toimivaltaan, oikeusasiamies tutkii, täyttääkö se asiassa sovellettavat tutkittavaksi ottamisen edellytykset. Tämän jälkeen hän päättää yleensä kuukauden kuluessa, aloitetaanko tutkimus. Jos tutkimusta ei aloiteta, kantelijalle ilmoitetaan aloittamatta jättämisen perusteet.

Jos tutkimus on oikeusasiamiehen mielestä tarpeen, hänellä on käytettävissään monia vaihtoehtoja:

- Jos kantelijalta tarvitaan lisätietoja, oikeusasiamies voi kehottaa häntä toimittamaan selvennyksiä. Selvennysten perusteella oikeusasiamies voi päättää lopettaa asian käsittelyn tai pyytää asianomaista toimielintä esittämään lausunnon, jos kyseisen toimielimen pitäisi hänen mielestään esittää kantansa.
- Oikeusasiamies voi päättää tarkastaa toimielimen asiakirjat (ks. jäljempänä) selvittääkseen, onko toimielimeltä tarpeen pyytää lausuntoa.
- Mahdollista hallinnollista epäkohtaa koskevan kirjallisen tutkimusmenettelyn aloittamisen vaihtoehtona ja ratkaistakseen asianomaisen ongelman nopeasti oikeusasiamies voi ottaa toimielimeen yhteyttä epävirallisesti ja yrittää saada ratkaisun aikaan. Näin tehdään usein tapauksissa, joissa kantelu koskee sitä, että toimielin on jättänyt vastaamatta tai ei ole vastannut asianmukaisesti. Vuonna 2012 ratkaistiin 53 tapusta sen jälkeen, kun oikeusasiamies onnistui toimillaan saamaan nopean vastauksen vastaamatta jätettyyn tai epäasianmukaisesti vastattuun yhteydenottoon.⁵

5. Kuten Vuosikertomuksessa 2011 selitettiin, oikeusasiamiehen menettelyä muutettiin tältä osin vuonna 2011, jotta kantelijoille voitaisiin tarjota mahdollisuus esittää huomautuksia toimielimen vastauksesta. Uuden menettelyn pääasialliset tilastolliset vaikutukset näkyvät siinä, että oikeusasiamies päättää nyt vähemmän tapauksia, joissa toimielin on sopinut asian, ja enemmän tapauksia, joissa ei havaittu hallinnollista epäkohtaa tai joissa lisätutkimukset eivät olleet perusteltuja.

Tutkimuksen aikana oikeusasiamies ilmoittaa kantelijalle jokaisesta uudesta vaiheesta. Kun oikeusasiamies päättää lopettaa tutkimuksen, hän ilmoittaa tutkimuksen tuloksista ja päätelmistään kantelijalle. Oikeusasiamiehen ratkaisut eivät ole oikeudellisesti sitovia eikä niistä aiheudu kantelijalle tai asianomaiselle toimielimelle sellaisia oikeuksia tai velvollisuuksia, joiden täyttämistä voitaisiin vaatia tuomioistuinteitse.

salassapitovelvollisuus. Oikeusasiamies ei käyttänyt vuonna 2012 oikeuttaan kuulla todistajia.

Vuonna 2008 toteutetulla ohjesäännön tarkistamisella selkiytettiin ja vahvistettiin oikeusasiamiestä koskevaa edellytystä pitää tutkimuksen aikana haltuun saadut asiakirjat ja tiedot luottamuksellisina. Tarkistetussa ohjesäännössä määrätään, että luottamuksellisiin tietoihin tai

Tutkimuksen aikana oikeusasiamies ilmoittaa kantelijalle jokaisesta uudesta vaiheesta.

Asiakirjojen tarkastaminen ja todistajien kuuleminen

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdan mukaan EU:n toimielinten on toimitettava oikeusasiamiehelle tämän pyytämät tiedot ja annettava tälle mahdollisuus tutustua asianomaisiin asiakirjoihin. Oikeusasiamiehen oikeus tarkastaa asiakirjat auttaa varmistamaan asianomaisen EU:n toimielimen toimittamien tietojen täydellisyyden ja paikkansapitävyyden. Oikeusasiamiehen valmius suorittaa perusteellinen ja täydellinen tutkimus onkin tärkeä tae kantelijoille ja kansalaisille. Oikeusasiamies käytti vuonna 2012 oikeuttaan tarkastaa toimielimen asiakirjat 36 tapauksessa, kun vuonna 2011 hän käytti tätä oikeutta 38 tapauksessa.

asiakirjoihin ja etenkin asetuksen (EY) N:o 1049/2001⁶ 9 artiklassa tarkoitettuihin arkaluonteisiin asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeusasiamiehen oikeuden edellytyksenä on asianomaisen EU:n toimielimen turvallisuussääntöjen noudattaminen. Luottamuksellisia tietoja tai asiakirjoja antavien toimielinten on ilmoitettava oikeusasiamiehelle luottamuksellisuudesta. Lisäksi oikeusasiamiehen on sovittava etukäteen kyseisen toimielimen kanssa luottamuksellisten tietojen tai asiakirjojen ja muiden salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen käsittelyä koskevista ehdoista.

Ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdassa edellytetään, että EU:n toimielinten virkamiesten ja muiden henkilöstön jäsenten on oikeusasiamiehen pyynnöstä toimitettava todistajina. Heitä sitovat kuitenkin edelleen asiaankuuluvat henkilöstösäännöt, erityisesti

⁶ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi; EYVL 2001 L 145, s. 43.

Kantelut ja tutkimukset

1.2 Yleiskatsaus
vuonna 2012 tutkituista
kanteluista

Oikeusasiamies rekisteröi⁷ 2 442 kantelua vuonna 2012 (2 510 vuonna 2011). Käsitellyistä⁸ 2 460 kantelusta 30 % (740 kantelua) kuului Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan.

Yhteensä 67 %
vuonna 2012
vastaanotetuista
kanteluista oli
jätetty internetin
kautta.

Yhteensä 67 % vuonna 2012 vastaanotetuista kanteluista oli jätetty internetin kautta. Huomattava osa näistä (56 %) oli tehty käyttämällä sähköistä kantelulomaketta, joka on saatavissa oikeusasiamiehen verkkosivustolla 23:lla EU:n virallisella kielellä. Vuonna 2012 oikeusasiamies vastasi saapuneisiin yli 1 200 tiedusteluun. Vaikka sähköposti on edelleen oikeusasiamiehen tärkein

yhteydenpitoväline, 128 tiedustelua tehtiin ja niihin vastattiin postitse ja faksitse. Tietopyyntöjen määrän tuntuva ja jatkuva väheneminen viime vuosina (1 200 vuonna 2011, 1 000 vuonna 2010, 1 850 vuonna 2009, 4 300 vuonna 2008 ja 4 100 vuonna 2007) kertoo oikeusasiamiehen verkkosivustolla tammikuun 2009 alusta lähtien saatavissa olleen interaktiivisen oppaan onnistumisesta. Se auttaa asiasta kiinnostuneita löytämään tietoja ilman erillisen tiedustelun lähettämistä. Vuonna 2012 oikeusasiamies käsitteli yhteensä 3 600 kantelua ja tiedustelua.

Euroopan oikeusasiamies käynnisti 450 tutkimusta kantelujen perusteella ja lisäksi 15 tutkimusta oma-aloitteisesti. Vuonna 2011 vastaavat luvut olivat 382 ja 14.

Tietopyyntöjen määrän tuntuva ja jatkuva väheneminen viime vuosina kertoo oikeusasiamiehen verkkosivustolla tammikuun 2009 alusta lähtien saatavissa olleen interaktiivisen oppaan onnistumisesta.

Taulukko 1.1: Vuoden 2012 aikana käsitellyt tapaukset

Rekisteröidyt kantelut vuonna 2012	2 442
Käsitellyt kantelut vuonna 2012	2 460
Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenen toimivaltaan kuuluvat kantelut	1 467
Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvat kantelut	740
Näistä:	228:aa ei voitu ottaa tutkittavaksi 62 otettiin tutkittavaksi, mutta tutkimusta ei käynnistetty 450:ssä tutkimus käynnistettiin kantelun perusteella
Käynnistetyt oma-aloitteiset tutkimukset	15
Päätökseen saadut tutkimukset	390 (mukaan lukien 10 oma-aloitteista tutkimusta)
Näistä:	206 oli rekisteröity vuonna 2012 113 oli rekisteröity vuonna 2011 71 oli rekisteröity aiempina vuosina

7. Tällä tilastoluokalla tarkoitetaan tiettyä kalenterivuonna "rekisteröityjä" kanteluita, ja ne erotetaan samana kalenterivuonna "vastaanotetuista" mutta seuraavana kalenterivuonna rekisteröidyistä kanteluista.

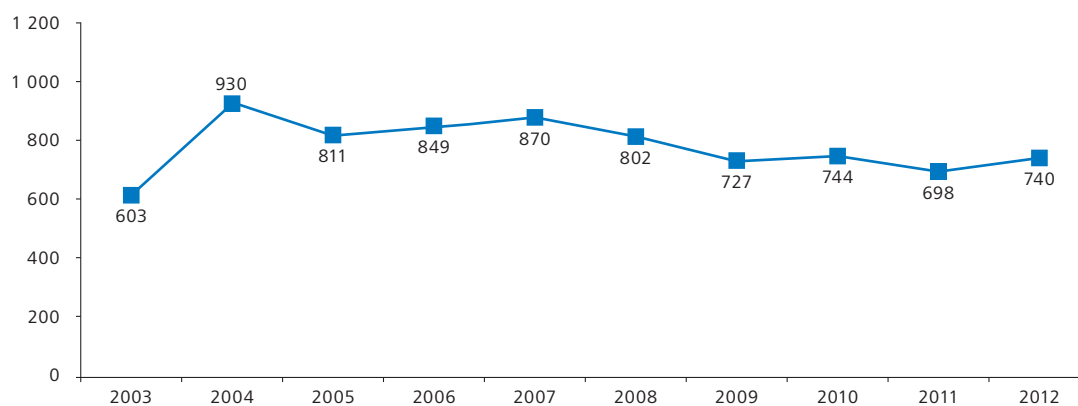
8. Tilastoluokka "käsitelty" tarkoittaa, että oikeusasiamies on tehnyt analyysin selvittääkseen, (i) kuuluuko kantelu oikeusasiamiehen toimivaltaan, (ii) täyttääkö kantelu tutkittavaksi ottamisen edellytykset ja (iii) onko tutkimuksen aloittamiselle perusteita, ja että oikeusasiamies on ilmoittanut kantelijalle selvityksen tulokset. Analyysiin kuluva ajan takia tiettyä vuonna "käsitellyiksi" luokiteltujen kantelujen määrä on eri kuin samana vuonna "rekisteröityjen" kantelujen määrä. Tiettyä vuonna käsiteltyjen kantelujen määrään sisältyvät edellisen vuoden lopussa rekisteröidyt ja kyseisen vuoden alussa käsitellyt kantelut. Siihen eivät sisälly kyseisen vuoden lopussa rekisteröidyt ja seuraavan vuoden alussa käsitellyt kantelut.

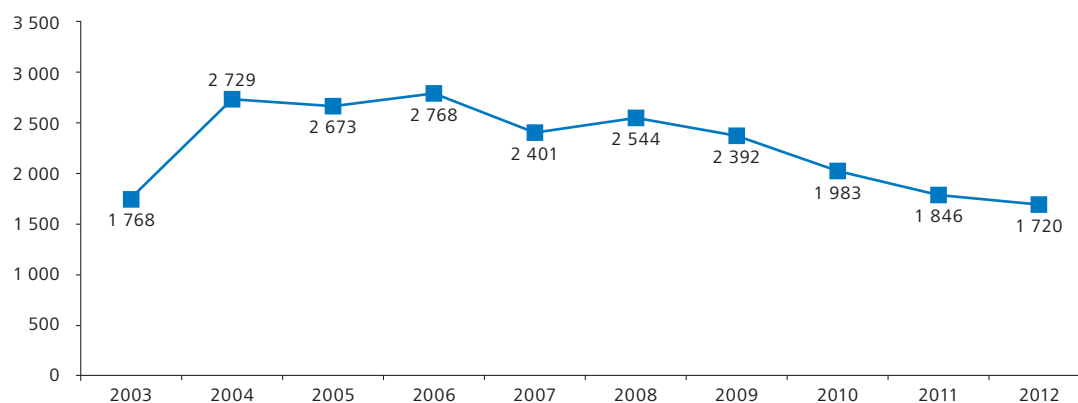
Kuten kaaviosta 1.1 käy ilmi⁹, oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvien kantelujen määrä kasvoi nopeasti vuosina 2003 ja 2004, oli keskimäärin 830 vuosina 2005–2008 ja on pysynyt keskimäärin 730:ssa vuodesta 2009 lähtien.

Kuten kaaviosta 1.2 käy ilmi¹⁰, oikeusasiamiehen toimivaltaan kuulumattomien kantelujen määrä laski 1 720:een vuonna 2012. Määrä on pienin vuoden 2002 jälkeen. Oikeusasiamies pyrkii edelleen vähentämään toimivaltaansa kuulumattomien kantelujen määrää. Hän tekee tämän antamalla selkeää tietoa siitä, mitä hän voi ja ei voi tehdä, ja opastamalla kantelijoita heti oikean tahon puoleen.

Kaavio 1.1: Toimivaltaan kuuluvat kantelut 2003–2012

Kaavio 1.2: Toimivaltaan kuulumattomat kantelut 2003–2012

⁹ Vuonna 2005 tehdyistä kanteluista 335 kantelua, jotka kuuluivat oikeusasiamiehen toimivaltaan, koskivat samaa aihetta. Jotta eri vuosia voisi vertailla täsmällisemmin, kaaviossa 1.1 näistä kanteluista on otettu huomioon vain 11.

¹⁰ Vuonna 2006 tehdyistä kanteluista 281 kantelua, jotka eivät kuuluneet oikeusasiamiehen toimivaltaan, koskivat samaa aihetta. Jotta eri vuosia voisi vertailla täsmällisemmin, kaaviossa 1.2 näistä kanteluista on otettu huomioon vain 11.

Kantelut ja tutkimukset

Taulukossa 1.2 kuvataan vuonna 2012 rekisteröityjen kantelujen maantieteellistä jakautumista. Yleensä kanteluja on tehty eniten EU:n runsasväkisimmässä maassa Saksassa ja seuraavaksi eniten Espanjassa. Tilanne kuitenkin muuttui vuonna 2011, jolloin Espanjassa tehtiin eniten kanteluja. Tilanne säilyi samana vuonna 2012. Vuoden 2011 tavoin Espanjan jälkeen seuraavaksi eniten kanteluja tehtiin Saksassa, Puolassa ja Belgiassa. Väestömäärään suhteutettuna

eniten kanteluja tehtiin jälleen Luxemburgissa, Kyproksella, Maltalla, Belgiassa ja Sloveniassa.

Vuonna 2012 seitsemästätoista jäsenvaltiosta saapui enemmän kanteluja kuin väestömäärän perusteella voisi olettaa, ja yhdeksästä saapui vähemmän. Yhdestä jäsenvaltiosta (Virosta) saapuneiden kantelujen määrä vastasi sen varsinaista väestömäärää.

Taulukko 1.2: Vuonna 2012 rekisteröityjen kantelujen jakautuminen maittäin				
Maa	Kantelujen määrä	%-osuus kanteluista	%-osuus EU:n väestöstä	Suhdeluku
Luxemburg	39	1,6	0,1	16,0
Kypros	30	1,2	0,2	6,1
Malta	14	0,6	0,1	5,7
Belgia	182	7,5	2,1	3,5
Slovenia	31	1,3	0,4	3,2
Irlanti	50	2,0	0,9	2,3
Bulgaria	66	2,7	1,6	1,7
Unkari	76	3,1	2,0	1,6
Espanja	340	13,9	9,0	1,5
Portugali	77	3,2	2,1	1,5
Liettua	23	0,9	0,7	1,3
Kreikka	74	3,0	2,3	1,3
Latvia	16	0,7	0,5	1,3
Slovakia	34	1,4	1,1	1,3
Tanska	34	1,4	1,1	1,3
Puola	235	9,6	7,7	1,2
Itävalta	45	1,8	1,7	1,1
Viro	7	0,3	0,3	1,0
Suomi	25	1,0	1,1	0,9
Ruotsi	38	1,6	1,8	0,9
Tšekin tasavalta	42	1,7	2,1	0,8
Saksa	273	11,2	16,6	0,7
Alankomaat	51	2,1	3,3	0,6
Romania	58	2,4	4,4	0,5
Yhdistynyt kuningaskunta	162	6,6	12,3	0,5
Ranska	138	5,7	12,8	0,4
Italia	118	4,8	11,9	0,4
Muut maat	138	5,7		
Ei tiedossa	26	1,1		

Huomautus: Suhdeluku on saatu jakamalla kantelujen prosenttiosuus väestön prosenttiosuudella. Suhdeluku on suurempi kuin 1, jos kanteluja on saapunut kyseisestä maasta enemmän kuin mitä sen väestömäärän perusteella voisi olettaa. Prosenttiosuudet on pyöristetty yhden desimaalin tarkkuudella.

Jäljempänä olevan kartan perustana on oikeusasiamiehen saamien kantelujen määrä suhteessa väestömäärään jäsenvaltioittain jaoteltuna (katso edellä olevan taulukon 1.2 alla oleva huomautus suhdeluvun laskutavasta).

Suhde (% kantelut / % asukasluku)

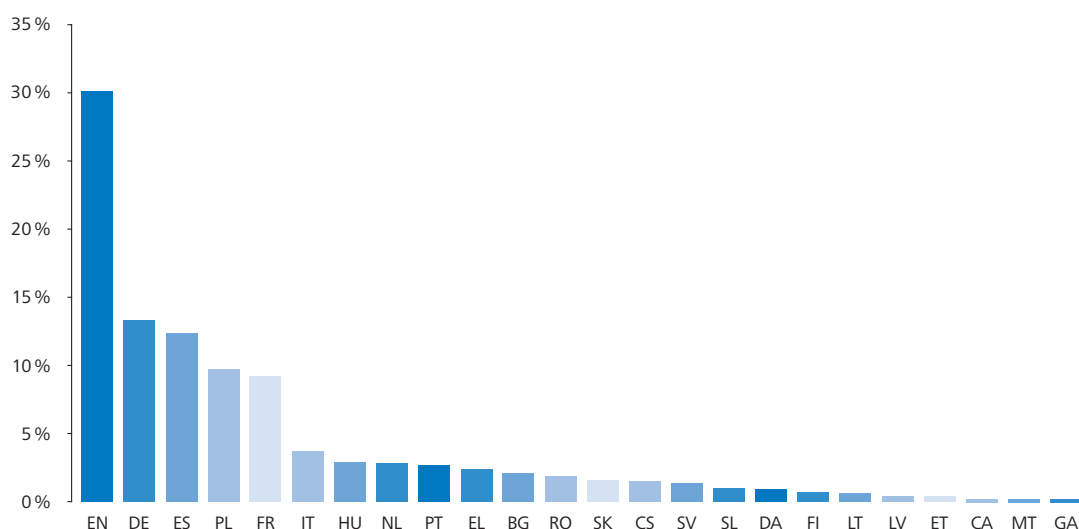
Kantelut ja tutkimukset

Kantelija voi tehdä oikeusasiamiehelle kantelun millä tahansa EU:n 23:sta virallisesta kielestä¹¹. Kuten kaaviosta 1.3 käy ilmi, vuonna 2012 suurin osa kantelijoista esitti kantelunsa oikeusasiamiehelle englanniksi, saksaksi tai espanjaksi.

Kuten kaaviosta 1.4 näkyy, yli 75 %:ssa tapauksista oikeusasiamies pystyi auttamaan kantelijaa joko aloittamalla tutkimuksen (18,3 % tapauksista),

siirtämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, kenen puoleen kääntyä (57,1 %). Tämän kertomuksen kohdassa 1.7 käsitellään tapauksia, jotka oikeusasiamies siirsi tai joissa hän neuvoi kantelijalle, kenen puoleen kääntyä. Vuonna 2012 käsittelemistään tapauksista 24,6 %:ssa oikeusasiamies katsoi, ettei lisäneuvoja voitu antaa, ja ilmoitti tästä kantelijalle. Joissakin tapauksissa tämä johtui siitä, ettei kantelija tarkentanut, ketä tai mitä kantelu koski.

Kaavio 1.3: Kantelujen jakautuminen kielittäin

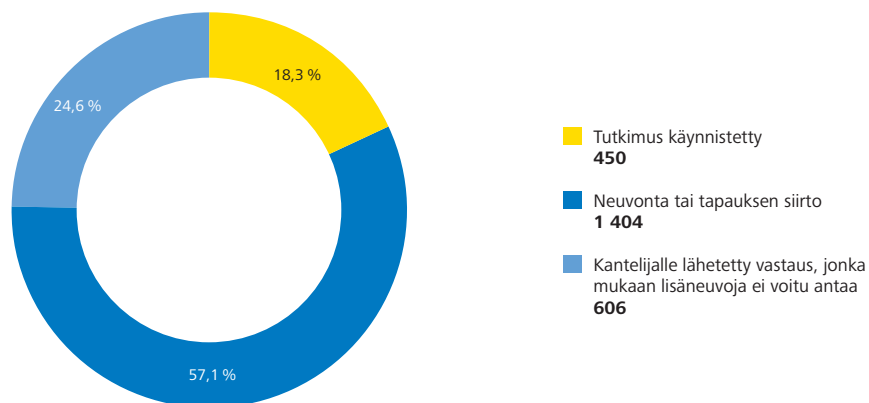

¹¹ Bulgaria, englanti, espanja, hollanti, iiri, italia, kreikka, latvia, liettua, malta, portugali, puola, ranska, romanian, ruotsi, saksa, slovakki, sloveeni, suomi, tanska, tšekki, unkarin ja viro. Euroopan oikeusasiamiehen ja Espanjan hallituksen marraskuussa 2006 allekirjoittaman sopimuksen mukaisesti kansalaiset voivat esittää kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle myös millä tahansa Espanjan virallisen kielen asemassa olevalla kielellä (katalaani/valencia, galego ja baski). Allekirjoittamalla sopimuksen oikeusasiamies sovelletaan menettelynsä EU:n neuvoston kesäkuussa 2005 antamien päätelmien mukaisesti. Päätelmät mahdollistavat näiden kielten käytön ja helpottavat Espanjan kansalaisten yhteydenpitoa EU:n toimielimiin.

Kaavio 1.4: Kantelujen johdosta toteutetut toimenpiteet

Huomautus: Edellä olevan kaavion lukuihin sisältyy vuoden 2011 lopulla rekisteröidyt 95 kantelua, jotka käsiteltiin vuonna 2012. Niihin ei sisälly vuoden 2012 lopulla rekisteröityjä 18:aa kantelua, joiden käsittely oli vuoden lopussa vielä kesken ja joiden jatkosta ei ollut päätetty.

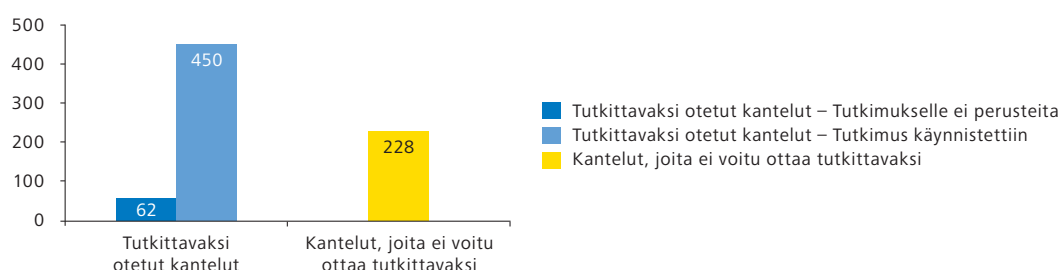
Kantelut ja tutkimukset

1.3 Analyysi
käynnistetyistä
tutkimuksista¹²

Kuten jo todettiin, oikeusasiamies muutti yksinkertaistettuja menettelyjään vuonna 2011, jotta ne olisivat kansalaisten kannalta entistä mutkattomampia.

Kaikki oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluneet kantelut analysoitiin sen selvittämiseksi, voidaanko ne ottaa tutkittavaksi. Toimivaltaan kuuluneista 740 kantelusta 228:aa ei voitu ottaa tutkittavaksi, ja lisäksi 62:ssa tutkittavaksi otetussa kantelussa oikeusasiamies totesi, ettei tutkimuksen aloittamiselle ollut perusteita.

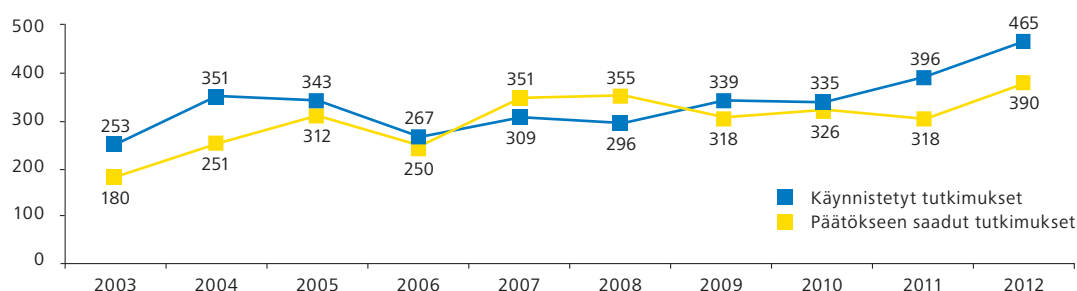
Kaavio 1.5: Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan kuuluvat kantelut

Vuoden aikana oikeusasiamies aloitti yhteensä 450 tutkimusta kantelujen perusteella. Tämä on 18 % enemmän kuin vuonna 2011. Oikeusasiamies käynnisti lisäksi 15 oma-aloitteista tutkimusta.

Kuten kaaviosta 1.6 käy ilmi, oikeusasiamiehen vuonna 2012 aloittamia tutkimuksia oli ennätysmäärä, ja se ylitti vuoden 2011 määrän (396) sekä vuoden 2004 määrän (351).

Kaavio 1.6: Tutkimusten määrän kehitys

¹². Analyysi perustuu vuonna 2012 käynnistettyjen tutkimusten määrään, ei koko vuoden aikana hoidettujen tutkimusten kokonaismäärään.

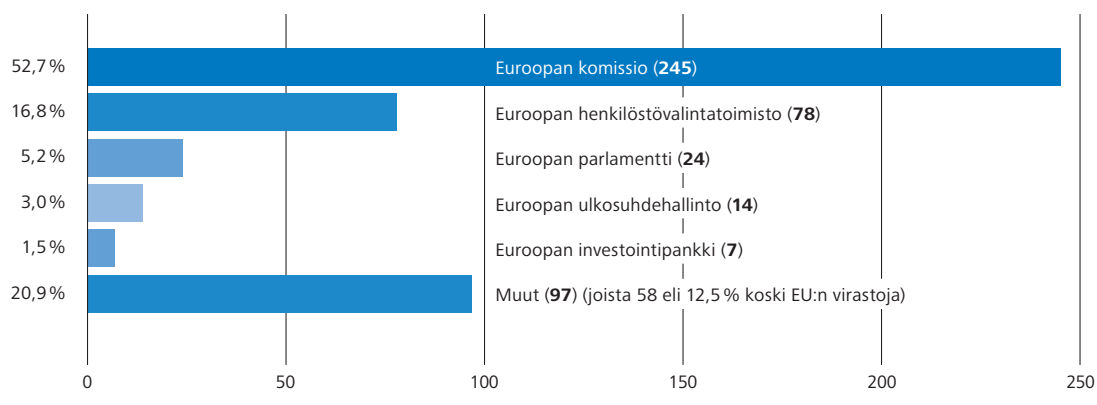

Valtaosa oikeusasiamiehen vuonna 2012 käynnistämistä tutkimuksista koski Euroopan komissiota (245 kantelua eli 52,7 %). Vuonna 2011 vastaava luku oli 231. Komissio tekee EU:n toimielimistä eniten suoraan kansalaisiin vaikuttavia päätöksiä, joten se on luonnollisesti kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Seuraavaksi eniten tutkimuksia käynnistettiin Euroopan

henkilöstövalintatoimistosta (EPSO): 78 (42 vuonna 2011). Oikeusasiamies käynnisti Euroopan parlamenttia koskevia tutkimuksia 50 % enemmän kuin vuonna 2011. Hän käynnisti 14 tutkimusta Euroopan ulkosuhdehallinnosta (EUH) ja seitsemän Euroopan investointipankista (EIP). Lisäksi 97 tutkimuksen kohteena oli 22 muuta EU:n toimielintä, elintä ja laitosta¹³.

Valtaosa oikeusasiamiehen vuonna 2012 käynnistämistä tutkimuksista koski Euroopan komissiota.

Kaavio 1.7: Tutkimuksen kohteena olleet toimielimet ja elimet

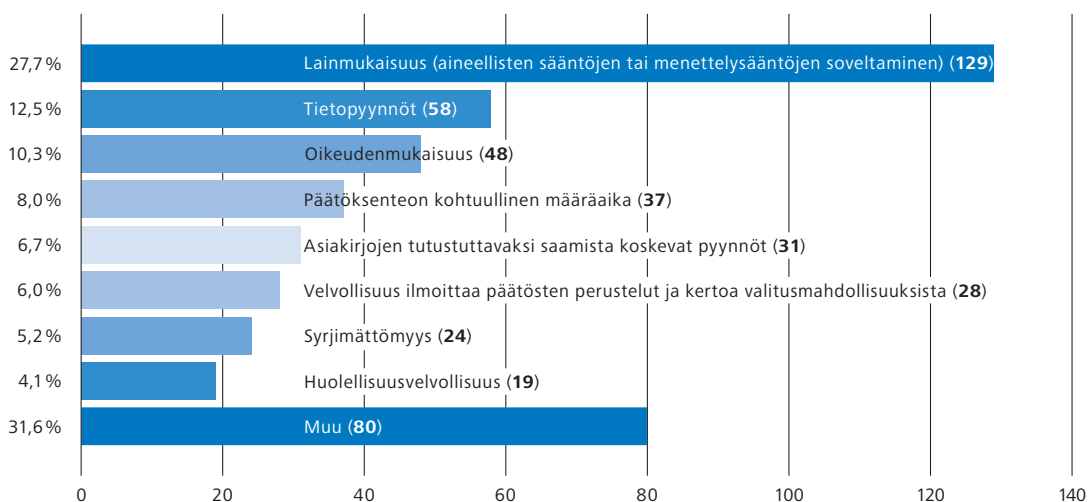

13. Frontex (5); Euroopan kemikaalivirasto (5); tutkimuksen toimeenpanovirasto (5); Euroopan lääkevirasto (5); Euroopan verkko- ja tietoturvvirasto (5); Euroopan lentoturvallisuusvirasto (4); sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (4); Euroopan unionin perusoikeusvirasto (3); koulutuksen, audiovisuaalialan ja kulttuurin toimeenpanovirasto (3); Euroopan pankkiviranomainen (3); Euroopan unionin elinten käännöskeskus (2); Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiö (2); kilpailukyvyn ja innovoinnin toimeenpanovirasto (2); Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen (2); Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus (1); eurooppalainen yhteisyritys ITERiä ja fuusioenergian kehittämistä varten (1); Euroopan puolustusvirasto (1); Euroopan sähköisen viestinnän sääntelyviranomaisten yhteistyöelin (1); Euroopan unionin turvallisuusalan tutkimuslaitos (1); Euroopan innovaatio- ja teknologiainstituutti (1); Euroopan järjestelmäriskikomitea (1) ja Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskus (1).

Kantelut ja tutkimukset

Oikeusasiamiehen vuonna 2012 käynnistämien tutkimusten väitetyt hallinnolliset epäkohdat koskivat pääasiassa lainmukaisuutta (27,7 % tutkimuksista), tietopyyntöjä (12,5 %), oikeudenmukaisuutta (10,3 %) ja päätöksenteon kohtuullista määräaika (8 %).

Kaavio 1.8: Väitetty hallinnollinen epäkohta

Huomautus: Joissakin tapauksissa samassa tutkimuksessa tarkasteltiin kahden tai useamman tyyppistä hallinnollista epäkohtaa. Prosenttiosuukien summa on siksi suurempi kuin 100 %.

Taulukosta 1.3 käy ilmi, mistä jäsenvaltioista vuonna 2012 käynnistetyt tutkimukset olivat lähtöisin. Eniten käynnistettyjä tutkimuksia oli lähtöisin Belgiasta, ja seuraavina tulivat Italia, Saksa, Espanja ja Yhdistynyt kuningaskunta. Väestömäärään suhteutettuna eniten tutkimuksia käynnistettiin Luxemburgista, Belgiasta, Sloveniasta ja Irlannista saapuneiden kantelujen perusteella. Kuten vertailu edellä olevaan taulukkoon 1.2 selvästi osoittaa, jäsenvaltiosta lähtöisin olevien

kantelujen lukumäärä ei ole suorassa suhteessa käynnistettyjen tutkimusten lukumäärään.

Vuonna 2012 yhdentoista jäsenvaltion osalta tutkimuksia käynnistettiin enemmän kuin väestömäärän perusteella olisi voitu olettaa ja neljäntoista jäsenvaltion osalta vähemmän. Kahden jäsenvaltion (Espanja ja Portugali) osalta kantelujen perusteella käynnistettyjen tutkimusten määrä vastasi niiden väestömääriä.

Taulukko 1.3: Vuonna 2012 käynnistettyjen tutkimusten alkuperä

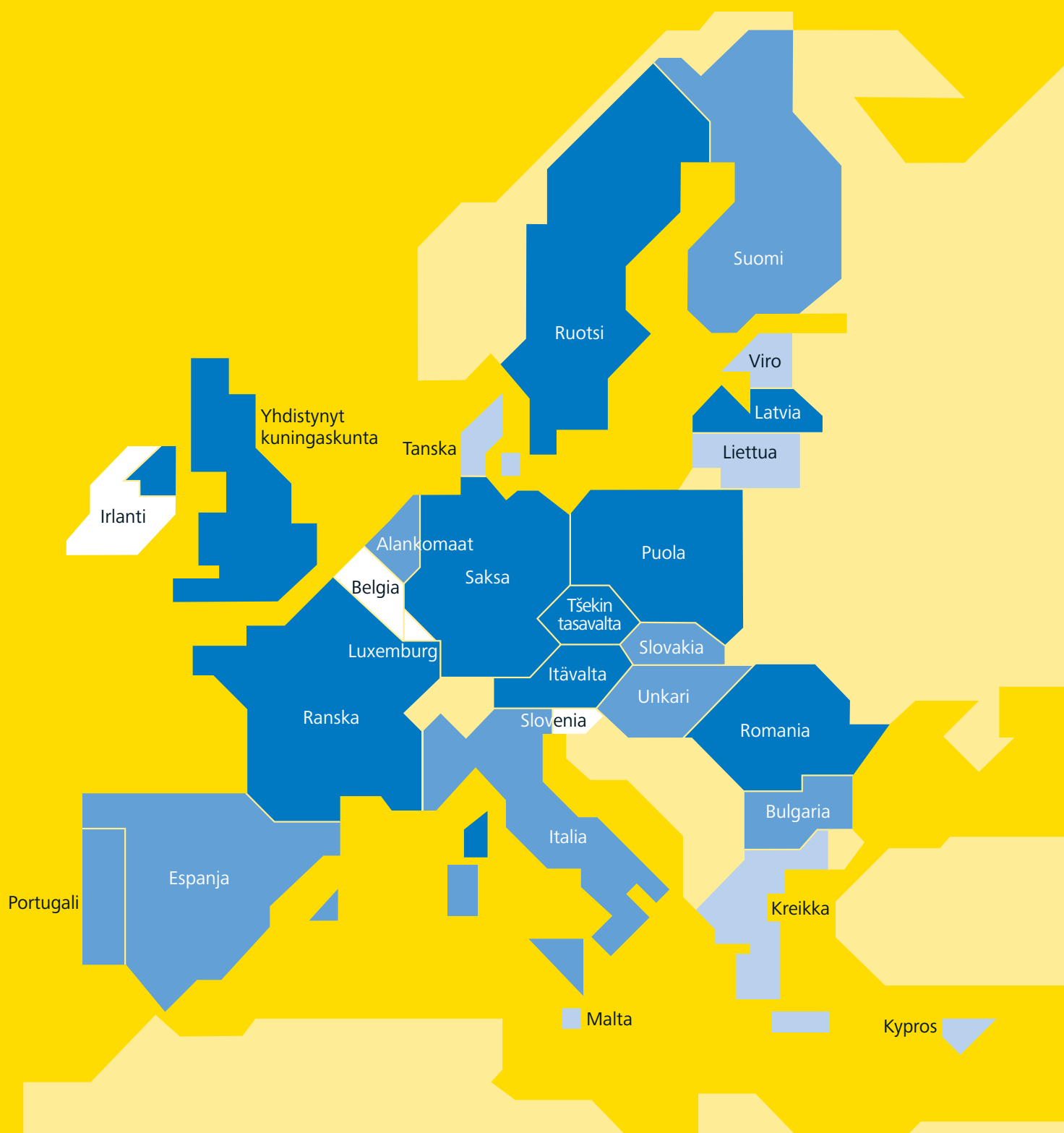
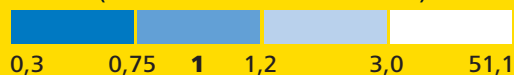
Maa	Käynnistettyjen tutkimusten lukumäärä	%-osuus käynnistetyistä tutkimuksista	%-osuus EU:n väestöstä	Suhdeluku
Luxemburg	23	5,1	0,1	51,1
Belgia	103	22,9	2,1	10,9
Slovenia	7	1,6	0,4	3,9
Irlanti	15	3,3	0,9	3,7
Viro	4	0,9	0,3	3,0
Kypros	2	0,4	0,2	2,2
Malta	1	0,2	0,1	2,2
Tanska	7	1,6	1,1	1,4
Kreikka	14	3,1	2,3	1,4
Liettua	4	0,9	0,7	1,3
Unkari	11	2,4	2,0	1,2
Espanja	39	8,7	9,0	1,0
Portugali	9	2,0	2,1	1,0
Bulgaria	6	1,3	1,6	0,8
Alankomaat	12	2,7	3,3	0,8
Slovakia	4	0,9	1,1	0,8
Suomi	4	0,9	1,1	0,8
Italia	42	9,3	11,9	0,8
Itävalta	5	1,1	1,7	0,7
Ruotsi	5	1,1	1,8	0,6
Yhdistynyt kuningaskunta	34	7,6	12,3	0,6
Romania	11	2,4	4,4	0,6
Saksa	39	8,7	16,6	0,5
Latvia	1	0,2	0,5	0,4
Ranska	24	5,3	12,8	0,4
Tšekin tasavalta	3	0,7	2,1	0,3
Puola	9	2,0	7,7	0,3
Muut maat	12	2,7		

Huomautus: Suhdeluku on saatu jakamalla käynnistettyjen tutkimusten prosenttiosuus väestön prosenttiosuudella. Suhdeluku on suurempi kuin 1, jos tutkimukseen johtaneita kanteluja on saapunut kyseisestä maasta enemmän kuin mitä sen väestömäärän perusteella voisi olettaa. Prosenttiluvut on pyöristetty yhden desimaalin tarkkuudella.

Kantelut ja tutkimukset

Jäljempänä olevan kartan perustana on oikeusasiamiehen saamien kantelujen perusteella käynnistettyjen tutkimusten määrä suhteessa väestömäärään jäsenvaltioittain jaoteltuna (ks. edellä olevan taulukon 1.3 alla oleva huomautus suhdeluvun laskutavasta).

Suhde (% kantelut / % asukasluku)

1.4 Oikeusasiamiehen tutkimusten tulokset

Kuten edellä olevasta kaaviosta 1.6 näkyy, oikeusasiamies sai vuonna 2012 päätökseen 390 tutkimusta.

Yhteensä 85,3 % (324) vuonna 2012 päätökseen saatuihin tutkimuksiin johtaneista kanteluista oli yksittäisten kansalaisten tekemiä ja 14,7 % (56) yritysten, yhdistysten ja muiden oikeushenkilöiden tekemiä.

Taulukko 1.4: Vuonna 2012 päätökseen saatuihin tutkimuksiin johtaneiden kantelujen tekijät

Yritykset, yhdistykset ja muut oikeushenkilöt	14,7 % (56)
Yksittäiset kansalaiset	85,3 % (324)

Suurin osa oikeusasiamiehen vuonna 2012 päätökseen saamista tutkimuksista hoidettiin yhden vuoden kuluessa (69 %). Lähes kolmannes eli 32 % saatiin päätökseen kolmen kuukauden kuluessa. Näihin kuuluvat tapaukset, jotka oikeusasiamies ratkaisi erittäin nopeasti esimerkiksi esittämällä asianomaiselle toimitelmelle ratkaisun puhelimitse¹⁴. Oikeusasiamies sai päätökseen yli 79 % tutkimuksista 18 kuukauden kuluessa. Tutkimuksen keskimääräinen kesto oli 11 kuukautta.

Yhteensä 85,3 % (324) vuonna 2012 päätökseen saatuihin tutkimuksiin johtaneista kanteluista oli yksittäisten kansalaisten tekemiä ja 14,7 % (56) yritysten, yhdistysten ja muiden oikeushenkilöiden tekemiä.

Taulukko 1.5: Vuonna 2012 päätökseen saatujen tapausten tutkimuksen kesto

Tutkimuksen keskimääräinen kesto	11 kuukautta
Tapaus saatu päätökseen 3 kuukaudessa	32 %
Tapaus saatu päätökseen 12 kuukaudessa	69 %
Tapaus saatu päätökseen 18 kuukaudessa	79 %

Huomautus: Luvut perustuvat 30-päiväiseen kuukauteen.

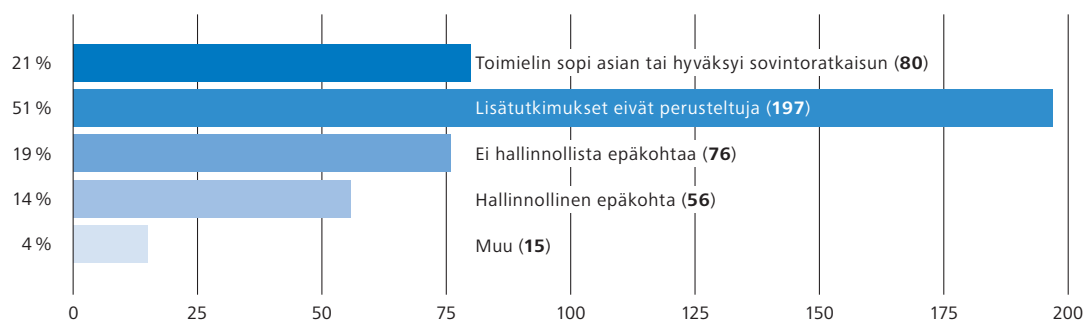
Kuten kaaviosta 1.9 näkyy, oikeusasiamiehen vuonna 2012 päätökseen saamista tapauksista 80:ssä lopputulos oli myönteinen, kun asianomainen toimitelin joko hyväksyi sovintoratkaisun tai sopi asian. Oikeusasiamies ei havainnut hallinnollista epäkohtaa 76 tapauksessa, mutta hallinnollinen epäkohta havaittiin 56 tapauksessa. Yhdeksässä näistä (13:ssa vuonna 2011) asianomainen toimitelin hyväksyi suositusluonnoksen joko kokonaan tai osittain. Oikeusasiamies vei päätökseen 47 tapausta esittämällä kriittisen huomautuksen ja antoi yhden erityiskertomuksen (ks. kaavio 1.10). Oikeusasiamies esitti 30 tapauksessa lisähuomautuksia auttaakseen parantamaan asianomaisen toimitelimen tulevaa toimintaa. Näitä tuloksia arvioidaan tarkemmin jäljempänä¹⁵.

¹⁴. Lukuun sisältyy tapauksia, joissa oikeusasiamies olisi suorittanut täysimittaisen tutkimuksen, ellei kantelija olisi perunut kanteluaan. Siihen sisältyy myös tapauksia, joissa oikeusasiamies käynnisti tutkimuksen ja päätti sen, koska kantelija päätti viedä asian tuomioistuimeen.

¹⁵. Jäljempänä oleva analyysi on laadittu vuonna 2012 päätökseen saatujen tutkimusten perusteella. Jos tutkimuksessa on käsitelty useampia väitteitä tai vaatimuksia, oikeusasiamies on saattanut päätyä niissä useampaan lopputulokseen.

Kantelut ja tutkimukset

Kaavio 1.9: Vuonna 2012 päätökseen saatujen tutkimusten tulokset

Huomautus i: Joissakin tapauksissa oikeusasiamies päätti tutkimuksen kahdesta tai useammasta syystä. Prosenttiosuukien summa on siksi suurempi kuin 100 %.

Huomautus ii: Yhdessä tapauksessa, jossa oikeusasiamies havaitsi hallinnollisen epäkohdan, hän päätti tutkimuksen antamalla sekä kriittisen huomautuksen että suositusluonnoksen, jonka toimielin hyväksyi kaikilta osin.

Ei hallinnollista epäkohtaa

Vaikka hallinnollista epäkohtaa ei todettaisi, lopputulos ei ole välttämättä kantelijan kannalta kielteinen, sillä kantelija hyöttyy ainakin saadessaan asianomaiselta toimielimeltä täydellisen selvityksen sen toiminnasta.

Vuonna 2012 oikeusasiamies sai päätökseen 76 tapausta, joissa ei todettu hallinnollista epäkohtaa. Vaikka hallinnollista epäkohtaa ei todettaisi, lopputulos ei ole välttämättä kantelijan kannalta kielteinen, sillä kantelija hyöttyy ainakin saadessaan asianomaiselta toimielimeltä täydellisen selvityksen sen toiminnasta. Kantelija hyöttyy myös siitä, että oikeusasiamies tekee asiasta riippumattoman analyysin. Kuten seuraavaksi esitelty tapaus osoittaa, tällainen lopputulos on samalla konkreettinen osoitus siitä, että asianomainen toimielin on toiminut hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti.

EU:n lainsäädännön rikkominen

Kreikalle kuuluvan Samoksen saaren paikallisviranomaiset hylkäsivät viininviljelijän oman viinin valmistamista koskevan lupahakemuksen, koska Kreikan lainsäädäntö velvoittaa viininviljelijät myymään kaikki tuotteensa Samoksen osuuskuntien keskusliitolle. Viininviljelijä riitautti kyseisen päätöksen Kreikan korkeimmassa hallinto-oikeudessa ja kanteli

myös komissiolle siitä, että Kreikan kyseinen laki oli vastoin EU:n lainsäädäntöä. Hän kanteli vielä myöhemmin oikeusasiamiehelle siitä, että komissio oli viivästyttänyt perusteettomasti hänen kantelunsa tutkintaa ja laiminlyönyt velvollisuuden toimia puolueettomasti ja objektiivisesti, ja vaati, että komission olisi tutkittava täysimittaisesti hänen rikkomista koskevan kantelunsa. Oikeusasiamiehen tutkimuksessa (tapaus **1625/2010/ANA**) ei todettu hallinnollista epäkohtaa komission osalta.

Lisähuomautukset

Myös silloin, kun oikeusasiamies ei havaitse hallinnollista epäkohtaa tai katsoo, ettei tutkimusta ole syytä jatkaa, hän voi esittää lisähuomautuksen, jos hän on havainnut mahdollisuuden parantaa kyseessä olevan toimielimen hallintoa laadullisesti. Lisähuomautus ei siis merkitse toimielimen arvostelua, vaan sillä annetaan pikemminkin neuvoja siitä, miten toimielin voi parantaa tiettyä menettelyä kansalaisille tarjottavien palvelujen laadun parantamiseksi. Vuonna 2012 oikeusasiamies esitti lisähuomautuksia 30 tapauksessa.

Toimielimen sopimat tapaukset ja sovintoratkaisut

Oikeusasiamies pyrkii aina mahdollisuuksien mukaan myönteiseen lopputulokseen, joka tyydyttää sekä kantelijaa että kantelun kohteena olevaa toimielintä. EU:n toimielinten yhteistyö on välttämätöntä, jotta päästään tällaisiin lopputuloksiin, jotka auttavat parantamaan toimielinten ja kansalaisten välisiä suhteita ja mahdollisesti välttämään kalliit ja aikaa vievät oikeudenkäynnit.

Vuoden 2012 aikana 80 tapauksessa toimielin sopi asian tai hyväksyi sovintoratkaisun. Seuraavana on havainnollistava esimerkki yhdestä tällaisesta tapauksesta.

Sääntöjen virheellinen soveltaminen

Komissio antoi luvan erinäisten neonikotinoidien (hyönteismyrkkien) käyttöön kasviensuojelussa. Maaliskuussa 2012 Itävallan oikeusasiamieslautakunta selitti oikeusasiamiehelle, että uuden tutkimustiedon perusteella tietyt hyönteismyrkyt ovat lisänneet mehiläiskuolemia. Lautakunta väitti komission sivuuttaneen tämän uuden tutkimustiedon, joka puolsi hyönteismyrkkien käytön rajoittamista. Asiaankuuluvan EU:n säädöksen mukaan aineiden käyttö lupia on tarkistettava, jos uuden tutkimustiedon perusteella näyttää siltä, etteivät aineet enää täytä hyväksynnän kriteerejä esimerkiksi siksi, että ne aiheuttavat vaaraa eläinten terveydelle. Oikeusasiamiehen tutkimuksen aikana (tapaus **512/2012/BEH**) komissio toimitti luettelon toimenpiteistä, joita se oli toteuttanut vastikään lisääntyneiden mehiläiskuolemien osalta. Se oli esimerkiksi nimennyt mehiläisten terveyttä käsittelevän EU:n vertailulaboratorion ja tilannut tutkimuksen ongelman laajuudesta. Lisäksi se pyysi että Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (EFSA) tarkistaisi kaikkien neonikotinoidien riskienarvioinnin ja neonikotinoidien vaikutuksen mehiläisiin. Nämä toimenpiteet tyydyttivät kantelijaa.

Jos tutkimuksessa todetaan alustavasti hallinnollinen epäkohta, oikeusasiamies pyrkii mahdollisimman usein sovintoratkaisuun. Vuoden aikana hän sai päätökseen yhdeksän tapausta – alla esitelty tapaus mukaan luettuna – jossa päädyttiin sovintoratkaisuun. Vuoden 2012 lopussa 18 sovintoratkaisuehdotusta oli vielä harkittavana.

Kulujen takaisinperintä

Vuosina 2004–2005 belgialainen kansalaisjärjestö Vluchtelingenwerk Vlaanderen toteutti hankkeen, jossa pyrittiin tukemaan maahanmuuttajayrittäjiä kehittämään mikroyrityksiä Kongon demokraattisessa tasavallassa. Hankkeen kustannukset olivat yhteensä yli 750 000 EUR, joista komissio kattoi yli 500 000 EUR. Kansalaisjärjestö onnistui toteuttamaan 59 mikroyritystä. Hanketta toteuttaessaan kansalaisjärjestö pyysi komissiota hyväksymään yksinkertaisemman menetelmän kulujen ilmoittamiseksi, koska sillä oli ollut vaikeuksia saada asianmukaisia laskuja paikallisilta yrittäjiltä. Komission yhteyshenkilö suostui pyyntöön kirjallisesti. Kun komissio tarkasti hankkeen ja totesi, ettei tietyistä kuluista ollut niitä tukevia asiakirjoja, se määräsi Vluchtelingenwerk Vlaanderenin palauttamaan 150 000 EUR. Kansalaisjärjestö kanteli oikeusasiamiehelle ja väitti, ettei takaisinperintämääräys ollut perusteltu eikä oikeasuhteinen. Oikeusasiamies pyysi komissiota (tapaus **53/2010/OV**) selvittämään, oliko kansalaisjärjestö noudattanut vaihtoehtoisia menettelyä kustannusten ilmoittamiseksi ja, jos oli, harkitsemaan palauttavansa kansalaisjärjestölle kyseisen summan. Toimielin hyväksyi oikeusasiamiehen sovintoratkaisun ja palautti kansalaisjärjestölle yli 100 000 EUR.

Jos tutkimuksessa todetaan alustavasti hallinnollinen epäkohta, oikeusasiamies pyrkii mahdollisimman usein sovintoratkaisuun.

Kantelut ja tutkimukset

Joissakin tapauksissa kantelu voidaan sopia tai sovintoratkaisuun voidaan päästä, jos asianomainen toimitus tarjoaa kantelijalle korvauksen. Tällaiset tarjoukset ovat aina vapaaehtoisia *ex gratia* -korvauksia, eli niihin ei liity oikeudellisen vastuun tunnustamista eikä niistä tule ennakkotapauksia.

Hallinnollinen epäkohta

Oikeusasiamies totesi hallinnollisen epäkohdan 14 %:ssa vuonna 2012 päätökseen saaduista tapauksista. Hän päätti 47 tällaista tapausta antamalla asianomaiselle toimitukselle kriittisen huomautuksen (35 tapausta vuonna 2011). Lisäksi oikeusasiamies sai päätökseen yhdeksän tapausta, joissa kantelun kohteena ollut toimitus hyväksyi oikeusasiamiehen suositusluonnoksen, ja antoi yhden erityiskertomuksen.

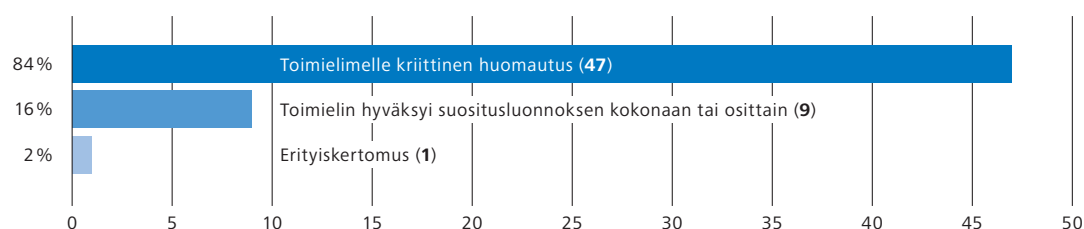
Kriittiset huomautukset

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen tai jos siihen ei päästä, oikeusasiamies joko päättää asian käsittelyn ja antaa asianomaiselle toimitukselle kriittisen huomautuksen tai antaa suositusluonnoksen. Oikeusasiamies antaa yleensä kriittisen huomautuksen, (i) jos asianomainen toimitus ei enää pysty korjaamaan hallinnollista epäkohtaa, (ii) jos hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan yleistä merkitystä tai (iii) jos oikeusasiamies ei pidä jatkotoimia tarpeellisina. Oikeusasiamies antaa kriittisen huomautuksen myös arvioidessaan, ettei suositusluonnoksesta ole käytännön hyötyä. Hän toimii näin myös tapauksissa, joissa asianomainen toimitus ei hyväksy suositusluonnosta eikä erityiskertomuksen antaminen parlamentille ole hänen mielestään tarkoituksenmukaista.

Kriittinen huomautus ei tuo kantelijalle hyvitystä. Se kertoo asianomaiselle toimitukselle, mitä toimitus on tehnyt väärin, jotta samankaltainen hallinnollinen epäkohta vältettäisiin vastaisuudessa. Seuraava esimerkki havainnollistaa tilannetta, jossa oikeusasiamies voi päätyä antamaan kriittisen huomautuksen.

Kriittinen huomautus ei tuo kantelijalle hyvitystä. Se kertoo asianomaiselle toimitukselle, mitä toimitus on tehnyt väärin, jotta samankaltainen hallinnollinen epäkohta vältettäisiin vastaisuudessa.

Kaavio 1.10: Tutkimukset, joissa havaittiin hallinnollinen epäkohta

Huomautus: Yhdessä tapauksessa, jossa oikeusasiamies totesi hallinnollisen epäkohdan, toimitus hyväksyi suositusluonnoksen kokonaan, mutta oikeusasiamies antoi myös kriittisen huomautuksen. Prosenttiosuuksien summa on siksi enemmän kuin 100 %.

Rajoittava kielikäytäntö

Komissio kuulee säännöllisesti kansalaisia, yhdistyksiä ja muita sidosryhmiä, jotta nämä voisivat osallistua EU:n päätöksentekoon. Vuonna 2010 espanjalainen asianajaja kanteli oikeusasiamiehelle siitä, että komissio julkaisee monien kuulemisten asiakirjat vain englanniksi, etteivät sen kielikäytännöt olleet ennustettavissa ja että tämä oli vastoin avoimuuden, hyvän hallinnon ja syrjimättömyyden periaatteita. Oikeusasiamies oli kantelijan kanssa samaa mieltä siitä (tapaus **640/2011/AN**), ettei kansalaisten voinut odottaa osallistuvan kuulemiseen, jota he eivät pystyneet ymmärtämään. Oikeusasiamiehen mielestä monikielisyys oli olennaista, jotta kansalaiset pystyisivät käyttämään oikeuttaan osallistua EU:n demokraattiseen päätöksentekoon, kuten Lissabonin sopimuksessa taataan. Oikeusasiamies totesi, että komission rajoittavat kielikäytännöt ovat hallinnollinen epäkohta, ja kehotti komissiota julkaisemaan julkisten kuulemisten asiakirjat kaikilla 23:lla EU:n kielellä tai esittämään käännökset pyynnöstä. Komissio ei myöntynyt oikeusasiamiehen suositukseen vaan väitti, että aikaan ja käytettävissä oleviin resursseihin liittyvät rajoitukset menevät monikielisuuden periaatteen edelle ja ettei kansalaisilla ole lainsäädäntöön perustuvaa oikeutta saada kuulemisasiakirjoja kaikilla EU:n kielillä. Parlamentti antoi vuonna 2012 päätöslauselman, jossa komissiota vaadittiin tarkistamaan julkisissa kuulemisissa noudattamaansa rajoittavaa kielikäytäntöä.

Kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta toteutetut jatkotoimet

Jotta toimielimet ottaisivat oikeusasiamiehen tekemien tutkimusten pohjalta virheistään opiksi, oikeusasiamies julkaisee joka vuosi selvityksen¹⁶ jatkotoimista, joita toimielimet ovat toteuttaneet oikeusasiamiehen kriittisten huomautusten tai lisähuomautusten johdosta.

Vuonna 2011 annettujen kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta toteutetut jatkotoimet

Oikeusasiamies pyysi asianomaisia toimielimiä vastaamaan kuuden kuukauden kuluessa niille vuonna 2011 annettuihin kriittisiin huomautuksiin ja lisähuomautuksiin. Vastaukset saatiin lähes kaikkien annettujen huomautusten osalta, tosin joissakin tapauksissa myöhästyneinä.

Jotkin jatkotoimet olivat esimerkillisiä, ja kymmenen toimea ansaitsee tulla erikseen mainituiksi "mallitapauksina" muille toimielimille siitä, miten kriittisiin huomautuksiin ja lisähuomautuksiin voidaan vastata parhaiten. Nämä tapaukset koskivat komissiota (**2605/2009/MF**, **62/2010/RT** ja **1301/2010/GG**), unionin tuomioistuinta (**3018/2009/TN**), Euroopan petostentorjuntavirastoa (OLAF) (**856/2008/BEH**), Eurojustia (**325/2010/OV**), Euroopan puolustusvirastoa (**1342/2010/MHZ**), palestiinalaisalueilla toteutettavaa Euroopan unionin poliisioperaatiota (**OI/1/2010/MMN**), eurooppalaista yhteisyritystä fuusioenergian kehittämistä varten (**439/2011/AN**) sekä terveys- ja kuluttaja-asioiden toimeenpanovirastoa (**413/2010/BEH**).

Vuonna 2011 annettujen kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta toteutetut jatkotoimet olivat tyydyttäviä 84 %:ssa tapauksista. Lisähuomautusten johdosta toteutetut jatkotoimet olivat tyydyttäviä 89 %:ssa tapauksista, mutta kriittisten huomautusten johdosta vain 80 %:ssa tapauksista (mikä on kuitenkin merkittävästi enemmän kuin vuonna 2010 annettujen kriittisten huomautusten johdosta, jolloin osuus oli 68 %).

Vuonna 2011 annettujen kriittisten huomautusten ja lisähuomautusten johdosta toteutetut jatkotoimet olivat tyydyttäviä 84 %:ssa tapauksista.

¹⁶. Oikeusasiamiehen selvitys jatkotoimista on saatavissa oikeusasiamiehen verkkosivuilla (<http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/followup.faces/en/12374/html.bookmark>).

Kantelut ja tutkimukset

Suositusluonnokset

Tapauksissa, joissa toimituslin voi korjata hallinnollisen epäkohdan tai joissa ilmennyt hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai yleisesti merkittävä, oikeusasiamies antaa yleensä asiaan liittyvälle tai kantelun kohteena olevalle toimielimelle suositussuonnoksen. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti toimielimen on tällöin annettava yksityiskohtainen lausunto asiasta kolmen kuukauden kuluessa.

Vuonna 2012 oikeusasiamies antoi 17 suositussuonnosta, seuraavaksi esitelty tapaus mukaan luettuna. Lisäksi kuusitoista vuonna 2011 annettua suositussuonnosta johti päätöksiin vuonna 2012, ja kolme tapausta saatiin päätökseen vuonna 2010 annettujen suositussuonnosten perusteella. Oikeusasiamies sai vuoden aikana päätökseen yhdeksän tapausta, joissa toimituslin hyväksyi suositussuonnoksen joko kokonaan tai osittain. Oikeusasiamies päätti 47 tapausta antamalla kriittisen huomautuksen. Vuoden 2012 lopussa 14 suositussuonnosta oli yhä harkittavana, ja näistä kaksi oli annettu vuonna 2011 ja 12 vuonna 2012.

Oikeus tulla kuulluksi

Komission tietokonepohjaiseen ennakkovaroitusjärjestelmään on listattu henkilöt, yritykset, kansalaisjärjestöt, yhdistykset ja muut tahot, joiden komissio katsoo uhkaavan EU:n taloudellisia etuja. EU:n hallinto voi estää tai keskeyttää sopimukset tai maksut, jos asianomainen tarjouksentekijä tai toimeksisaaja on merkitty ennakkovaroitusjärjestelmään. Saatuaan useita kanteluja ennakkovaroitusjärjestelmän toiminnasta oikeusasiamies käynnisti oma-aloitteisen tutkimuksen (tapaus [OI/3/2008/FOR](#)), jonka yhteydessä järjestettyyn julkiseen kuulemiseen monet sidosryhmän osallistuivat. Kuulemisen osallistujat arvostelivat komissiota siitä, että tämä listasi yksittäisiä henkilöitä ja muita tahoja ilmoittamatta näille asiasta järjestelmällisesti eikä komissio tehnyt selväksi, miten nämä voisivat valittaa asiasta. Suositussuonnoksessa oikeusasiamies kehotti komissiota takaamaan oikeuden tulla kuulluksi ennen listaamispäätöstä ja kunnioittamaan näiden henkilöiden oikeutta tutustua heitä koskeviin tietoihin sekä varmistamaan, että heille tiedotetaan heidän oikeudestaan kannella oikeusasiamiehelle tai saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi. Komissio vastasi ilmoittamalla aikovansa tarkistaa ennakkovaroitusjärjestelmää vuonna 2013 ja ottavansa huomioon sekä oikeusasiamiehen toteamukset että tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan ennakkovaroitusjärjestelmään liittyvän valituksen ratkaisun (asia T-320/09, *Planet AE v komissio*, määräys 13. huhtikuuta 2011).

Erityiskertomukset

Jos unionin toimielin ei reagoi suositusluonnokseen tyydyttävästi, oikeusasiamies voi toimittaa Euroopan parlamentille erityiskertomuksen. Erityiskertomukseen voi sisältyä suosituksia.

Mahdollisuus esittää erityiskertomus parlamentille on korvaamattoman tärkeä oikeusasiamiehen työn kannalta. Se on vaikutusvaltaisin oikeusasiamiehen käytettävissä oleva väline.

Euroopan parlamentille osoitettu erityiskertomus on viimeinen varsinainen toimenpide, jonka oikeusasiamies voi tehdä asian käsittelyn yhteydessä, sillä parlamentti tekee itse poliittisen arvion päätöslauselman antamisesta ja toimivaltansa käyttämisestä. Oikeusasiamies antaa tietenkin parlamentille kaikki tiedot ja avun, joita parlamentti pyytää erityiskertomusta käsitellessään.

Euroopan parlamentin työjärjestyksen mukaan vetoamusvaliokunta vastaa parlamentin suhteista oikeusasiamieheen. Oikeusasiamies lupasi 12. lokakuuta 2005 pidetyssä vetoamusvaliokunnan kokouksessa parlamentin työjärjestyksen 205 artiklan 3 kohdan mukaisesti saapua valiokuntaan kuultavaksi aina esittäessään parlamentille erityiskertomuksen.

Vuonna 2012 oikeusasiamies antoi parlamentille yhden erityiskertomuksen.

Eturistiriita ja hyvän hallinnon periaatteet

Wienin lentoasemaa (Itävalta) on laajennettu useilla rakennushankkeilla vuodesta 1999 lähtien. Yhteensä 27 itävaltalaisista kansalaisjärjestöä kanteli vuonna 2006 komissiolle, että Itävallan viranomaiset olivat rikkoneet EU:n lainsäädäntöä jättämällä hankkeiden ympäristövaikutukset arvioimatta. Komissio pyysi, että Itävallan viranomaiset arvioisivat kyseiset vaikutukset jälkikäteen. Järjestöt kantelivat oikeusasiamiehelle, että jälkikäteen tehtävästä arvioinnista vastaava viranomainen oli myöntänyt itse osan hankkeiden luvista eikä järjestöillä ole ollut EU:n lainsäädännön mukaista mahdollisuutta muutoksenhakumenettelyihin kansallisella tasolla. Oikeusasiamies päätti asiaa koskevan ensimmäisen tutkimuksen sen jälkeen, kun komissio oli ilmoittanut päättävänsä rikkomismenettelyn vasta vakuututtuaan siitä, että Itävallan viranomaiset olivat toteuttaneet tarvittavat toimet EU:n lainsäädännön noudattamiseksi. Oikeusasiamies aloitti toisen tutkimuksen (tapaus **2591/2010/GG**) järjestöjen kääntyttyä uudelleen hänen puoleensa. Oikeusasiamies totesi, ettei komissio ollut (i) noudattanut hyvän hallintotavan periaatteita, (ii) käsitellyt asianmukaisesti kantelijoiden väitteitä ilmeisestä eturistiriidasta eikä toteuttanut asianmukaisia toimia EU:n lainsäädännön selkeän rikkomisen johdosta eikä (iii) noudattanut oikeusasiamiehen neuvoja. Oikeusasiamies esitti näin ollen erityiskertomuksen parlamentille ja pyysi parlamenttia taivuttamaan komission oikaisemaan menettelytapansa asiassa.

Kantelut ja tutkimukset

1.5 Hyvän toimintatavan mallitapaukset

Kymmenen vuonna 2012 päätökseen saatua tapausta ovat kuvaavia esimerkkejä hyvistä toimintatavoista. Nämä tapaukset koskevat EU:n toimielimiä ja muita elimiä, ja niiden aiheet ovat erilaisia.

Kymmenen vuonna 2012 päätökseen saatua tapausta ovat kuvaavia esimerkkejä hyvistä toimintatavoista. Nämä tapaukset koskevat EU:n toimielimiä ja muita elimiä, ja niiden aiheet ovat erilaisia. Oikeusasiamies käsittelee joka vuosi lukuisia avoimuutta koskevia tapauksia, joten ensimmäiset kuusi jäljempänä esiteltyä tapausta ovat erityisen tervetulleita. Lisäksi esitellään perusoikeuskirjan määräyksiin liittyvä tapaus sekä kansalaisten kunnioittamiseen, työhönottoon ja avustuksiin liittyvät tapaukset, joissa komission suhtautuminen on ollut rakentavaa.

Tapauksessa [2016/2011/AN Euroopan keskuspankki \(EKP\)](#) esitti kantelijalle asianmukaiset perustelut sekä yksityiskohtaisen kuvauksen kantelijan pyytämän kirjeen sisällöstä ja tarkoituksesta. EKP ei ollut antanut kirjettä tutustuttavaksi sillä perusteella, että kirjeen paljastaminen vaarantaisi EU:n talous- ja rahapolitiikan. Tutkittuaan kyseisen asiakirjan oikeusasiamies asettui samalle kannalle. Saatuaan EKP:n pääjohtajalta etukäteen suostumuksen oikeusasiamies vahvisti kantelijalle, ettei kyseisessä kirjeessä ehdotettu muutoksia Espanjan perustuslakiin. Oikeusasiamies esitti myös lisähuomautuksen, jonka mukaan EKP:n pitäisi jatkossakin nähdä avoimuus paitsi oikeudellisena velvollisuutena, myös mahdollisuutena lisätä legitimeettiään kansalaisten silmissä.

Oikeusasiamies oli tyytyväinen yleisiin ja institutionaalisiin toimenpiteisiin, joita ehdotettiin oma-aloitteisessa tutkimuksessa [OI/3/2011/KM](#), joka koski neuvoston kykyä vastata uudistettuihin pyyntöihin asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 säädettyjen määräaikaisten kuluessa. Koska pyyntöjen käsittely vie aikaa,

neuvosto ohjasi ylimääräistä henkilöstöä käsittelemään alkuperäisiä pyyntöjä ja nimesi yhteyshenkilön pitämään yhteyttä jäsenvaltioiden valtuuskuntiin. Lisäksi se antoi mahdollisuuden kutsua koolle tietynlaisia kokouksia lyhyellä varoitusajalla. Koska Coreperin/neuvoston sääntömääräisiä kokouksia järjestetään tiettyinä kuukausina vähemmän, nyt uudistettuihin pyyntöihin annettavat vastaukset voidaan hyväksyä tarvittaessa muodollista kirjallista menettelyä soveltaen.

Komissio antoi kantelijan pyytämät asiakirjat kokonaisuudessaan tutustuttaviksi tapauksessa [1161/2010/BEH](#). Asiakirjat liittyivät rikkomistapauksiin, jotka koskivat aseiden ja kaksikäyttötutteen maahantuontiin liittyviä erinäisiä tullikysymyksiä. Oikeusasiamies ilmaisi huolensa siitä, miten kauan komissiolta vei ratkaista kantelijan uudistettu pyyntö, mutta hän oli kuitenkin tyytyväinen havaitessaan, että komissio itse tunnusti tämän viivästyksen olevan perusteeton, ja kiitti komissiota sen rakentavasta suhtautumisesta asiaan.

Komissio luetteli useita toimenpiteitä, joita asianomainen pääosasto oli toteuttanut parantaakseen yleisön oikeudesta tutustua asiakirjoihin annetun asetuksen (EY) N:o 1049/2001 noudattamista sen jälkeen, kun oikeusasiamies oli pyytänyt sitä selittämään, mitä toimia se oli toteuttanut tai aikoi toteuttaa varmistaakseen asetuksen noudattamisen. Tapauksessa [849/2010/KM](#) antamassaan alkuperäisessä vastauksessa komissio myönsi, ettei ollut käsitellyt kantelijan kirjeitä asetuksen mukaisesti. Se antoi asianomaiset asiakirjat tutustuttaviksi ja pyysi viivästystä anteeksi. Kantelija oli tyytyväinen saamiinsa asiakirjoihin, mutta pitäytyi pyynnön käsittelyä koskevassa kritiikissään. Tämä johti edellä mainittuihin toimenpiteisiin.

Euroopan lääkevirasto (EMA) suostui antamaan aknelääkkeeseen liittyviä haittavaikutuksia koskevan raportin yleisesti tutustuttavaksi oikeusasiamiehen suositusluonnoksen johdosta.

Kantelijan esitettyä huolenaiheensa oikeusasiamies suoritti lisätutkimuksia, joihin kuului tapaaminen EMAn kanssa. Tämän ansiosta oikeusasiamies pystyi vahvistamaan, ettei EMA ollut salannut asianomaisia asiakirjoja ja että asiakirjojen muokkaaminen oli aiheellista henkilötietojen suojaamiseksi. Päätäessään tapauksen [2493/2008/FOR](#) oikeusasiamies antoi EMAlle tunnustuksen merkittävästä edistymisestä toimintansa avoimuuden lisäämisessä¹⁷.

Tapauksessa [808/2011/MHZ](#) oikeusasiamies kiitti **Eurooppa-neuvostoa** siitä, että se oli pyytänyt anteeksi kansalaiselta, joka oli kääntynyt sen puoleen esittääkseen huolensa virka-autojen henkilökohtaisesta käytöstä. Kantelija oli pyytänyt Eurooppa-neuvostoa vastaamaan useisiin kysymyksiin ja antamaan jäljennöksen tätä asiaa koskevista säännöistä. Oikeusasiamiehen mielestä neuvoston vilpittömän anteeksipyyntö on paras esimerkki siitä, kuinka EU:n hallinto osoittaa kunnioitusta kansalaisia kohtaan. Ilman tätä kunnioitusta kuilua EU:n ja sen kansalaisten välillä ei pystytty oikeusasiamiehen mukaan kaventamaan. Oikeusasiamies totesi lisäksi, etteivät kantelijan aluksi saamat vastaukset olleet asianmukaisia.

Oma-aloitteisen tutkimuksen [OI/3/2008/FOR](#) perusteella **komissio** sitoutui uudistamaan ennakkovaroitusjärjestelmäänsä. Kyseessä on tietokonepohjainen tietojärjestelmä, jonka avulla pyritään yksilöimään EU:n taloudellisiin etuihin ja maineeseen kohdistuvat ”uhat”. Oikeusasiamies vaati, että järjestelmään kirjattujen henkilöiden oikeuksia ja erityisesti perusoikeuskirjassa vahvistettuja

perusoikeuksia (esimerkiksi oikeutta tulla kuulluksi ja oikeutta tutustua omiin tietoihin), on suojattava myös ennakkovaroitusjärjestelmän uudistamista edeltävällä siirtymäkaudella.

Avustusten alalla **komissio** suostui palauttamaan yli 100 000 EUR kansalaisjärjestölle oikeusasiamiehen sovintoratkaisuehdotuksen perusteella. Kantelija väitti tapauksessa [53/2010/OV](#), että komissio rikkoi luottamuksensuojan periaatetta, kun se ei noudattanut yhteisesti sovittua kulujen ilmoittamista koskevaa menetelmää.

Kun oikeusasiamies oli puuttunut asiaan tapauksessa [371/2010/\(MF\)AN](#), **komissio** otti käyttöön uuden kansallisten tutkintotodistusten tunnustamista koskevan käytännön ottaakseen erilaiset kansalliset käytännöt huomioon. Se katsoi myös kantelijan olevan tässä tapauksessa pätevä asianomaisiin virkoihin. Tätä ennen henkilöstöhallinnon pääosasto oli kieltäytynyt tunnustamasta kantelijan tutkintotodistusta erityisesti siksi, ettei hänen Master 2 -tutkintoon ollut saatu kolmen vuoden yliopisto-opintojen päätteeksi.

Tapauksessa [882/2009/VL](#) asianomaisen **komission** yksikön päällikkö esitti kantelijalle kirjeitse anteeksipyyntöä ja tarjoutui maksamaan 500 EUR korvauksena henkisestä kärsimyksestä. Tämä johtui loukkaavasta kirjeestä, joka oli lähetetty kantelijan aviomiehelle väitetysti perusteettomasti maksettujen vanhempainetuuksien perintämenettelyn yhteydessä. Komissio järjesti myös sisäisten koulutusten sarjan korostaakseen etiikan ja palvelualltiuden merkitystä EU:n kansalaisten kanssa asioitaessa. Nämä toimet toteutettiin oikeusasiamiehen huomautettua, että sopimattoman kielen käyttö sähköpostiviestissä saattoi hyvinkin olla merkki laajemmista ongelmista komission yksiköissä.

¹⁷. Kannattaa huomata, että EMAa koski vastaava mallitapaus vuonna 2011.

Kantelut ja tutkimukset

1.6 Päätökseen
saatujen tutkimusten
aihekohtainen analyysi

Tapauksia koskevat päätökset julkaistaan pääsääntöisesti oikeusasiamiehen verkkosivustolla (<http://www.ombudsman.europa.eu>) englanniksi ja kantelun alkuperäiskielellä. Tiivistelmät kustakin päätöksestä ovat saatavilla englanniksi. Tiivistelmät valituista tapauksista julkaistaan oikeusasiamiehen verkkosivustolla kaikilla EU:n 23:lla virallisella kielellä. Tiivistelmät sisältävät monipuolisia esimerkkejä vuonna 2012 päätökseen saatujen tapausten aiheista ja niihin liittyvistä toimielimistä sekä erilaisista tutkimuksen päättämiseen johtaneista syistä.

Tässä osiossa esitetään tärkeimpiä tutkimusten päättämistä koskeviin oikeusasiamiehen vuonna 2012 tekemiin päätöksiin liittyviä oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja. Mukana on tapauksia, joilla on ollut huomattava vaikutus avoimuuden ja hyvän hallintotavan edistämisessä EU:n toimielimissä, joiden lopputulos on ollut erityisen myönteinen kantelijan kannalta ja

joiden johdosta oikeusasiamies on voinut selvittää tärkeitä lainkohtia tai käsitellä aihetta, jota oikeusasiamiehelle ei aiemmin ole esitelty. Oikeusasiamies pyrkii edistämään perusoikeuskirjan soveltamista, joten osiossa esitellään myös tärkeitä tapauksia, jotka koskevat perusoikeuskirjassa määrättyjä oikeuksia.

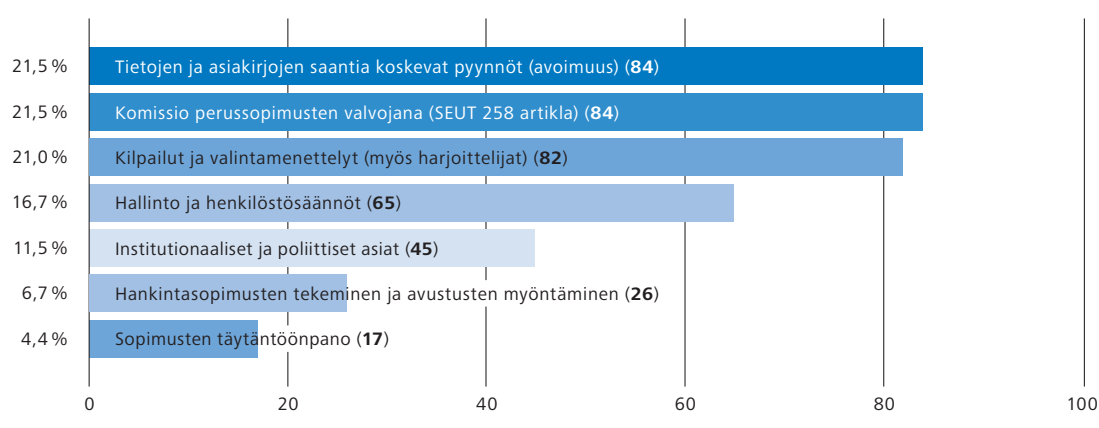
Tässä osiossa analysoidaan seuraavia tutkimusten pääaiheita:

- avoimuus, tiedonsaantioikeus ja henkilötiedot;
- komissio perussopimusten valvojana;
- hankintasopimusten tekeminen ja avustusten myöntäminen;
- sopimusten täytäntöönpano;
- hallinto ja henkilöstösäännöt;
- kilpailut ja valintamenettelyt;
- institutionaaliset, poliittiset ja muut asiat.

Edellä luetelluissa aiheryhmissä on taatusti paljon päällekkäisyyksiä. Esimerkiksi avoimuuteen liittyviä ongelmia tuodaan usein esiin kanteluissa, jotka koskevat työhönottoa tai komissiota perussopimusten valvojana. Lisäksi on huomattava, että ryhmät eivät ole samassa järjestyksessä kuin kaaviossa 1.11¹⁸.

Tässä osiossa esitetään tärkeimpiä tutkimusten päättämistä koskeviin oikeusasiamiehen vuonna 2012 tekemiin päätöksiin liittyviä oikeudellisia seikkoja ja tosiseikkoja.

Kaavio 1.11: Päätökseen saatujen tutkimusten aiheet

Huomautus: Joissakin tapauksissa oikeusasiamies päätti tutkimuksen, joka koski kahta tai useampaa aihealuetta. Prosenttiosuukien summa on siksi enemmän kuin 100 %.

18. Kaaviossa 1.11 on tietoja kaikista vuonna 2012 päätökseen saaduista tutkimuksista aihealueittain. Tarkoituksena on osoittaa käsitellyn aihealueen merkitys kaikkien oikeusasiamiehen käsittelemien tapausten joukossa.

Avoimuus, tiedonsaantioikeus ja henkilötiedot

Yleisön oikeus tutustua asiakirjoihin

SEU 10 artiklan 3 kohdassa määrätään, että unionissa päätökset tehdään ”mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia”, kun taas SEUT 15 artiklan 1 kohdan mukaan unionin toimielinten, elinten ja laitosten on toimittava mahdollisimman avoimesti edistääkseen hyvää hallintotapaa ja varmistaa kansalaisyhteiskunnan osallistumisen. SEUT 15 artiklan 3 kohdassa määrätään oikeudesta tutustua unionin toimielinten, elinten ja laitosten asiakirjoihin. Samasta oikeudesta on määrätty myös perusoikeuskirjan 42 artiklassa. Tähän perusoikeuteen sovelletaan asetusta (EY) N:o 1049/2001¹⁹.

SEUT 15 artiklan 3 kohdassa määrätään oikeudesta tutustua unionin toimielinten, elinten ja laitosten asiakirjoihin. Samasta oikeudesta on määrätty myös perusoikeuskirjan 42 artiklassa.

Asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 annetaan hakijoille kaksi oikeussuojakeinoja. Jos asiakirjaa ei luovuteta joko kokonaan tai osittain, hakija voi nostaa kanteen tuomioistuimessa SEUT 263 artiklan nojalla tai kannella oikeusasiamiehelle. Kuten jäljempänä käy ilmi, oikeusasiamiehen tutkimukset koskevat sekä menettelyyn liittyviä ongelmia että edellä mainitun asetuksen 4 artiklassa säädettyjen, tietojen luovuttamista koskevien poikkeusten soveltamista.

Menettelyyn liittyvät ongelmat

Pyyntöjen rekisteröinnin ja pyyntöihin vastaamisen viivästyminen näyttää olevan melko yleistä. Tapauksessa **1972/2009/ANA** komissio tunnusti, että kantelijan uudistetun pyynnön käsittely oli viivästynyt perusteettomasti, ja lupasi, etteivät tällaiset viivästyks

toistu jatkossa. Oikeusasiamies totesi tapauksessa **2938/2009/EIS**, ettei komissio ollut käsitellyt kantelijan pyyntöä selvästikään hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti. Komissio esitti anteeksipyyntöä. Oikeusasiamies painotti lisähuomautuksessaan, että komission olisi tarkoituksenmukaisinta toteuttaa toimenpiteitä estääkseen tällaisten laiminlyöntien toistumisen. Tapauksessa **2466/2011/ER** kantelija väitti, että komissio oli pidentänyt lain vastaisesti uudistetun pyynnön ratkaisemisen määräaika. Oikeusasiamies päätti tapauksen käsittelyn, vaikkei ollut saanut komissiolta lausuntoa, koska (i) komission vastaus oli kolme kuukautta myöhässä ja (ii) oikeusasiamiehen jo saamat tiedot riittivät kantelun käsittelyyn. Oikeusasiamies toi esille, että asetuksessa (EY) N:o 1049/2001 säädetyt määräajat

ovat velvoittavia ja niistä voidaan poiketa vain ”poikkeustapauksissa” ja kun ”yksityiskohtaiset perustelut” on annettu. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa komissio totesi vain, ettei sillä edelleenkään ollut hallussa kaikkia lopulliseen arvioon tarvittavia tietoja.

Tapauksessa **1472/2011/MMN**, jossa komissio oli kieltäytynyt antamasta tutustuttavaksi Ranskan ja Espanjan vastauksia kyselyyn, komission vastaus oli viivästynyt merkittävästi. Komissio pyysi kantelijalta anteeksi, mutta sekä kantelijalle että oikeusasiamiehelle annetuista komission vastauksista kävi ilmi, että komission mielestä tarve kuulla jäsenvaltioita asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 5 kohdan mukaisesti antaa sille oikeuden ylittää asetuksessa säädetyt asiakirjan saantia

¹⁹. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001, annettu 30 päivänä toukokuuta 2001, Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi; EYVL 2001 L 145, s. 43.

Kantelut ja tutkimukset

koskevaan pyyntöön vastaamisen määrääjat. Oikeusasiamies huomautti, että unionin tuomioistuimet olivat tehneet selväksi, että vaikka toimielin on aloittanut 4 artiklan 5 kohdan nojalla vuoropuhelun sen jäsenvaltion kanssa, josta pyydetty asiakirja on peräisin, sillä ei ole oikeutta ylittää asetuksessa säädettyjä määräaikoja.

Tapaus 1683/2010/MMN koski EPSOn järjestämään avoimeen kilpailuun liittyvien asiakirjojen saamista tutustuttavaksi. Kantelija väitti komission toimineen virheellisesti ja jättäneen perustelut antamatta pidentäessään toistamiseen uudistettua pyyntöä koskevan päätöksen tekemisen määräaika. Oikeusasiamies totesi, ettei komissio ollut perustellut päätöstään mitenkään. Hän huomautti lisäksi, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaan uudistettuun pyyntöön vastaamisen määräaika voidaan pidentää vain kerran. Komissio pahoitteli viivästystä. Tutustuttavaksi saamista koskevan pyynnön osalta komissio selitti, ettei kyseisiä asiakirjoja ollut olemassa. Oikeusasiamiehen mielestä nämä selitykset olivat vakuuttavia. Hän oli myös tyytyväinen havaitessaan, että edellisen lausunnon lisäksi komissio antoi tutustuttavaksi muutamia asiakirjoja, jotka saattaisivat kiinnostaa kantelijaa, ja kiinnitti huomion kahteen valintalautakunnan työtä koskevaan asiakirjaan.

Sisältöön liittyvät kysymykset: poikkeusten soveltaminen

Monet oikeusasiamiehen muut tutkimukset tällä alalla liittyivät asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklassa säädettyihin tutustuttavaksi saamista koskeviin poikkeuksiin.

Tarkastus-, tutkinta- ja tilintarkastustoimia koskeva poikkeus

Seuraavissa kahdessa tapauksessa toimielin kieltäytyi antamasta kyseessä olevia asiakirjoja tutustuttavaksi ja vetosi asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa säädettyyn tutkintatoimien tarkoituksen suojaa koskevaan poikkeukseen.

Tapaus 292/2011/AN koski rikkomismenettelyyn liittyvien asiakirjojen saamista tutustuttavaksi²⁰. Oikeusasiamies esitti sovintoratkaisuehdotuksen, jonka komissio hyväksyi antamalla kaksi kolmesta asianomaisesta asiakirjasta tutustuttavaksi. Kolmannen osalta komissio ilmoitti, että sen olisi kuultava ensin Espanjan viranomaisia, koska asiakirja oli niiltä peräisin. Oikeusasiamies ilmoitti luottavansa siihen, että komissio saisi neuvoteltua asiasta Espanjan viranomaisten kanssa kohtuullisessa ajassa ja ilmoittaisi kantelijalle asiakirjan tutustuttavaksi antamista koskevan perustellun päätöksensä mahdollisimman pian sen jälkeen.

Oikeusasiamies totesi tapauksessa 2914/2009/DK, että Euroopan lääkevirasto (EMA) oli kieltäytynyt väärin perustein antamasta kahta sisäistä tarkastuskertomusta tutustuttavaksi. Lisäksi kyseiset tarkastukset olivat jo valmistuneet, joten ei ollut pelkoa, että asiakirjojen tutustuttavaksi antaminen vaarantaisi tarkastukset. EMA suostui harkitsemaan kieltäytymistään ja antoi kertomukset tutustuttaviksi sekä toimitti niiden ohessa selvityksen kertomuksissa esitettyjen suositusten täytäntöönpanosta.

²⁰. Ks. myös tapaus 1972/2009/ANA, jossa komissio kieltäytyi antamasta asiakirjaa tutustuttavaksi sillä perusteella, että sen oli suojattava Kreikan viranomaisten kanssa aloittamaansa vuoropuhelua, jonka tarkoituksena oli saattaa asianomainen Kreikan lainsäädäntö EU:n lainsäädännön mukaiseksi.

Toimielimen päätöksentekomenettelyä koskeva poikkeus

Tapaus **127/2010/VIK** koski ydinenergiaan suunnattaviin ehdotettuihin investointeihin liittyvien asiakirjojen tutustuttavaksi saamista. Komissio vetosi erityisesti päätöksentekomenettelynsä suojaamisen tarvetta koskevaan poikkeukseen (eli asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan 3 kohtaan). Oikeusasiamies ei ollut vakuuttunut asiasta. Tutkimuksen aikana kävi kuitenkin ilmi, ettei hankkeen sijoittaja ollut antanut suostumustaan asiakirjojen luovuttamiselle. Koska asiassa sovellettava lainsäädäntökehys edelsi ajallisesti Lissabonin sopimuksen voimaantuloa, ei ollut lainkaan selvää, voitaisiinko kantelijan pyytämän kaltaisia asiakirjoja antaa tutustuttavaksi ilman asianomaisen jäsenvaltion, henkilön tai yrityksen suostumusta. Näin ollen oikeusasiamies totesi, etteivät lisätutkimukset olleet perusteltuja. Hän ilmoitti kantelijalle kuitenkin mahdollisuudesta esittää uusi tutustuttavaksi saamista koskeva pyyntö, sillä se olisi arvioitava Lissabonin sopimuksen voimaantulon jälkeen sovellettavissa olevien säännösten perusteella, ja näissä suostumuksen saantia koskeva vaatimus on sovitettu avoimuuden tarpeeseen.

Henkilötietojen suojaa koskeva poikkeus

Asetuksen (EY) N:o 1049/2001 4 artiklan mukaisiin poikkeuksiin kuuluu sen 1 kohdan b alakohdassa säädetty yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa koskevaan perusoikeuteen liittyvä poikkeus. Tapauksessa **3136/2008/EIS** kantelija, johon kohdistui Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkinta, pyysi saada tutustua (i) asiakirjoihin, joiden perusteella OLAF päätti suorittaa kyseisen tutkinnan, sekä (ii) tutkinnan tuloksia koskeviin tietoihin. OLAF

kieltäytyi. Oikeusasiamies tarkasti OLAFin asiakirjat ja kuuli Euroopan tietosuojavaltuutettua. Tällä perusteella hän totesi, että OLAF oli esittänyt pyynnön epäämiseksi pätevät ja asianmukaiset perusteet. Kantelijan esiin ottaman lisäkysymyksen osalta oikeusasiamies huomautti, että hänen mielestään OLAF oli antanut tiedot tutkintansa tuloksista. Oikeusasiamies huomautti kuitenkin, että perusoikeuskirjan 41 artiklassa vahvistettu oikeus hyvään hallintoon edellyttää, että tutkinnan kohteena olevalle henkilölle ilmoitetaan tutkinnan tulokset kohtuullisen ajan kuluessa tutkinnan päättymisestä. Käsiteltävänä olevassa asiassa OLAF ei ollut tehnyt niin.

Tapaus **682/2010/TN** koski pyyntöä saada henkilötietoja sisältävä raportti tutustuttavaksi. Oikeusasiamies huomautti, että komissiolla oli periaatteessa oikeus evätä pyyntö, koska kantelija ei ollut osoittanut, miksi myös henkilötietojen luovuttaminen oli välttämätöntä. Hän ehdotti kuitenkin, että komissio harkitsisi raportin muiden osien antamista tutustuttavaksi. Koska komissio ei suostunut ehdotukseen täysin, oikeusasiamies esitti kriittisen huomautuksen, jonka mukaan komissio ei ollut esittänyt vakuuttavia perusteita sille, miksi raporttia ei voitaisi antaa tutustuttavaksi osittain. Hän esitti myös lisähuomautuksen, jotta henkilötietoja sisältäviä asiakirjoja tutustuttavaksi pyytävälle hakijoille annettaisiin paremmat tiedot menettelyistä.

Yleisön oikeus tutustua tietoihin

Perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaan jokaisella on oikeus siihen, että hänen asiansa käsitellään EU:n hallinnossa puolueettomasti, oikeudenmukaisesti

Kantelut ja tutkimukset

Oikeusasiamies käsitteli vuonna 2012 monia tapauksia, joissa kansalainen väitti, ettei hallinto ollut vastannut asianmukaisesti tai lainkaan.

ja kohtuullisessa ajassa. Artiklaan sisältyy myös oikeus saada vastaus. Oikeusasiamies käsitteli vuonna 2012 monia tapauksia, joissa kansalainen väitti, ettei hallinto ollut vastannut asianmukaisesti tai lainkaan. Nämä tapaukset käsiteltiin useimmiten yksinkertaistettuja menettelyjä soveltaen, jotta kantelija saisi vastauksen ajoissa.

Tapaus 1451/2011/BEH on esimerkki täysimittaisesta tutkimuksesta, joka koski yleisön oikeutta tutustua tietoihin. Tarkemmin sanottuna tapauksessa väitettiin, että komissio oli antanut virheellisiä tietoja vapaata liikkuvuutta koskevista oikeuksista. Kantelija väitti, että unionin kansalaisten oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti annettua direktiiviä (direktiivi 2004/38/EY) koskevien komission ohjeiden eräs kohta ei ollut EU:n lainsäädännön mukainen, siten kuin unionin tuomioistuin oli sitä tulkinut asiassa *Akrich* (asia C-109/01) antamassaan tuomiossa. Oikeusasiamies havaitsi ongelman ja pyysi komissiota harkitsemaan asianomaisen kohdan tarkistamista. Komissio ilmoitti, ettei aikonut muuttaa ohjeita tässä vaiheessa, mutta arvioisi päivityksen lisäarvoa vuonna 2013 valmistuvan, direktiivin 2004/38/EY soveltamista koskevan toisen kertomuksen tulosten perusteella. Oikeusasiamies pani merkille, että komissio myönsi, että ohjeiden asianomaista kohtaa voitaisiin selkiyttää, joten hän päätti tapauksen käsittelyn, mutta pyysi komissiota pitämään hänet ajan tasalla.

Tietosuoja

Perusoikeuskirjan 7 artiklassa määrätään oikeudesta yksityisyyteen ja 8 artiklassa oikeudesta henkilötietojen suojaan. Viimeksi mainitusta oikeudesta oli kyse tapauksessa 2384/2011/AN, jossa

kantelijana oli yksittäinen henkilö, johon kohdistui OLAFin tutkinta. OLAF paljasti yksityiskohtaisia tietoja tutkintansa tuloksista kolmannelle osapuolelle. Tiedot julkaistiin lehtiartikkelissa kantelijan kotimaassa. Euroopan tietosuojavaltuutettu piti tietojen paljastamista EU:n tietosuojasääntöjen vastaisena. Kantelija vaati OLAFia tunnustamaan tehneensä väärin ja pyytämään anteeksi. OLAF kieltäytyi. Oikeusasiamiehen tutkimuksen jälkeen OLAF kuitenkin lähetti kantelijalle kirjeen, jossa se pahoitteli, ettei ollut toiminut tämän asiassa tietosuojasääntöjen mukaisesti ja pyysi tältä anteeksi.

Komissio perussopimusten valvojana

Oikeusvaltion periaate on yksi EU:n perusperiaatteista. Yksi komission tärkeimmistä tehtävistä on toimia perussopimusten valvojana²¹. SEUT 258 artiklassa määrätään yleisestä menettelystä, jonka mukaisesti komissio voi tutkia, onko jäsenvaltio mahdollisesti rikkonut EU:n lainsäädäntöä, ja viedä asian unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Komissio voi käynnistää tutkimuksen omasta aloitteestaan, kantelujen perusteella tai vastauksena Euroopan parlamentin pyyntöön käsitellä parlamentille SEUT 227 artiklan nojalla esitettyjä vetoomuksia. Muita menettelyjä sovelletaan käsiteltäessä tiettyjä asioita, esimerkiksi laittomia valtiontukia.

Tässä yhteydessä on tärkeää mainita EU Pilot -hanke²², komission ja jäsenvaltioiden välillä vuonna 2007 käyttöön otettu työmenetelmä, jolla pyritään korjaamaan EU:n lainsäädännön rikkomiset mahdollisimman aikaisessa vaiheessa niin, ettei rikkomismenettelyä

21. SEUT 17 artiklassa edellytetään, että komissio "huolehtii siitä, että perussopimuksia sekä toimielinten niiden nojalla hyväksymiä toimenpiteitä sovelletaan".

22. Ks. komission tiedonanto "Tulosten Eurooppa – yhteisön lainsäädännön soveltaminen", KOM(2007)502.

tarvita. Hankkeen tarkoituksena on varmistaa, että jäsenvaltiot panevat EU:n lainsäädännön täytäntöön entistä

käsittelyn ja kantelijalle ilmoittamisen määräajat. Komissio antoi kyseisen tiedonannon alun perin vastauksena

Oikeusasiamies ottaa vastaan ja käsittelee kanteluja, jotka on esitetty komissiota vastaan tämän toimiessa perussopimusten valvojana.

tehokkaammin ja että kansalaisten ja yritysten tekemät kantelut ratkaistaan nopeammin.

Oikeusasiamies ottaa vastaan ja käsittelee kanteluja, jotka on esitetty komissiota vastaan tämän toimiessa perussopimusten valvojana. Kun oikeusasiamies käynnistää tutkimuksen tällaisesta kantelusta, hän pitää huolen siitä, että kantelijalle tehdään selväksi, ettei tutkimuksessa selvitetä,

oikeusasiamiehen tutkimuksiin ja näistä asioista aiemmin esitettyyn kritiikkiin. Oikeusasiamiehen mielestä tämä tiedonanto on merkittävä perusta kansalaisten luottamukselle komissioon perussopimusten valvojana.

Kuten jäljempänä olevat esimerkit osoittavat, oikeusasiamiehen vuonna 2012 suorittamissa tutkimuksissa paljastui useita menettelyllisiä puutteita.

Oikeusasiamies tutkii ainoastaan sitä, miten komissio on toiminut analysoidessaan ja käsitellessään rikkomista koskevaa kantelua.

onko rikkomista tapahtunut. Näin siksi, ettei Euroopan oikeusasiamiehellä ole valtuuksia tutkia jäsenvaltioiden viranomaisten toimia. Oikeusasiamies tutkii ainoastaan sitä, miten komissio on toiminut analysoidessaan ja käsitellessään rikkomista koskevaa kantelua. Oikeusasiamies voi tarkastella komission toimintaa sekä menettelytapojen että sisällöllisten seikkojen kannalta.

Menettelylliset velvoitteet

Arvioidessaan komission menettelyllisiä velvoitteita kantelijoita kohtaan oikeusasiamies ottaa pääasialliseksi vertailukohdaksi tiedonannon²³, jonka komissio antoi alun perin vuonna 2002 ja jonka tarkistettu versio annettiin vuonna 2012²⁴. Tiedonannossa asetetaan kantelujen rekisteröintiä koskeva velvoite ja määritetään tätä velvoitetta koskevia poikkeuksia sekä vahvistetaan kantelujen

Viivästymisen ja asianmukaisen huolellisuuden laiminlyönti

Tapauksessa 773/2011/OV oikeusasiamies totesi, että päinvastoin kuin mitä kantelija väitti, komissio ei ollut laiminlyönyt tämän rikkomista koskevan kantelun asianmukaista käsittelyä, vaan komissio oli lähettänyt useita perusteltuja vastauksia. Tapauksessa 230/2011/(TS)EIS oikeusasiamies toi puolestaan esiin, ettei komissio ollut rikkomista koskevia kanteluja käsitellessään vapaa perusoikeuksiin ja hyvän hallintotavan periaatteisiin perustuvista rajoituksista. Oikeusasiamies asettui sille kannalle, ettei kysymysten monimutkaisuus ollut asianmukainen peruste tapauksessa tapahtuneelle viivästykselle. Komission esittämän johdonmukaisuuteen liittyvän perusteen osalta oikeusasiamies ilmoitti, ettei ”johdonmukaisen lähestymistavan” noudattaminen saanut johtaa tarpeettomiin viivästyksiin.

²³. Tiedonanto Euroopan parlamentille ja Euroopan oikeusasiamiehelle kantelijan asemasta yhteisön oikeuden rikkomista koskevista asioista; EYVL 2002 C 244, s. 5.

²⁴. KOM(2012)154 lopullinen: Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille. Kantelijan asema unionin oikeuden soveltamista koskevista asioista – menettelyn päivittäminen.

Kantelut ja tutkimukset

Tapaukset **930/2010/CK** ja **1827/2009/CK** koskivat väitettyä huolellisuuden laiminlyöntiä kahden rikkomista koskevan kantelun käsittelyssä. Auttaakseen komissiota parantamaan menettelyjään oikeusasiamies esitti ensimmäisessä tapauksessa kaksi lisähuomautusta. Toisessa tapauksessa hän pahoitteli tönkeytystä, jolla komissio oli hylännyt

selvitettyjä. Oikeusasiamies kunnioittaa tutkimuksissaan ja johtopäätöksissään täysin perussopimuksissa ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tunnustettua komission harkintavaltaa päättää siitä, onko rikkomisasia vietävä tuomioistuimeen.²⁶ Jos oikeusasiamies on komission arviosta olennaisesti toista mieltä, hän ilmoittaa tästä, mutta

Oikeusasiamies kunnioittaa tutkimuksissaan ja johtopäätöksissään täysin perussopimuksissa ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tunnustettua komission harkintavaltaa päättää siitä, onko rikkomisasia vietävä tuomioistuimeen.

kaikki kantelijan väitteet. Hän pani kuitenkin merkille, että tämän jälkeisten tapahtumien perusteella komission ja kantelijan välinen erimielisyys Kreikan verosäännösten oikeasta tulkinnasta on muuttunut kiistaksi.

Tapaus **1775/2012/ER** koski italialaisen savukkeidentuojan esittämään rikkomista koskevaan kanteluun vastaamatta jättämistä ja kantelun epäasianmukaista käsittelyä. Komissio tunnusti vastaanottaneensa kantelun pian sen jälkeen, kun oikeusasiamies oli ottanut komissioon yhteyttä. Lisäksi komission virkamies otti yhteyttä kanteliijaan puhelimitse ja ilmoitti tälle olevansa uusi asian käsittelijä. Kantelijan kanssa järjestettiin tapaaminen pian tämän jälkeen.

Asiasisältöön liittyvät ongelmat

Rikkomista koskevia kanteluja tutkiessaan oikeusasiamies voi tarkastella myös komission tekemien analyysien ja päätelmien asiasisältöä²⁵. Oikeusasiamies voi esimerkiksi tarkastaa, ovatko analyysit ja päätelmät kohtuullisia ja hyvin perusteltuja sekä perusteellisesti kantelijalle

korostaa, että EU:n lainsäädännön tulkinnassa ylin päätäntävalta on unionin tuomioistuimella. Tällaiset mielipide-erot ovat kuitenkin harvinaisia.

Asianmukaisten perustelujen esittämättä jättäminen

Tapauksessa **1623/2009/FOR** oikeusasiamies totesi, ettei komissio ollut selittänyt selkeästi syitä, miksei se jatkanut menettelyä kantelussa, joka koski väitettyä tekijänoikeuksien haltijoiden oikeuksien rikkomista Suomen televisiomarkkinoilla. Komissio vastasi oikeusasiamiehen ehdotukseen, jonka mukaan komission olisi selitettävä kantansa selkeästi, että kantelijan kanssa käydyn myöhemmän kirjeenvaihdon johdosta tapaus siirrettiin EU Pilot -hankkeeseen, jonka kautta komissio ottaisi yhteyttä Suomeen ja pyytäisi tietoja tai pyrkisi saamaan ongelmassa ratkaisun aikaan. Vastaavasti tapauksessa **1260/2010/RT** komissio ei ollut oikeusasiamiehen mielestä esittänyt asianmukaisia perusteluja, kun se päätti lopettaa rikkomista koskevan kantelun käsittelyn. Rikkomista koskevassa kantelussa väitettiin Ranskan viranomaisten rikkoneen eläinlääkkeiden rinnakkaistuonnista annettuja EU:n lainsäädännön säännöksiä.

²⁵. Ks. esimerkiksi edellä kohdassa 1.4 käsitelty tapaus **2591/2010/GG**, joka koski sitä, ettei komissio ollut hoitanut asianmukaisesti Wienin lentoasemaan liittyvää rikkomismenettelyä Itävaltaa vastaan.

²⁶. Oikeusasiamies huomauttaa tältä osin, ettei EU:n lainsäädännön rikkomisen tarkoita automaattisesti sitä, että komission olisi käynnistettävä rikkomismenettely. Komission on kuitenkin perusteltava, miten se käyttää laajaa harkintavaltaansa.

Oikeusasiamiehen suosituluonnoksen perusteella komissio päätti käynnistää uuden rikkomismenettelyn, joka koski tukkukauppiaiden kohtaamia hankaluuksia näiden yrittäessä eläinlääkkeiden rinnakkaistuontia.

Erimielisyys komission arviosta

Kantelija esitti tapauksessa **1909/2009/BEH** rikkomista koskevan kantelun, jonka mukaan Itävallan viranomaiset eivät, vastoin EU:n lainsäädäntöä, olleet arvioineet yksilöllisesti, aiheuttaako hänen asiakkaansa D uhkaa yleiselle turvallisuudelle. Komissio katsoi, ettei se pystynyt esitettyjen tietojen perusteella toteamaan, että Itävallan viranomaiset olisivat rikkoneet EU:n lainsäädäntöä. Se päätti olla käynnistämättä rikkomismenettelyä. Oikeusasiamiehen mielestä komissio esitti vakuuttavat perusteet kannalleen, jonka mukaan Itävallan viranomaiset toteuttivat edellä mainitun yksilöllisen arvioinnin. Komissio ei kuitenkaan käsitellyt kantelua asianmukaisesti siltä osin, kuin se kohdistui Itävallan viranomaisten päätökseen (i) olla antamatta D:lle aikaa Itävalasta poistumiseen ja (ii) olla myöntämättä EU:n lainsäädännössä vain kiireellisissä tapauksissa sallittua lykkäävää vaikutusta hänen karkottamispäätöstä koskevalle valitukselleen. Oikeusasiamies pyysi komissiota tutkimaan rikkomista koskevan kantelun tältä osin uudelleen. Komissio pitäytyi pääosin kannassaan, jonka mukaan Itävallan viranomaiset olivat tutkineet asian kiireellisyyden ja todenneet sen kiireelliseksi. Oikeusasiamiehen mielestä komission vastaus ei ollut vakuuttava. Tapauksen yksittäisen luonteen huomioon ottaen hän päätti sen käsittelyn esittämällä kriittisen huomautuksen.

Hankintasopimusten tekeminen ja avustusten myöntäminen

Oikeusasiamies käsittelee kanteluja, jotka koskevat hankintasopimusten tekemistä tai tekemättä jättämistä ja avustusten myöntämistä tai myöntämättä jättämistä. Oikeusasiamies katsoo kuitenkin, että toimitilimillä ja etenkin hankintasopimusten arviointilautakunnilla ja hankintaviranomaisilla on laaja harkintavalta ja että tällaisissa tapauksissa oikeusasiamiehen pitäisi vain tarkastaa, että menettelysääntöjä on noudatettu, tiedot ovat oikein eikä ilmeistä arviointivirhettä tai toimivallan väärinkäyttöä ole tapahtunut. Hän voi tutkia myös, ovatko toimitilimet täyttäneet velvollisuutensa perustella päätöksensä ja ovatko perustelut johdonmukaisia ja järkeviä.

Hankintasopimusten tekemisen ja avustusten myöntämisen alalla oikeusasiamiehen vuonna 2012 suorittamat tutkimukset koskivat muun muassa tarjouksentekijöiden yhdenmukaisen kohtelun laiminlyöntiä ja avoimuuden puutetta. Jäljempänä ensin kuvatussa tapauksessa oikeusasiamies sai tilaisuuden muistuttaa komissiota siitä, että hyvän hallintotavan periaatteet saattavat edellyttää, että toimitilimet tekee enemmän kuin mitä laissa on säädetty.

Yhdenvertaisen kohtelun laiminlyönti

Tapaus **642/2008/MMN** koski väitettyä eturistiriitaa, joka liittyi kilpailumenettelyn tekniseen neuvonantajaan. Kantelija väitti komission loukanneen yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska yksi arviointilautakunnan neuvonantajista oli ollut sopimuksen saaneen tarjouksentekijän palveluksessa.

Hankintasopimusten tekemisen ja avustusten myöntämisen alalla oikeusasiamiehen vuonna 2012 suorittamat tutkimukset koskivat muun muassa tarjouksentekijöiden yhdenmukaisen kohtelun laiminlyöntiä ja avoimuuden puutetta.

Kantelut ja tutkimukset

Oikeusasiamies kehotti komissiota muun muassa muotoilemaan uudelleen puolueettomuutta ja salassapitoa koskevan sitoumuksen, joka kaikkien arviointilautakunnan jäsenten ja mahdollisten tarkkailijoiden oli allekirjoitettava, jotta se kattaisi varmasti selkeästi kaikki eturistiriidat eli "tosiasialliset", "mahdolliset" ja "näennäiset" eturistiriidat. Vastauksessaan komissio väitti, että varainhoitoasetuksen asiaankuuluva säännös kattoi pelkästään "tosiasialliset" ja "mahdolliset" eturistiriidat ja että "näennäiset" eturistiriidat ovat merkityksellisiä vain silloin, kun tutkimuksessa selviää, että "tosiasiallinen" tai "mahdollinen" eturistiriita on olemassa. Oikeusasiamies ei vakuuttunut asiasta. Koska komissio kuitenkin ilmoitti tarkistavansa puolueettomuutta ja salassapitoa koskevaa sitoumusta, oikeusasiamies totesi, ettei lisätutkimuksiin ollut aihetta. Samalla hän totesi kuitenkin pyytävänsä komissiota laatimaan kohtuullisen ajan kuluessa kertomuksen ilmoitetun tarkistuksen tuloksesta.

Tapauksessa **3000/2009/JF** oikeusasiamies totesi, ettei komissio ollut varmistanut tarjouksentekijöiden yhdenvertaista kohtelua, mikä vaaransi kantelijan mahdollisuuden tulla valituksi tarjouskilpailussa. Oikeusasiamies ehdotti sovintoratkaisua, jonka mukaan komissio korvaisi kantelijalle kilpailuun osallistumisesta aiheutuneet kustannukset. Tämän tuloksena komissio maksoi yli 10 000 EUR.

Tapauksessa **105/2011/TN** kantelijan tarjous hylättiin, kun kävi ilmi, että kantelijan ehdottama ryhmänvetäjä oli sitoutunut työskentelemään kokopäiväisesti toisessa samanaikaisessa EU-rahoitteisessa hankkeessa. Oikeusasiamiehen mielestä komissio syyllistyi hallinnolliseen epäkohtaan suosittelemalla

hankintaviranomaiselle, että se sulkisi yhtiön tarjouksen kilpailusta, ennen kuin oli osoitettu, ettei ehdotettu ryhmänvetäjä olisi käytettävissä hankkeeseen.

Varsinainen päätös tarjouksen pois sulkemisesta oli kuitenkin asianmukainen. Oikeusasiamies esitti lisähuomautuksen pyrkiäkseen vähentämään vastaavien ongelmien toistumisen vaaraa.

Avoimuuden puute

Tapaus **1683/2011/TN** koski hankintasopimukseen liittyvää tarjouskilpailumenettelyä. Komissio myönsi, ettei menettely ollut täysin avoin. Se toi esiin, että laatiessaan lausuntoa tapauksesta se kävi neuvotteluja kantelijan kanssa sopiakseen asian. Oikeusasiamies arvosti sitä, että komissio oli ottanut vastuun virheestä ja neuvotteli ratkaisusta kantelijan kanssa.

Sopimusten täytäntöönpano

Oikeusasiamiehen mielestä hallinnollinen epäkohta tapahtuu, kun julkinen toimielin ei noudata sitä sitovaa määräystä tai periaatetta. Hallinnollinen epäkohta voi siis ilmetä myös silloin, kun on kyse EU:n toimielimen tekemiin sopimuksiin perustuvien velvoitteiden täyttämisestä.

Tällaisissa tapauksissa oikeusasiamiehen tutkimuksen laajuus on kuitenkin väistämättä rajallinen. Oikeusasiamies on sitä mieltä, ettei hänen pitäisi yrittää selvittää, onko jompikumpi osapuolista rikkonut sopimusta, jos asia on riitautettu. Ainoastaan toimivaltainen tuomioistuin pystyy ratkaisemaan tällaisen kysymyksen.

Oikeusasiamies katsookin, että sopimusriitoja koskevissa tapauksissa tutkimuksessa on perusteltua selvittää ainoastaan, onko unionin toimielin antanut hänelle johdonmukaisen ja järkevän selonteon toimiensa oikeusperustasta sekä siitä, miksi

se uskoo oman näkemyksensä sopimustilanteesta olevan perusteltu. Jos näin käy, oikeusasiamies toteaa, ettei hänen tutkimuksessaan ole ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Tällainen päätelmä ei vaikuta osapuolten oikeuteen viedä sopimusriita toimivaltaisen tuomioistuimen tutkittavaksi ja ratkaistavaksi.

Tapauksessa **1045/2011/RT** komissio päätti OLAFin tutkimuksen perusteella periä kahdelle hankkeelle maksetut määrät kokonaan takaisin. Kantelijan mukaan komissio ei ollut kuullut kantelijaa sitä vastaan esitettyjen väitteiden osalta. Oikeusasiamiehen mielestä kantelijalla oli ollut tosiasiaa mahdollisuus tulla kuulluksi, koska se

Vuonna 2012 oikeusasiamies tarkasteli sopimusten alalla useita perusoikeuksiin liittyviä kysymyksiä, eritoten oikeutta tulla kuulluksi. Hän käsitteli myös usein epäoikeudenmukaisuutta koskevia väitteitä etenkin tukikelpoisiin kustannuksiin ja tarkastustoimiin liittyvissä kiistoissa.

Vuonna 2012 oikeusasiamies tarkasteli sopimusten alalla useita perusoikeuksiin liittyviä kysymyksiä, eritoten oikeutta tulla kuulluksi. Hän käsitteli myös usein epäoikeudenmukaisuutta koskevia väitteitä etenkin tukikelpoisiin kustannuksiin ja tarkastustoimiin liittyvissä kiistoissa. Oikeusasiamies pohti samoin, miten laaja vastuu komissiolla on alihankkijoihin nähden.

Perusoikeuksien noudattamisen laiminlyönti

Tapaus **2635/2010/TN** koski sitä, ettei komissio ollut väitetyksi ilmoittanut kantelijalle todettuaan, että kantelija oli rikkonut EU:n vaalitarkkailuvaltuuskuntien menettelysääntöjä. Koska oikeusasiamies ei ollut täysin vakuuttunut siitä, että perusoikeuskirjassa ja Euroopan hyvän hallintotavan säännöstössä taattuja kantelijan oikeuksia oli noudatettu, hän ehdotti toimenpiteitä, joilla komissio voisi korjata tilanteen. Komissio vakuutti kantelijan olevan edelleen täysin kelvollinen ehdokas tuleviin vaalitarkkailuvaltuuskuntiin. Lisäksi komissio totesi EU:n vaalitarkkailijoiden menettelysääntöjen rikkomisen toteamisessa sovellettavien yleisten menettelyjen osalta, että komissio pani jo täytäntöön oikeusasiamiehen ehdotusta sääntöjen tarkistamisesta.

olisi voinut esittää kommenttinsa ennen takaisinperintämenettelyä sekä sen aikana ja muuttaa näin lopputulosta itselleen suotuisammaksi. Ennakkoilmoituksessa, jossa esitettiin takaisinperinnän syyt, ei kuitenkaan ollut nimenomaista kehotusta esittää huomautuksia aiotusta takaisinperinnästä eikä selvää mainintaa huomautusten esittämisen määräajasta. Oikeusasiamies esitti tältä osin lisähuomautuksen.

Tapaus **2386/2010/MHZ** koski puolalaisen asiantuntijan erottamista EU-rahoitteisen hankkeen ryhmänvetäjän tehtävästä Bosnia ja Hertsegovinassa. Kantelija väitti muun muassa, ettei hänen oikeuttaan tulla kuulluksi ja saada tietoonsa komission vaatimuksen perusteet ollut kunnioitettu. Oikeusasiamiehen mielestä se, ettei komissio varmistanut kantelijan puolustautumisoikeutta ennen kuin esitti tämän työnantajalle erottamisvaatimuksen, on hallinnollinen epäkohta. Hän arvosteli komissiota myös siitä, ettei komissio antanut vakuuttavaa selitystä sille, miksei se ilmoittanut Bosnia ja Hertsegovinan viranomaisille kantelijan erottamista koskevasta vaatimuksesta.

Väitetty epäoikeudenmukaisuus

Monet tapaukset tällä alalla liittyvät tukikelpoisia kuluja koskeviin kiistoihin,

Kantelut ja tutkimukset

joita syntyy usein tarkastustoimien johdosta. Toisinaan toimielimen kanta on kohtuullinen, joskaan näin ei ollut tapauksessa, joka koski kantelua **3373/2008/JF**, joka esitettiin, kun tietyt kulut eivät tarkastuskertomuksen mukaan olleet tukikelpoisia EU-rahoitteisessa hankkeessa. Oikeusasiamies vaati komissiota luopumaan takaisinperintää koskevasta vaatimuksestaan, koska vaatimus oli kohtuuton ja epäoikeudenmukainen. Komissio kieltäytyi. Oikeusasiamies korosti tämän jälkeen, että jos hankkeista vastaavat EU:n virkamiehet ovat vaiti kantelijan kaltaisten järjestöjen toimista näiden toteuttamissa hankkeissa, tällaiset järjestöt voivat kohtuullisesti uskoa toimivansa sovellettavien sääntöjen mukaisesti. Jos näin ei ole ja hankkeesta vastaavat virkamiehet saavat tällaiset toimet tietoonsa, heidän olisi toteutettava ennalta ehkäiseviä toimia. Jos virkamiehet eivät näin tee, heille pitäisi voida määrätä kurinpitoseuraamuksia. Koska edellä esitettyyn liittyy tärkeä periaatteellinen kysymys, oikeusasiamiehen mielestä Euroopan parlamentille osoitettava erityiskertomus voisi olla aiheellinen. Hän päätti kuitenkin olla antamatta erityiskertomusta, ennen kuin olisi tehnyt oma-aloitteisen tutkimuksen komission rahoittamia hankkeita käsiteltäessä komissiossa sovelletun menettelyn tietyistä näkökohdista.

Toisaalta tapauksessa **351/2011/OV**, joka koski hankekumppanin henkilöstökulujen hylkäämistä, oikeusasiamies totesi, että avustussopimus antoi komissiolle laillisen oikeuden hylätä kantelijan ilmoittamat henkilöstökulut. Oikeusasiamies katsoi myös, että komissio oli käyttänyt harkintavaltaa mahdollisimman pitkälti kantelijan eduksi, koska se oli antanut siirtää osan henkilöstökuluista alihankintakulujen luokkaan. Komission kieltäytyminen

olla katsomatta muita tukikelvottomia alihankintakuluja tukikelpoisiksi ei siis ollut oikeusasiamiehen mukaan epäoikeudenmukainen.

Myös tapaus **901/2011/OV** koski hankkeen tukikelvottomien kulujen takaisinperintää tarkastuksen jälkeen. Kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen ja väitti, että komission kanta oli perusteeton ja epäoikeudenmukainen. Kantelija väitti toimineensa vilpittömin mielin ja hankekoordinaattorilta saamiensa tietojen perusteella. Oikeusasiamies totesi, että komission päätelmä asianomaisten kulujen tukikelvottomuudesta oli oikea. Hän toi myös esiin, ettei koordinaattori ollut komission edustaja eivätkä koordinaattorin lausunnot sitoneet komissiota, jos niitä ei ollut annettu komission nimenomaisten ohjeiden perusteella. Oikeusasiamies totesi, ettei tällaisia nimenomaisia ohjeita ollut annettu eikä hallinnollista epäkohtaa näin ollen ollut tapahtunut.

Komission vastuu suhteessa alihankkijoihin

Kantelija työskenteli tapauksessa **535/2010/RT** asiantuntijana komission rahoittamassa hankkeessa. Kantelija sai vain osittaisen maksun työstään ja pyysi näin ollen, että komissio puuttuisi asiaan ja varmistaisi, että kantelija saisi hänelle kuuluvan maksun. Komissio ei tehnyt näin. Oikeusasiamiehen puuttuttua asiaan komissio pyysi päätoimeksisaajaa suorittamaan maksamatta olevan maksun. Oikeusasiamies päätti tapauksen käsittelyn ja lisäsi luottavansa siihen, että siihen asti saaduista kielteisistä vastauksista huolimatta komissio vaatisi päätoimeksisaajaa myös jatkossa suorittamaan maksamatta olevat maksut ja käyttäisi kaikkia käytettävissään olevia keinoja saadakseen päätoimeksisaajan muuttamaan yhteistyökyvytöntä asennettaan.

Hallinto ja henkilöstösäännöt

Oikeusasiamiehelle esitetään joka vuosi useita kanteluja, jotka koskevat toimielinten henkilöstöasioita, etenkin henkilöstösääntöjen ja muiden olennaisten asiakirjojen soveltamista EU:n hallinnossa.

Tapaus **1810/2011/BEH** koski sitä, miten sisäistä liikkumista ja avustamista koskevat kantelijan pyynnot oli käsitelty Euroopan unionin jäsenvaltioiden operatiivisesta ulkorajayhteistyöstä huolehtivassa virastossa (Frontex). Oikeusasiamiehen mielestä Frontex ei ollut vastannut ajallaan sisäistä liikkumista

Toisinaan henkilöstötapauksissa on kyse perusoikeuksista, jolloin oikeusasiamies saa tilaisuuden edistää perusoikeuskirjan asianmukaista soveltamista.

Toisinaan henkilöstötapauksissa on kyse perusoikeuksista, jolloin oikeusasiamies saa tilaisuuden edistää perusoikeuskirjan asianmukaista soveltamista. Joissakin tapauksessa kiistan aiheena on se, miten EU:n toimielimet päättävät tulkita henkilöstösääntöjä. Näissä tapauksissa oikeusasiamies pyrkii vähintäänkin varmistamaan, että toimielin ottaa huomioon tuomioistuimen oikeuskäytännön ja soveltaa sitä asianmukaisesti.

Huolellisuusvelvollisuus

Tapaus **11/2012/(ZV)AN** koski perusoikeuskirjaan liittyvää kysymystä. Tarkemmin sanottuna se koski sitä, ettei Eurooppa-kouluihin lähetettyjen opettajien oikeudesta vanhempainlomaa ollut olemassa säännöksiä. Tutkimus kohdistui komissioon, joka toimii Eurooppa-koulujen johtokunnan jäsenenä ja osallistuu niiden rahoitukseen. Oikeusasiamies katsoi, ettei mahdollisuus käyttää vanhempainlomaa ollut perusoikeuskirjan ja muiden EU:n lainsäädännön säännösten mukaista. Tutkimuksen aikana Eurooppa-koulujen henkilöstösääntöjä muutettiin siten, että niissä määrätään nyt mahdollisuudesta hakea vanhempainlomaa. Kantelijan vanhempainlomaa koskeva hakemus hyväksyttiin näin ollen.

koskevaan kantelijan pyyntöön. Avustamista koskevan pyynnön osalta hän totesi, että Frontex oli toteuttanut asianmukaisen tutkimuksen esitetystä seikoista. Frontex oli esimerkiksi nimittänyt sisäisen tutkijan, joka oli riittävän riippumaton ja asiantunteva, ja laatinut kattavan raportin kerättyjen lausuntojen ja todistusten perusteella. Toimien ajallaan toteuttamisen osalta oikeusasiamies huomautti, että Frontex oli vienyt kantelijan tapausta koko ajan tasaisesti eteenpäin ja ilmoittanut säännöllisin väliajoin kantelijalle sitä koskevasta asiaintilasta. Oikeusasiamiehen mielestä Frontexin kanta, jonka mukaan kiireellisten toimenpiteiden toteuttamatta jättäminen oli asianmukaista, oli kohtuullinen.

Kohtuuttomuus

Tapauksessa **1752/2011/RT** komissio kieltäytyi korvaamasta kantelijalle tämän lasten matkakuluja, koska kantelija päätti lähteä Guineasta ennen kuin komissio oli julistanut maahan hätätilan. Oikeusasiamies kiinnitti huomiota lasten ikään ja kehotti komissiota harkitsemaan, voisiko se päästä asiassa ratkaisuun tarjoutumalla maksamaan matkakulut vapaaehtoisesti *ex gratia* -periaatteella. Komissio suostui.

Kantelut ja tutkimukset

Tapaus **141/2011/RT** koski kantelijan lähtöpaikkakunnan määrittämistä. Komissio myönsi lausunnossaan, että Euroopan elintarviketurvallisuusviranomainen (EFSA) oli määrittänyt lähtöpaikkakunnaksi virheellisesti Brysselin Marseilles'n sijaan. Kantelija ei kuitenkaan ollut vastustanut edellistä päätöstä henkilöstösäännöissä asetetussa määräajassa, joten EFSA:n päätös sitoi komissiota. Oikeusasiamiehen mielestä komission ei ollut johdonmukaista myöntää, että EFSA:n päätös oli virheellinen, ja perustaa samalla toimintansa siihen. Vastauksessaan komissio suostui määrittämään kantelijan lähtöpaikkakunnan uudelleen.

Ylennyksiin liittyvät ongelmat

Tapauksessa **2744/2009/(MF)JF** kantelija väitti, että Euroopan talous- ja sosiaalikomitean (ETSK) henkilöstön jäsen oli ylennetty poliittisen painostuksen tuloksena. Oikeusasiamiehen tutkimuksessa paljastui, että ETSK oli todella ylentänyt kyseisen virkamiehen omien sisäisten sääntöjensä vastaisesti. Lisäksi oikeusasiamies löysi näyttöä epäasianmukaisesta sekaantumisesta ylennykseen. ETSK tunnusti toimineensa väärin ja kumosi sääntöjen vastaisen päätöksen. Se toteutti myös asianmukaisia toimenpiteitä estääkseen vastaavien tilanteiden toistumisen. Oikeusasiamies arvosteli kuitenkin sitä, ettei ETSK vastannut hänen suositusluonnokseensa asianmukaisesti, kun se antoi lausuntoja, jotka olivat selvästi vastoin sen asiakirjoissa todettuja tosiseikkoja. Koska paljastuneet sääntöjenvastaisuudet olivat erityisen vakavia ja koska tällainen menettely vaarantaa avoimuuden ja EU:n toimielinten julkisen kuvan, oikeusasiamies välitti päätöksensä Euroopan parlamentin puhemiehelle, joka voisi harkita toimittavansa sen ETSK:n asioita hoitavalle asianmukaiselle parlamentin valiokunnalle.

Myös tapaus **683/2010/OV** koski ylentämiseen liittyvää kiistaa. Tällä kertaa kantelija oli "lähetetty tilapäisesti" neuvostosta komissioon vuonna 2004. Tietojenkäsittelyvirheen vuoksi komissio kohteli häntä "siirrettynä virkamiehenä". Komissio yleni kantelijan vuonna 2008, mutta havaitessaan, että ylennys perustui ylennyspisteisiin, jotka olivat kertyneet "tilapäisesti lähetettynä" eikä "siirrettynä" virkamiehenä, ylennys peruttiin. Oikeusasiamiehen puututtua asiaan komissio myönsi, että kantelun taustalla oli tietojenkäsittelyvirhe ja että se olisi pystynyt käsittelemään siirtämistä koskevan pyynnön nopeammin. Komissio tarjoutui ylentämään kantelijan.

Kantelija kääntyi tapauksessa **475/2012/KM** oikeusasiamiehen puoleen ja väitti, että komissio oli jättänyt väärin perustein maksamatta hänelle kuuluvat määrät, jotka perustuivat hänen taannehtivin vaikutuksin tapahtuneeseen ylentämiseensä. Kantelija pyysi komissiota harkitsemaan asian sopimista, sillä oikeudenmukaisuuden nimissä vaikutti siltä, että kantelijalle pitäisi maksaa. Vain kuukauden kuluttua tutkimuksen aloittamisesta kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle, että komissio oli suostunut hänen vaatimukseensa ylentämällä hänet 1. päivästä tammikuuta 2010 ja maksamalla tästä johtuvat määrät.

Valituksen epäasianmukainen käsittely

Kantelija osallistui tapauksessa **862/2011/AN** pätevoittamismenettelyyn tuloksetta. Hän valitti asiasta henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Komissio välitti valituksen Euroopan unionin henkilöstövalintatoimistolle (EPSO), joka oli toimivaltainen asiassa, mutta EPSO sai tietää asiasta vasta viisi kuukautta myöhemmin ja katsoi tuolloin, että valitus oli hylätty hiljaisesti henkilöstösääntöjen mukaisten määräaikojen umpeuduttua.

Oikeusasiamiehen mielestä henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan henki esti EPSOa asettumasta tälle kannalle. Hän antoi suositusluonnoksen, jonka mukaan EPSOn olisi katsottava, että valitus oli jätetty sinä päivänä, jona se tosiasiaa otti valituksen vastaan. Lisäksi oikeusasiamies pyysi EPSOa arvioimaan valituksen hyväksyttävyyttä määräaikaisten noudattamisen kannalta sen päivämäärän perusteella, jona valitus on toimitettu elimelle, jolla ei ole toimivaltaa. EPSO hyväksyi oikeusasiamiehen toisen suositusluonnoksen, muttei ensimmäistä. Sen mielestä unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö tuki sen kantaa. Oikeusasiamies ei vakuuttunut EPSOn perusteluista, joten hän päätti asian esittämällä kriittiset huomautukset.

Kilpailut ja valintamenettelyt

Euroopan henkilöstövalintatoimisto (EPSO)

Suurin osa avoimia kilpailuja ja muita valintamenettelyjä koskevasta oikeusasiamiehen tutkimuksista kohdistuu Euroopan henkilöstövalintatoimistoon (EPSO). Vuosien varrella EPSO on toiminut oikeusasiamiehen kanssa rakentavasti, jotta kantelut saataisiin ratkaistua nopeasti ja hyödyllisellä tavalla. Joissakin tapauksissa tämä suuntaus jatkui myös vuonna 2012, kuten jäljempänä olevat esimerkit osoittavat. Joissakin tapauksissa EPSOn suhtautuminen vuoden aikana esille nousseisiin kysymyksiin aiheutti kuitenkin merkittävää huolta.

Järjestelyihin liittyvät ongelmat

Tapaus 989/2011/ER koski EPSOn käyttämää tietokoneella tehtävien alkukarsintojen varauskäytäntöä avoimissa kilpailuissa. Päätöksessään oikeusasiamies muistutti

oma-aloitteisen tutkimuksensa OI/9/2010/RT toteamuksista, joiden mukaan tietokoneella tehtävän alkukarsinnan uusi varausmenettely on oikeasuhteinen ja välttämätön toimenpide, jolla on tarkoitus lyhentää koko valintamenettelyn kestoa. Oikeusasiamiehen mielestä EPSO oli ilmoittanut kantelijalle asianmukaisesti seurauksista, mikäli tietokoneella tehtävän alkukarsinnan varaaminen myöhästyisi. Kantelija ei myöskään esittänyt mitään erityistä syytä sille, miksi hän ei pystynyt käyttämään internetiä varausaikana. EPSO oli lisäksi vastannut hänen kyselyihinsä nopeasti. Oikeusasiamies ehdotti kuitenkin, että EPSO voisi tulevaisuudessa ennakoida niiden hakijoiden erityistä tilannetta, jotka ilmoittavat, etteivät ole pystyneet varaamaan tietokoneella tehtävää alkukarsintaa. EPSO voisi myös harkita tarkentavansa avoimia kilpailuja koskevassa oppaassa, mitä seurauksia tietokoneella tehtävän alkukarsinnan varaamisen määräajan umpeutumisesta aiheutuisi.

Tapaus 521/2012/EIS ratkaistiin alle 30 päivän kuluessa yksinkertaistetulla menettelyllä. EPSO (i) antoi kantelijalle toisen tilaisuuden suorittaa asianomaiset kokeet asuinmaassaan ja (ii) korvasi hänen ylimääräiset matkakulunsa. Kantelija oli saanut alkukarsinnan ensimmäisen osan valmiiksi ja aloittanut toista osaa, kun tietokonejärjestelmä kaatui, minkä vuoksi hän ei pystynyt suorittamaan kokeita loppuun paikan päällä.

Epäselvät tiedot

Tapaus 1370/2010/BEH koski väitettyä hallinnollista epäkohtaa avoimen kilpailun järjestelyissä. Kilpailun tarkoituksena oli laatia varallaololuettelot kiinteistöalan assistenteista. Kantelijan mielestä hänen tekemänsä kirjallinen

Kantelut ja tutkimukset

testi ei vastannut kilpailuilmoitusta, joten kantelija otti yhteyttä EPSOon, joka väitti testin vastaavan ilmoitusta. Ilmoituksen sanamuodon analysoituaan oikeusasiamies katsoi, ettei kilpailuilmoitus ollut riittävän selkeä. Hän esitti siksi kriittisen huomautuksen.

Muut toimielimet, elimet ja laitokset

Vaikka suurin osa työhönottoa koskevista kanteluista kohdistuu EPSOon, oikeusasiamiehelle esitetään silloin tällöin kanteluja, jotka kohdistuvat muihin toimielimiin ja hyvin usein melko vastikään perustettuihin laitoksiin.

Vastauksena oma-aloitteiseen tutkimukseen **OI/3/2012/CK** Euroopan verkko- ja tietoturavirasto (ENISA) ilmoitti uudesta valintamenettelyjä koskevasta käytännöstään ja toimitti jäljennöksen tarkistetuista työhönoton suuntaviivoista. ENISAn tarkistetun käytännön mukaan hakijoille ilmoitetaan nyt menettelyn jokaisesta vaiheesta sähköpostitse. Tutkimus käynnistettiin, koska ENISAn käytäntönä oli, ettei se vastannut valintamenettelyn tuloksia koskeviin hakijoiden tietopyyntöihin.

Tapaus **1513/2010/VIK** koski sopimussuhteisten toimihenkilöiden CAST RELEX 2008 -valintamenettelyn läpäisseiden kelpoisuutta hakea avoinna olevia paikkoja EU:n toimielimissä ja virastoissa. Tapauksen kantelija vastasi Euroopan tutkimusneuvoston toimeenpanoviraston (ERCEA) julkaisemaan kiinnostuksenilmaisupyyntöön. ERCEA hylkäsi hakemuksen, koska sen mielestä vain ”tavalliseen CAST-tietokantaan” sisältyvät hakijat olivat kelpollisia osallistumaan.

Oikeusasiamies huomautti, ettei mikään kiinnostuksenilmaisupyyntö viitannut siihen etteivät CAST RELEX -tietokantaan kirjatut hakijat olisi kelpollisia. Komissio vastasi, että se oli päättänyt vuoden 2012 alussa sallia muiden EU:n toimielinten ja virastojen pääsyn CAST RELEX 2008 -tietokantaan. Lisäksi kyseisen varallaololuettelon voimassaoloa oli jatkettu 31. päivään joulukuuta 2012.

Tapaus **1017/2010/MMN** koski Euroopan historian talon työhönottomenettelyä. Vastauksena kantelijan väitteisiin oikeusasiamies myönsi, että parlamentti oli sitoutunut julkaisemaan väliaikaisten ja/tai sopimussuhteisten toimihenkilöiden valintamenettelyä koskevat tiedot EPSOn verkkosivuilla tai oli ainakin antanut tällaisen vaikutelman. Parlamentti ei noudattanut tätä (todellista tai näennäistä) sitoumusta tässä tapauksessa, mikä oli hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies eritteli myös muita parlamentin menettelyjen näkökohtia, joita voitaisiin parantaa, ja esitti kolme lisähuomautusta.

Kantelija väitti tapauksessa **328/2011/TN**, että Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskus (ECDC) ei ollut suorittanut asiaankuuluvaa valintamenettelyä oikeudenmukaisesti eikä asianmukaisesti. Oikeusasiamies havaitsi menettelyssä useita puutteita. Ensinnäkin valintalautakunta päätti virheellisesti olla ottamatta kirjallista koetta huomioon. Toiseksi hakijoille ei missään vaiheessa ilmoitettu, että heidän oli saatava vähintään 70 % pisteistä. ECDC ei myöskään ilmoittanut hakijoille asianmukaisesti työhönottomenettelyn tuloksista. Oikeusasiamies kiitti ECDC:n myönteistä suhtautumista hänen sovintoratkaisuehdotukseensa.

Tapaus **1167/2011/MMN**

kohdistui Euroopan arvopaperimarkkinaviranomaiseen (EAMV) ja koski sitä, että EAMV oli hylännyt hakemuksen erääseen virkaan. Vastauksessaan oikeusasiamiehen hallinnollista epäkohtaa koskevaan toteamukseen EAMV tarjoutui julkaisemaan uuden avoinna olevaa virkaa koskevan ilmoituksen, joka oli olennaisesti samanlainen kuin kanteluun johtanut ilmoitus. Kantelija ilmoitti olevansa kiinnostunut saamaan korvauksen. Hän katsoi myös, ettei uuden avoinna olevaa virkaa koskevan ilmoituksen julkaiseminen ollut riittävä oikaisukeino, koska uuden ilmoitusluonnoksen ja alkuperäisen ilmoituksen välillä oli eroja. Tämän perusteella EAMV toimitti muutetun ilmoitusluonnoksen, jonka kantelija hylkäsi edelleen. Oikeusasiamies päätti asian käsittelyn ja huomautti, että (i) kantelija oli tehnyt selväksi, että hän hyväksyisi vain taloudellisen korvauksen; (ii) EAMV tarjoutui toteuttamaan asianmukaiset toimenpiteet korjataksaan hallinnollisen epäkohdan ja (iii) kantelija ei esittänyt vakuuttavia syitä sille, miksi taloudellinen korvaus olisi asetettava etusijalle.

Tapaus **2017/2011/RT** koski sitä, ettei komissio antanut asianmukaista selitystä kilpailun tulosten julkaisemisen viivästyisestä. Oikeusasiamiehen mielestä komissiolta vei liian kauan aikaa julkaista alkukarsinnan tulokset. Lisäksi komissio ei esittänyt riittäviä syitä sille, miksi tulosten julkaiseminen viivästyi kymmenen kuukautta. Komissio ei myöskään missään vaiheessa noiden kymmenen kuukauden aikana katsonut asianmukaiseksi antaa hakijoille mitään tietoja päivästä, jona se odotti julkaisevansa tulokset, eikä viivästymisen syistä.

Tapaus **1264/2012/VL** kohdistui komission tekniikan tulevaisuudentutkimuksen laitokseen (IPTS) ja koski väitettyä työnhakijan syrjintää. Työnhakija päätti olla matkustamatta lentoteitse, ja näin ollen hänen työhaastattelunsa peruttiin ja hänen pyyntönsä junalipun korvaamisesta evättiin. Pian sen jälkeen kun oikeusasiamies oli pyytänyt komissiolta lausuntoa, kantelija ilmoitti, että komissio oli päättänyt korvata hänen ostamastaan junalipusta osuuden, jota ei ollut hyvitetty.

Oikeusasiamies totesi tapauksessa **278/2011/RT**, että Euroopan laajuisen liikenneverkon toimeenpanovirasto (TEN-T EA) ei ollut selittänyt täsmällisesti, miksi kantelijaa ei sijoitettu hänen hakukirjeensä vuoksi esivalintaluetteloon. Oikeusasiamies ehdotti, että TEN-T EA selittäisi yksityiskohtaisesti, miksi kantelijan kirje ei ollut yhtä vakuuttava kuin valituksi tulleiden hakijoiden kirjeet. TEN-T EA selvitti syyt yksityiskohtaisesti vastauksessaan.

Kantelija oli osallistunut tapauksessa **1425/2012/VIK** Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön (Eurofound) järjestämään valintamenettelyyn. Hakua varten hänen oli pitänyt täyttää hakulomake ja ladata se järjestelmään. Kantelija väitti, ettei ollut pystynyt toimittamaan Eurofoundin vaatimaa lomaketta. Eurofound ei havainnut mitään ohjelmistojen yhteensopivuusongelmaa, johon kantelija vetosi, mutta päätti poikkeuksellisesti hyväksyä kantelijan hakemuksen määräajan jälkeen. Eurofound suositteli lisäksi, että kantelija ottaisi yhteyttä Eurofoundin tietotekniikkahenkilöstöön, jos hänellä olisi jatkossa ongelmia asiaankuuluvan lomakkeen toimittamisessa.

Kantelut ja tutkimukset

Institutionaaliset asiat, poliittiset asiat ja muut toimet

Tässä viimeisessä luokassa tarkastellaan toimielimistä tehtyjä kanteluja, jotka koskevat toimielinten politiikantekoa tai yleistä toimintaa.

Paikan päällä tehtävä tarkastus²⁷

Tapaus 2676/2009/ANA koski OLAFin menettelyä paikan päällä tehtävässä tarkastuksessa. Kantelijan mukaan OLAF ei noudattanut sovellettavia sääntöjä eikä hyvän hallintotavan periaatteita ja rikkoi näin ollen kantelijan oikeuksia. Oikeusasiamies pyysi tutkimuksensa yhteydessä tietoja paikan päällä tehdyssä tarkastuksessa läsnä olleilta Kreikan viranomaisilta ja totesi tutkimuksen jälkeen, että OLAFin on varmistettava paikan päällä tehtävissä tarkastuksissa, että se selittää riittävästi asiassa sovellettavia asianosaisten oikeuksia ja menettelyllisiä takeita ja että nyt kyseessä olevassa asiassa OLAF ei ollut tehnyt niin. Lisäksi EU:n toimielinten virkamiesten käyttäytymisen olisi oltava moitteettoman korkeatasoista. Jos kansalainen väittää, ettei virkamiehen käyttäytyminen ole ollut näiden vaatimusten mukaista, asianomaisen toimielimen pitäisi pystyä esittämään tyydyttävä selvitys tällaisten väitteiden kumoamiseksi.

Tapaus 2450/2008/BEH koski komission valvontatehtävää Tiranassa toteutetussa rakennushankkeessa. Tarkemmin sanottuna kantelija väitti, ettei komission Albanian lähetystö ollut tukenut häntä asianmukaisesti (i) hänen pyrkimyksissään varmistaa, että hankkeen urakat toteutettiin sopimuksen mukaisesti, eikä (ii) tähän liittyvissä ristiriidoissa hankkeen muiden osapuolten kanssa. Asiakirjojen tarkastamisen jälkeen oikeusasiamies huomautti, että kantelija, joka oli päävastuussa hankkeesta,

raportoi komissiolle häneen kohdistuvista uhkaavista tilanteista ja pelottelusta. Komissio myönsi näiden kahdessa kokouksessa käsiteltyjen tapahtumien olevan vakavia. Myöntäminen ei ollut kuitenkaan oikeassa suhteessa tilanteen tiedettyyn vakavuuteen, jonka perusteella komissiolta olisi voitu selkeästi odottaa päättäväisiä toimia. Oikeusasiamies totesi samoin, ettei komissio käyttänyt käytettävissään olevia valtuuksia eikä vaatinut tutkimusta, jolla pyrittäisiin selvittämään luotettavasti yhden työntekijän kuolemaan johtaneen kohtalokkaan onnettomuuden tosiseikat. Oikeusasiamies totesi kantelijan väitteestä, jonka mukaan komissio ei ollut tukenut häntä hänen pyrkimyksissään varmistaa urakkasopimuksen noudattaminen, ettei oikeusasiamiehen tutkimuksissa paljastunut hallinnollista epäkohtaa. Koska Euroopan tilintarkastustuomioistuimella on erityistä asiantuntemusta ja erityinen vastuu EU:n varojen käytön tarkastamisessa, oikeusasiamies kehotti sitä tarkastelemaan tapauksen tiettyjä näkökohtia, joita oikeusasiamiehen tutkimus ei ollut kattanut.

Tapaus 814/2010/JF koski sitä, ettei komissio ollut vastannut Eurooppa-koulujen riippumatonta ulkoista tarkastusta koskeviin pyyntöihin, jotka liittyivät erityisesti luokalle jäämisiin ja hallintoon. Oikeusasiamies totesi, että komission ehdottama vastaus vaikutti noudattavan parlamentin tekemää ehdotusta siitä, että Eurooppa-koulu hakisi vaikutteita maailman parhaista opetusjärjestelmistä, jotka on selvitetty Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) tutkimuksessa. Oikeusasiamiehen mielestä tutkimukseen osallistuminen ei tyydyttäisi asianmukaisesti kantelijan vaatimusta ulkoisesta riippumattomasta tarkastuksesta.

²⁷ Ks. myös tapaus 512/2012/BEH, joka koski sitä, ettei komissio ollut väitetysti toteuttanut asianmukaisia toimia puuttuakseen lisääntyneisiin mehiläiskuolemiin. Tapauksesta on kerrottu edellä kohdassa 1.4.

Oikeusasiamies käynnisti oma-aloitteisen tutkimuksen **OI/14/2011/BEH** edistääkseen EU:n toimielimissä ja elimissä toimivien ruokaloiden parhaita käytäntöjä yli jääneen ruoan suhteen. Tutkimuksensa perusteella oikeusasiamies totesi, että jos tarkastellaan mahdollisia toimintatapoja, joilla yli jäänyt ruoka voidaan hävittää sekä taloudellisella että eettiset näkökohdat huomioon ottavalla tavalla, annetaan konkreettinen merkki siitä, että unionissa huolehditaan vähäosaisista. Oikeusasiamies oli tyytyväinen toimielimissä jo käyttöön otettuihin toimiin ruokajätteen syntymisen ehkäisemiseksi. Oikeusasiamiehen mukaan etusijalle olisi asetettava mahdollisimman pitkälti resurssien tehokas käyttö ja erityisesti yli jääneen ruoan antaminen ihmisten käyttöön. Oikeusasiamies huomautti, että parlamentti oli tällä välin ottanut asian esille ja antanut siihen liittyvän suosituksen.

Väitetty syrjintä

Tapaus **2650/2008/MMN** koski sitä, että Euroopan lääkevirasto (EMA) oli väitetyesti kieltäytynyt sallimasta lääkeyhtiön hallussa olevan keskitetyn myyntiluvan ehtojen muuttamista. Oikeusasiamiehen mielestä sovellettavasta lainsäädännöstä on johdettavissa, että myyntiluvan haltijan on varmistettava, että sen tuotteissa on asianmukaiset merkinnät, kun se saattaa tuotteensa markkinoille. EMAn mielestä kantelijan ehdottama merkintätapa ei ollut asiassa sovellettavan lainsäädännön mukainen, ja näkemys vaikutti oikealta. Niin ikään kantelijan esiin ottaman, syrjintään liittyvän kysymyksen osalta oikeusasiamies katsoi, etteivät myyntiluvan haltija ja rinnakkaistuoja olleet välttämättä samassa asemassa. Lisäksi vaikka niiden asemien oletettaisiin olevan toisiinsa verrattavissa, se, että EMA on saattanut antaa rinnakkaisvalmisteiden jakelijoille väärin perustein luvan lain

vastaisiin merkintäkäytäntöihin, ei antaisi kantelijalle oikeutta saada EMAlta lupaa samoille käytännöille.

Tapaus **3419/2008/KM**²⁸ koski sitä, ettei Euroopan lentoturvallisuusvirasto (EASA) ollut kääntänyt kuulemisasiakirjoja (niin kutsuttuja ”ilmoituksia ehdotetuista lisäyksistä”). Oikeusasiamies huomautti, että EASA toteutti hyödyllisiä toimia oikeaan suuntaan. EASA lupasi erityisesti tehdä selväksi verkkosivuillaan, että ilmoitusten tiivistelmien käännöksiä voisi tiedustella, sekä julkaista kaikki jo tehdyt käännökset ja pidentää kuulemisten määräaikaa tarvittaessa. Oikeusasiamies pitäytyi kuitenkin kannassaan, jonka mukaan oli perustavan tärkeää, että kuulemisasiakirjat olivat saatavilla kaikilla virallisilla kielillä, ja hänen tässä tapauksessa tekemässään suosituksessa oli otettu asianmukaisesti huomioon, että julkisia varoja on käytettävä huolellisesti. Oikeusasiamies arvosteli EASAn kieltäytymistä kääntämästä ilmoituksia tai vähintäänkin niiden tiivistelmiä.

²⁸. Ks. myös edellä kohdassa 1.4 käsitelty tapaus **640/2011/AN**, joka koski julkisissa kuulemisissa sovellettua komission kielikäytäntöä.

Kantelut ja tutkimukset

1.7 Siirrot ja neuvonta

Euroopan oikeusasiamiehen vuonna 2012 käsittelemistä tapauksista yli 75 %:ssa (1 854) hän pystyi auttamaan kantelijaa joko käynnistämällä tutkimuksen, välittämällä asian toimivaltaiselle elimelle tai neuvomalla kantelijalle, kenen puoleen kääntyä. Oikeusasiamiehen toimivallan ulkopuolelle jäävissä kanteluissa on usein kyse EU:n oikeuden väitetystä rikkomisesta jäsenvaltioissa. Usein tällaiset tapaukset soveltuvat jonkun muun Euroopan oikeusasiamiesten verkostoon kuuluvan kansallisen tai alueellisen oikeusasiamiehen käsiteltäväksi. Myös Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta on verkoston täysjäsen. Yksi verkoston tarkoituksista on helpottaa kantelujen nopeaa siirtämistä toimivaltaiselle verkoston jäsenelle – joko kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle tai vastaavalle elimelle taikka Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnalle.

Yhteensä 60 %
(1 467) kanteluista,
jotka Euroopan
oikeusasiamies
käsittelee
vuonna 2012,
kuului Euroopan
oikeusasiamiesten
verkoston jäsenen
toimivaltaan.

Yhteensä 60 % (1 467) kanteluista, jotka Euroopan oikeusasiamies käsittelee vuonna 2012, kuului Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jäsenen toimivaltaan. Näistä 740 tapausta kuului Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan. Kuten kaaviosta 1.12 näkyy, 727 tapauksessa oikeusasiamies siirsi kantelun²⁹ verkoston jäsenelle tai neuvoi kantelijaa ottamaan yhteyttä verkoston jäseneseen. Näin ollen 664 kantelua, alla olevat kaksi esimerkkiä mukaan lukien, siirrettiin tai välitettiin kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle tai vastaavalle elimelle ja 63 kantelua siirrettiin tai välitettiin Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnalle.

Alueelliselle oikeusasiamiehelle siirretty kantelu

Italiassa asuva vammaisen henkilö pyysi viranomaisilta taloudellista apua, jotta hän saisi pysyvän avustajan, minkä avulla hän pystyisi asumaan omillaan omassa kodissaan, kuten Italian lainsäädännössä säädettiin. Asianomaiset paikallisviranomaiset vastasivat pystyvänsä antamaan hänelle vain pienen rahasumman. Kantelija ei ollut vastaukseen tyytyväinen, vaan kääntyi oikeusasiamiehen puoleen, joka puolestaan siirsi tapauksen (tapaus **255/2012/CMV**) Lombardian (Italia) alueelliselle oikeusasiamiehelle. Alueellinen oikeusasiamies ilmoitti myöhemmin Euroopan oikeusasiamiehelle, että asianomaiset paikallisviranomaiset olivat päättäneet antaa kantelijalle tämän pyytämän summan kokonaisuudessaan.

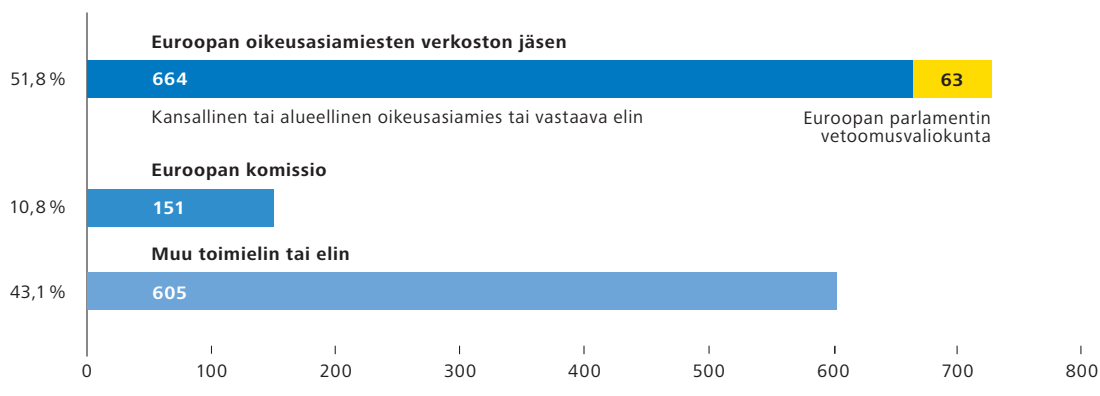
Kansalliselle oikeusasiamiehelle siirretty kantelu

Ranskassa asuva 12-vuotias romanialainen tyttö ilmoitti, että hänen isänsä, joka oli Romanian kansalainen, oli vankilassa Romaniassa, ja hän itse asui Ranskassa äitinsä ja kahden pikkusiskonsa kanssa. Hänen äitinsä oli hyvin sairas. Hän pyysi oikeusasiamiestä auttamaan isäänsä, jotta tämä siirrettäisiin kärsimään tuomionsa Ranskassa ja pystyisi näin olemaan lähempänä perhettään, tai lyhentämään tuomiota, jotta hän voisi palata kotiin. Oikeusasiamies siirsi tapauksen (tapaus **522/2012/AN**) Ranskan oikeusasiamiehelle, joka osoitti tapauksen toimistossaan lasten oikeuksia hoitavalle osastolle.

²⁹. Kantelu siirretään ainoastaan, jos kantelija antaa etukäteen suostumuksensa.

Kaavio 1.12: Muille toimielimille ja elimille siirretyt kantelut
Kantelijaa neuvotti kääntymään muun toimielimen tai elimen puoleen

Huomautus i: Edellä oleviin lukuihin sisältyy 95 kantelua, jotka on rekisteröity vuoden 2011 lopulla mutta käsitelty vuonna 2012. Niihin ei sisälly 18:aa kantelua, jotka on rekisteröity vuoden 2012 lopulla, mutta joiden käsittely oli vuoden lopussa vielä kesken eikä jatkotoimista ollut päätetty.

Huomautus ii: Joissakin tapauksissa oikeusasiamies antoi kantelijalle useamman tyyppisiä neuvoja, joten prosenttiosuuskien summa on yli 100 %.

Joissakin tapauksissa oikeusasiamies voi katsoa perustelluksi siirtää kantelun Euroopan komissiolle, SOLVIT-verkostolle tai Sinun Eurooppasi -neuvontaan. SOLVIT on komission perustama verkosto, joka auttaa kansalaisia näiden ongelmissa käyttäen oikeuksiaan unionin sisämarkkinoilla. Sinun Eurooppasi -neuvonta on toinen komission perustama EU:n laajuinen verkosto, joka auttaa kansalaisia ja antaa näille EU:ssa asumista, työskentelyä ja matkustamista koskevia neuvoja. Ennen kuin kantelu siirretään tai kantelijaa neuvotaan, oikeusasiamiehen toimisto pyrkii selvittämään, mikä toimielin tai elin voi parhaiten auttaa kantelijaa. Vuonna 2012 oikeusasiamies neuvoi 151:tä kantelijaa kääntymään komission³⁰ puoleen ja 605:tä muiden toimielinten ja elinten, myös SOLVIT-verkoston ja Sinun Eurooppasi -neuvonnan, sekä erikoisalojen oikeusasiamiesten tai jäsenvaltioiden kanteluja käsittelevien elinten puoleen.

Kuten jäljempänä esitetystä esimerkeistä näkyy, kantelijalle annettiin neuvoja tai tapaus siirrettiin yhteensä yli 53 %:ssa kaikista oikeusasiamiehen vuonna 2012 käsittelemistä tapauksista.

Kantelijoita neuvottiin ottamaan yhteyttä Euroopan komissioon

Maltan kansalainen kanteli Maltan rahoituspalveluviranomaiselle (MFSA, Maltan FIN-NET-verkoston³¹ jäsen) eräästä rahoituspalveluyhtiöstä Maltalla. Hän ei ollut tyytyväinen MFSA:n vastaukseen, joten hän kääntyi Euroopan oikeusasiamiehen puoleen ja pyysi tätä lopulta siirtämään kantelunsa (tapaus **1231/2012/CMV**) komissiolle. Oikeusasiamies siirsi kantelun komission sisämarkkinoiden ja palvelujen pääosastolle. Kantelijalle antamassaan vastauksessa komissio selitti, ettei se ollut toimivaltainen käsittelemään asiaa, ja kehotti kantelijaa esittämään sille mahdollisia uusia tietoja, jotka osoittaisivat, että MFSA oli soveltanut EU:n sääntöjä epäasianmukaisesti.

³⁰. Lukuun sisältyy joitakin tapauksia, joissa komissiota vastaan tehtyä kantelua ei voitu ottaa tutkittavaksi, koska tarvittavia hallinnollisia valitusteitä ei ollut käytetty ennen oikeusasiamiehelle kantelemista.

³¹. FIN-NET-verkosto on rahoituspalvelualan riitojenratkaisuverkosto, johon kuuluu Euroopan talousalueen (EU:n jäsenvaltiot sekä Islanti, Liechtenstein ja Norja) kansallisia tuomioistuimen ulkopuolisia riitojenratkaisujärjestelmiä. FIN-NET-verkoston jäsenet ohjaavat rajatylittäviin riitoihin rahoituspalvelujen tarjoajien kanssa ajautuneet kuluttajat asiaankuuluvien riitojenratkaisujärjestelmien puoleen ja antavat tarvittavat tiedot näistä järjestelmistä. Komissio perusti verkoston vuonna 2001.

Kantelut ja tutkimukset

Kun komissio oli jättänyt toistamiseen vastaamatta italialaisen savukkeidentuojan rikkomista koskevaan kanteluun, tämä otti yhteyttä oikeusasiamieheen. Oikeusasiamies otti yhteyttä komissioon (tapaus **1775/2012/ER**), joka rekisteröi kantelijan rikkomista koskevan kantelun, vastasi hänen kirjeisiinsä ja suostui hänen pyyntöönsä järjestää tapaaminen. Tapaamisessa ja sen jälkeisessä tietojenvaihdossa savukkeidentuoja esitti komissiolle lisätietoja, perusteita ja näkemystään tukevia asiakirjoja. Oikeusasiamies kuuli komissiolta ja kantelijalta myöhemmin, että komissio käsitteli kantelijan rikkomista koskevaa kantelua aktiivisesti.

Kantelijoita neuvottiin ottamaan yhteyttä SOLVIT-verkostoon

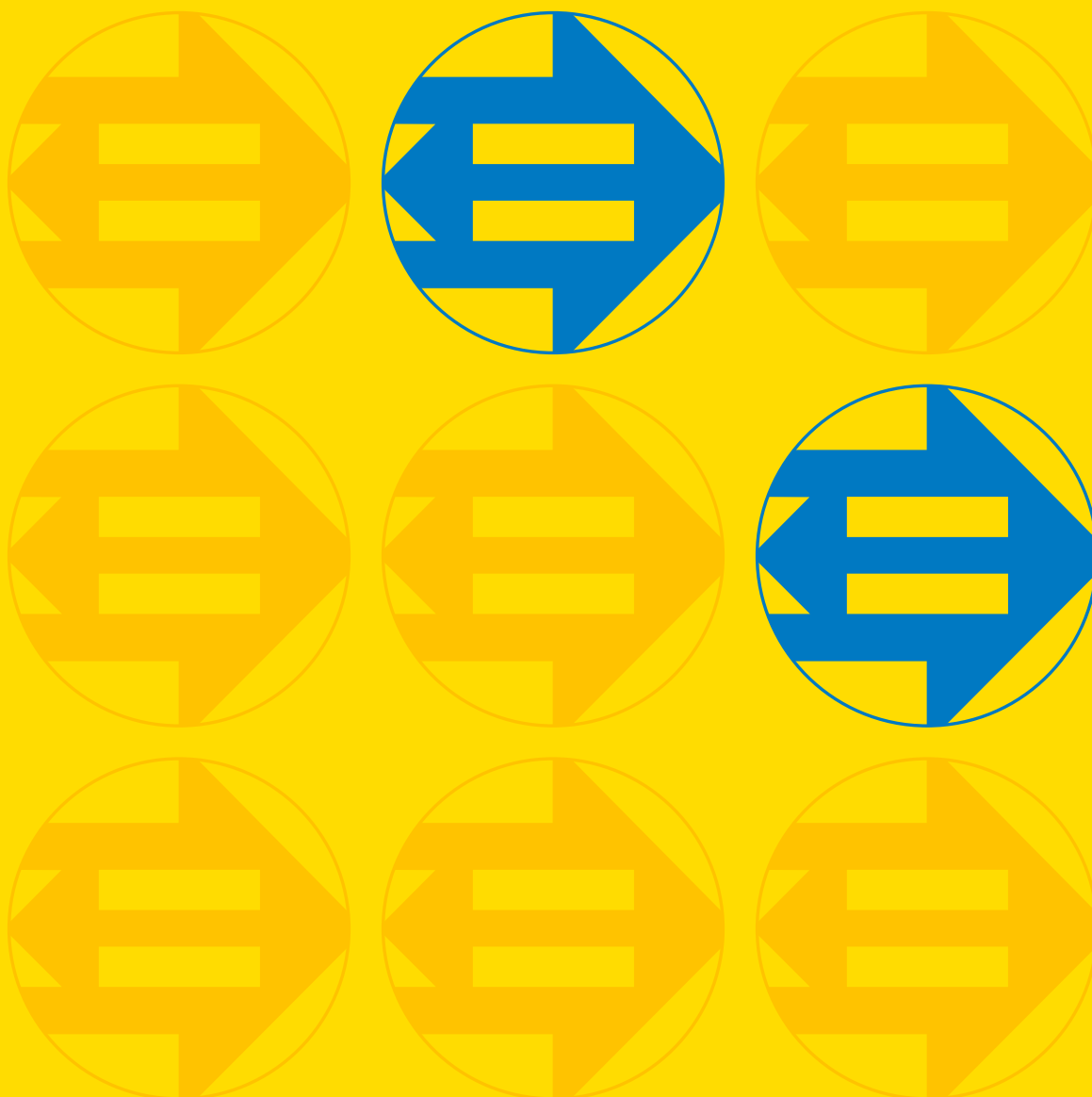
Tapauksessa **644/2012/MF** Ranskan kansalainen kohdisti eläkkeensä määrää koskevan kantelunsa Saksan viranomaisiin. Hänen mielestään hänen saamansa eläke ei ollut oikeassa suhteessa hänen työssäolovuosiinsa nähden eivätkä Saksan viranomaiset olleet laskeneet määrää asianmukaisesti. Oikeusasiamies siirsi tapauksen Ranskan SOLVIT-verkostolle, joka ilmoitti oikeusasiamiehelle myöhemmin aikovansa käynnistää tutkimuksen ja ottavansa yhteyttä asiaankuuluviin Saksan viranomaisiin asian sopimiseksi.

Toisessa tapauksessa (tapaus **1944/2012/HK**) Espanjan kansalainen valitti Yhdistyneen kuningaskunnan työ- ja eläkeviraston (Department of Work and Pensions) työttömyys- ja toimeentulotukitoimiston (Employment and Support Allowance office) päätöksestä. Hän oli muuttanut Espanjasta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja työskennellyt kaksi vuotta osa-aikaisesti, ennen kuin hänellä todettiin syöpä ja tuberkuloosi. Työ- ja eläkevirasto päätti, ettei hänen katsottu asuvan vakituisesti maassa eikä hän olisi näin ollen oikeutettu työttömyys- ja toimeentulotukeen. Oikeusasiamies siirsi asian Espanjan SOLVIT-verkostolle.

Lissabonin sopimuksen tultua voimaan on oleellista, että toimielimet kehittävät ja edistävät palvelualttiutta kansalaisia kohtaan ja kansalaisten oikeuksien kunnioittamista. Edellä esitettyyn aihekohtaiseen analyysiin on pyritty kokoamaan oikeusasiamiehen vuonna 2012 suorittamien tutkimusten koko laaja-alainen ja runsas kirjo. Analyysissä esitellään myös ne erilaiset keinot, joilla oikeusasiamies pyrkii edistämään palvelualttiuden periaatetta ja auttaa tekemään perusoikeuskirjasta arkipäivää. Jos haluat tutustua tarkemmin oikeusasiamiehen tutkimuksiin, voit käydä oikeusasiamiehen verkkosivustolla, johon sisältyy kattavampia tiivistelmiä oikeusasiamiehen ratkaisuksista sekä ratkaisuja, suositusluonnoksia ja erityiskertomuksia.

2 Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

Tässä luvussa kerrotaan Euroopan oikeusasiamiehen suhteista EU:n toimielimiin, hänen oikeusasiamieskollegoihinsa ja muihin keskeisiin sidosryhmiin vuonna 2012. Siinä kuvataan kokouksia ja seminaareja, joihin oikeusasiamies osallistui, sekä muita tapahtumia, joiden tarkoituksena on varmistaa kantelujen tehokas käsittely ja parhaiden käytäntöjen mahdollisimman laaja jakaminen sekä lisätä tietämystä oikeusasiamiehen tehtävistä eri sidosryhmien keskuudessa.

Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

2.1 Suhteet EU:n toimielimiin, elimiin ja laitoksiin¹

Euroopan oikeusasiamies tapaa säännöllisesti EU:n toimielinten jäseniä ja virkamiehiä keskustellakseen siitä, miten hallinnon laatua voitaisiin parantaa, korostaakseen kantelujen hyvän käsittelytavan merkitystä ja varmistaakseen, että hänen huomautustensa, suositustensa ja kertomustensa johdosta toteutetaan asianmukaisia jatkotoimia.

Euroopan komissio

Oikeusasiamiehen joka vuosi suorittamista tutkimuksista suurin osa koskee Euroopan komissiota, joten oikeusasiamiehen toimisto pyrkii pitämään säännöllisesti yhteyttä komission jäseniin ja virkamiehiin.

Oikeusasiamiehen joka vuosi suorittamista tutkimuksista suurin osa koskee Euroopan komissiota, joten oikeusasiamiehen toimisto pyrkii pitämään säännöllisesti yhteyttä komission jäseniin ja virkamiehiin.

Vuoden aikana oikeusasiamies Diamandouros tapasi toimielinten välisistä suhteista ja hallinnosta vastaavan Euroopan komission varapuheenjohtajan Maroš Šefčovič.

Oikeusasiamies Diamandouros keskusteli 22. maaliskuuta Euroopan komission pääjohtajien kanssa.

Oikeusasiamies tapasi myös käännöstoimen pääosaston apulaispääjohtajan Rytis Martikonisin ja Euroopan komission palkkatoimiston (PMO) johtajan Stephen Questin sekä esitelmöi PMO:n johtoryhmälle.

Euroopan parlamentti

Oikeusasiamies esitteli *Vuosikertomuksen 2011* Euroopan parlamentin puhemiehenä toimivalle Euroopan parlamentin jäsenelle Martin Schulzille 22. toukokuuta ja parlamentin vetoamusvaliokunnalle 19. kesäkuuta. Parlamentti keskusteli vuosikertomuksesta 25. lokakuuta pidetyssä täysistunnossa. Esittelijänä toimi vetoamusvaliokunnan puheenjohtaja, Euroopan parlamentin jäsen Erminia Mazzoni.

Lisäksi oikeusasiamies Diamandouros esitteli erityiskertomuksensa (tapaus 2591/2010/GG) vetoamusvaliokunnalle 19. kesäkuuta. Vuoden aikana oikeusasiamies Diamandouros tapasi lisäksi infrastruktuurin ja logistiikan pääosaston pääjohtajan Constantin Stratigakis ja avustajien valiokunnan yhteispuheenjohtajan Maria Panagiotoun.

Euroopan oikeusasiamies esitteli *Vuosikertomuksen 2011* Euroopan parlamentin puhemiehenä toimivalle Euroopan parlamentin jäsenelle Martin Schulzille 22. toukokuuta.

1. Tässä kertomuksessa kaikista EU:n toimielimistä, elimistä ja laitoksista käytetään nimitystä "toimielimet".

Muut toimielimet

Vuonna 2012 oikeusasiamies Diamandouros tapasi Euroopan keskuspankin (EKP) pääjohtajan Mario Draghin, Euroopan investointipankin (EIP) pääjohtajan Werner Hoyerin, Euroopan unionin henkilöstövalintatoimiston (EPSO) päällikön David Bearfieldin ja Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tietosuojavaltuutetun Laraine Laudatin.

Lisäksi hän esitelmöi Euroopan unionin henkilöstökoulutuskeskuksen järjestämän julkishallinnon Erasmus-ohjelman osallistujille.

Virastot

Vuoden 2012 aikana oikeusasiamies Diamandouros piti yhteyttä EU:n eri virastoihin korostaakseen hyvän hallintotavan, hyvän kantelujen käsittelytavan ja palvelualltiuden tärkeyttä.

Oikeusasiamies vieraili seuraavissa virastoissa tai tapasi niiden johtajia ja henkilöstökomiteoita: FRA, Cedefop, Eurofound, Europol, Eurojust, EJRK, ENISA, Frontex ja ECHA.

Vuonna 2012 toteutetusta EU:n erillisvirastojen vierailuohjelmasta, jonka tarkoituksena on edistää hyvää hallintotapaa ja jakaa parhaita käytäntöjä virastojen välillä, on lisätietoa vuosikertomuksen kohdassa 1.1 "Kantelut ja oma-aloitteiset tutkimukset".

2.2 Suhteet oikeusasiamiehiin ja vastaaviin elimiin

Monet kantelijat kääntyvät Euroopan oikeusasiamiehen puoleen, kun heillä on ongelmia valtionhallinnon tai alue- tai paikallishallinnon kanssa. Euroopan oikeusasiamies tekee tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioissa toimivien kollegojensa kanssa varmistaakseen, että EU:n lainsäädäntöä koskevat kansalaisten kantelut käsitellään ripeästi ja tehokkaasti. Tätä yhteistyötä harjoitetaan pääasiassa Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kautta. Verkostoon kuuluu nykyisin 99 toimistoa 35:ssä Euroopan maassa. Siihen kuuluvat EU:n jäsenvaltioiden, ehdokasvaltioiden ja Euroopan talousalueeseen ja/tai Schengen-alueeseen kuuluvien muiden maiden kansalliset ja alueelliset oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet sekä Euroopan oikeusasiamies ja Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta.

Yhtenä verkoston keskeisenä tehtävänä on helpottaa kantelujen nopeaa siirtämistä toimivaltaiselle oikeusasiamiehelle tai vastaavalle elimelle. Vuonna 2012 Euroopan oikeusasiamies siirsi 727 tapauksessa kantelun jollekin verkoston jäsenelle tai neuvoi kantelijaa ottamaan yhteyttä verkoston jäseneen. Lisätietoja tästä yhteistyöstä on annettu luvussa 1.

Suoraa merkitystä kantelujen käsittelylle on myös erityismenettelyllä, jossa kansalliset tai alueelliset oikeusasiamiehet voivat pyytää Euroopan oikeusasiamieheltä kirjallisia vastauksia EU:n lainsäädäntöä ja sen tulkintaa koskeviin tiedusteluihin, yksittäisten tapausten käsittelyssä esiin nousevat kysymykset mukaan luettuina. Vuonna 2012 oikeusasiamies vastaanotti kolme tällaista tiedustelua. Irlannin

Euroopan oikeusasiamies tekee tiivistä yhteistyötä jäsenvaltioissa toimivien kollegojensa kanssa varmistaakseen, että EU:n lainsäädäntöä koskevat kansalaisten kantelut käsitellään ripeästi ja tehokkaasti.

Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

oikeusasiamies esitti näistä yhden, ja se koski maaseudun kehittämistukea, ja Marchen (Italia) ja Veneton (Italia) alueelliset oikeusasiamiehet esittivät tiedustelut, jotka koskivat työntekijöiden vapaata liikkuvuutta ja sairausvakuutusta.

Auttaakseen kansallisia ja alueellisia oikeusasiamieskollegoitaan ratkaisemaan näissä tapauksissa esille tulleita kysymyksiä Euroopan oikeusasiamies joko vastasi suoraan tiedusteluun tai pyysi Euroopan komissiota vastaamaan.

Verkosto on hyödyllinen vaihdettaessa tietoja EU:n lainsäädännöstä ja parhaista käytännöistä seminaarien, kahdesti vuodessa ilmestyvän uutiskirjeen sekä keskusteluun ja asiakirjojen jakamiseen tarkoitetun Ekstranetin kautta.

Ekstranetissä keskusteltiin vuonna 2012 muun muassa oikeusasiamiesten toimenkuvasta ihmisoikeuksien ja perusoikeuksien suojaamisessa ja edistämisessä, oikeusasiamiesten valtuudesta panna vireille hallintotoimia koskevia oikeuskäsittelyjä, oikeusasiamiesten käyttämistä tapausten hallintajärjestelmistä, sosiaalisen median käytöstä vuorovaikutukseen kansalaisten kanssa, julkisella paikalla alkoholin vaikutuksen alaisena olevien henkilöiden pidättämisestä, lentoasemien

turvataarkastuksista, potilaiden oikeuksista tutustua potilastietoihinsa ja ilman rakennuslupaa rakennettujen rakennusten purkamisesta.

Euroopan oikeusasiamies järjestää yhdessä joko kansallisen tai alueellisen kollegansa kanssa vuorovuosina seminaarit verkoston kansallisille ja alueellisille oikeusasiamiehille.

Euroopan oikeusasiamies ja kolme Belgian alueellista oikeusasiamiestä järjestivät yhdessä Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kahdeksannen alueellisen seminaarin. Seminaari pidettiin Brysselissä 14.–16. lokakuuta 2012. Seminaariin osallistui oikeusasiamiehiä sekä oikeusasiamiesten toimistojen ja vastaavien elinten henkilökuntaa kuudesta EU:n jäsenvaltiosta, joissa tällaisia alueellisia elimiä on olemassa, sekä Sveitsistä. Seminaariin osallistuivat myös Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan edustajat.

Seminaarissa keskusteltiin eri aiheista, muun muassa sisäisten riitojenratkaisumekanismien lisääntymisen vaikutuksesta oikeusasiamiehiin, yhteydenpidosta kansalaisiin, yhteydenpidosta hallintoihin ja siitä, miten oikeusasiamiesten toimistot voivat parantaa kansalaisille tarjottuja palveluja.

Euroopan oikeusasiamies ja kolme Belgian alueellista oikeusasiamiestä järjestivät yhdessä Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kahdeksannen alueellisen seminaarin Brysselissä 14.–16. lokakuuta.

Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kahdeksas yhteyshenkilöiden seminaari pidettiin Strasbourgissa 24.–26. kesäkuuta.

Seminaarin osallistujilla oli kunnia saada kuunnella seuraavia keskeisiä puhujia: Euroopan parlamentin varapuhemies Rainer Wieland, Euroopan unionin tuomioistuimen varapresidentti Koen Lenaerts ja EU:n alueiden komitean entinen puheenjohtaja Luc Van den Brande.

Euroopan oikeusasiamiesten verkoston kahdeksas yhteyshenkilöiden seminaari pidettiin Strasbourgissa 24.–26. kesäkuuta 2012. Seminaariin osallistui henkilöstöä kaikkiaan 26 maassa toimivista oikeusasiamiesten toimistoista sekä Euroopan parlamentista, Euroopan komissiosta ja Euroopan unionin perusoikeusvirastosta. Seminaarin kuudessa istunnossa keskusteltiin eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta ja vetoomusoikeudesta, tapausten käsittelyssä sovellettavien menettelyjen kehittämisestä, oikeusasiamiesten toimistojen uudelleenorganisoinnista, verkoston ja sen jäsenten näkyvyyden lisäämisestä, oikeusasiamiesten toimenkuvasta perusoikeuksien suojaamisessa ja oikeusasiamiesten toimenkuvasta vangittujen henkilöiden suojelemisessa.

2.3 Suhteet muihin sidosryhmiin

Euroopan oikeusasiamies on sitoutunut varmistamaan, että jokainen kansalainen tai organisaatio, jolla on vaikeuksia EU:n toimielinten kanssa, on selvillä oikeudestaan kannella oikeusasiamiehelle hallinnollisesta epäkohdasta. Hän haluaa myös lisätä yleisemmin tietämystä oikeusasiamiehen pyrkimyksistä edistää avoimuutta, vastuullisuutta ja palveluallttiutta EU:n hallinnossa.

Vuoropuhelun säilyttäminen sidosryhmien kanssa on yksi keskeinen painopiste oikeusasiamiehen toimintastrategiassa vuosiksi 2009–2014. Oikeusasiamies järjesti Brysselissä 24. huhtikuuta interaktiivisen seminaarin aiheesta ”Eurooppa kriisissä: kansalaisten luottamuksen voittamisen haaste”. Tämä vuotuinen kevättapahtuma on kohdistettu kansalaisille, yhdistyksille, kansalaisjärjestöille, yrityksille, kansalaisyhteiskunnan

Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

Euroopan oikeusasiamiehen tiedotustoiminnan kohokohta vuonna 2012 oli seminaari aiheesta ”Eurooppa kriisissä: kansalaisten luottamuksen voittamisen haaste”. Seminaarin kaksi pääpuhujaa olivat Euroopan parlamentin puhemies Martin Schulz ja Tanskan pääministeri, EU:n neuvoston silloinen puheenjohtaja Helle Thorning-Schmidt.

järjestöille, toimittajille, alueellisille ja kansallisille edustustoille, EU:n muiden toimielinten edustajille ja muille asiasta kiinnostuneille. Siihen osallistui yli 300 henkilöä. Seminaarin keskusteluissa keskityttiin konkreettisiin toimenpiteisiin, joita Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden toimielimet voivat toteuttaa kansalaisten luottamuksen ansaitsemiseksi. Pääpuhujia olivat Euroopan parlamentin puhemies Martin Schulz, Tanskan pääministeri ja EU:n neuvoston silloinen puheenjohtaja Helle Thorning-Schmidt ja Euroopan komission puheenjohtaja José Manuel Barroso. Seminaaria johti BBC:n EU-kirjeenvaihtaja Shirin Wheeler.

Toinen oikeusasiamiehen aihepiirikohtaisten tapahtumien vuotuinen kohokohta on kansainvälinen oikeus tietää -päivä, jota vietetään 28. syyskuuta. Vuonna 2012 oikeusasiamies isännöi jälleen yhteistyössä EIP:n valitusjärjestelmän kanssa Brysselissä pidettyä seminaaria aiheesta ”Kansainvälinen oikeus tietää -päivä – Avoimuus ja vastuullisuus kansainvälisissä kehityspankeissa”. Tilaisuuteen osallistui yli sata

yhdistysten, kansalaisjärjestöjen, yritysten, kansalaisyhteiskunnan järjestöjen, toimittajien, alueellisten ja kansallisten edustustojen ja muiden EU:n toimielinten edustajaa.

Oikeusasiamies tapasi presidentti Demetris Christofiasin sekä kansalaisyhteiskunnan järjestöjen edustajia vieraillessaan Kyproksella 17.–19. syyskuuta. He keskustelivat EU:n lainsäädännön ja EU-rahoitteisten ohjelmien täytäntöönpanosta sekä ongelmista asioitaessa EU:n toimielinten kanssa. Pyöreän pöydän keskustelussa oikeusasiamies Diamandouros ja Kyproksen oikeusasiamies Eliza Savvidou keskustelivat toimittajien kanssa hyvästä hallintotavasta, oikeusvaltion periaatteista, avoimuudesta ja demokratiasta. Oikeusasiamies Diamandouros käsitteli Euroopan oikeusasiamiehen suhteita kansallisiin oikeusasiamiehiin. Euroopan parlamentin Kyproksen tiedotustoimisto isännöi näitä tapaamisia. Oikeusasiamies puhui myös Kyproksen yliopistossa aiheesta ”Hyvä hallinto, vastuullisuus ja oikeusvaltion periaatteet: oikeusasiamiehen toimenkuva”.

Vieraillessaan syyskuussa Kyproksella Euroopan oikeusasiamies tapasi Kyproksen presidentin Demetris Christofiasin.

Riippumattoman oikeusasiamieslaitoksen perustamiseen Turkissa tähtäävän prosessin yhteydessä Euroopan oikeusasiamies osallistui Turkin oikeusministeriön järjestämään työpajaan Istanbulissa 26.–27. tammikuuta. Hän tapasi myös entisen Turkin suurlähettilään ja nykyisen Turkin teollisuustyönantajien ja yrittäjien liiton (TÜSİAD) johtokunnan jäsenen Volkan Vuralin, joka vastaa ulkoasioista ja EU-säännösten noudattamisesta, sekä EU-asioiden apulaismministerin, professori Hasan Yaşarin. Oikeusasiamies Diamandouros esitteli molemmissa tapaamisissa Euroopan oikeusasiamiehen toimenkuvaa ja keskusteli oikeusasiamieslaitoksen perustamista Turkkiin koskevasta lakiehdotuksesta. Oikeusasiamies oli yksi työpajan puhujista.

Oikeusasiamies järjesti yhdessä ReNEUAL-verkoston² johtoryhmän kanssa Brysselissä maaliskuussa konferenssin aiheesta ”Kohti EU:n hallintomenettelylakia?” keskustellakseen EU:n hallintomenettelylain puolesta ja sitä vastaan esitetyistä perusteluista. Konferenssiin osallistui yli 100 osallistujaa. Puhujina olivat muun

muassa oikeusasiamies, useita professoreja ReNEUAL-verkoston johtoryhmästä ja EU:n toimielinten edustajia.

Vahvistaakseen synergiaetuja ihmisoikeuselinten kanssa Euroopan oikeusasiamiehen pääsihteeri Ian Harden edusti toimistoa kokouksessa, jonka FRA järjesti lokakuussa Wienissä. Osallistujat keskustelivat tavoista, joilla EU:n perusoikeuskirjasta voitaisiin ”tehdä arkipäivää”. Vuoden 2013 nimittäminen Euroopan kansalaisten vuodeksi sekä ensimmäisen eurooppalaisen kansalaisaloitteen käynnistäminen toukokuussa tarjosivat mainiot puitteet toimille, joilla pyritään vahvistamaan Euroopan kansalaisuuden luonnetta ja sisältöä. Tässä yhteydessä kansalaisjärjestö nimeltä European Citizen Action Service (ECAS) järjesti marraskuussa Brysselissä konferenssin aiheesta ”EU:n kansalaisen pilaria rakentamassa”. Euroopan oikeusasiamiehen toimistoa edusti johtaja João Sant’Anna. Samassa kuussa johtaja Gerhard Grill edusti oikeusasiamiehen toimistoa Lontoossa EMAn järjestämässä työpajassa, joka koski kliinisten kokeiden tietoihin tutustumista ja avoimuutta.

² EU:n hallinto-oikeudellinen tutkimusverkosto. Verkosto käsittelee yksinkertaistetun EU:n hallintolainsäädännön mahdollista aineellista tarvetta.

Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

Oikeusasiamies isännöi 28. syyskuuta 2012 Brysselissä yhteistyössä EIP:n valitusjärjestelmän kanssa seminaaria aiheesta "Kansainvälinen oikeus tietää -päivä – Avoimuus ja vastuullisuus kansainvälisissä kehityspankeissa".

Kaiken kaikkiaan oikeusasiamies ja hänen toimistonsa ylemmät virkamiehet esittelivät vuoden 2012 aikana toimiston työtä yli 50 tapahtumassa ja kahdenvälisessä tapaamisessa keskeisten sidosryhmien – kuten lakimiesryhmien, liike-elämän järjestöjen, ajatushautomoiden, kansalaisjärjestöjen, alueellisten ja paikallisten hallintoviranomaisten edustajien, edunvalvojien ja eturyhmien, tutkijoiden, korkean tason poliittisten edustajien ja virkamiesten – kanssa. Näitä konferensseja, seminaareja ja tapaamisia pidettiin Brysselissä ja jäsenvaltioissa.

Vuoden 2012 aikana Euroopan oikeusasiamiehen toimiston henkilöstö piti 94 esitelmää 2 408 kansalaiselle eri puolilta EU:ta ja muualta maailmasta. Vierailijoista noin 55 % saapui Saksasta, ja seuraavaksi eniten heitä tuli Ranskasta, Belgiasta ja Tanskasta. Lähes 20 % vierailijoista saapui EU:n toimielimistä, joskin osa tuli niinkin kaukaa kuin Kanadasta, Kiinasta ja Etiopiasta. Vaikka oikeusasiamiehen toimistossa voidaan järjestää resurssipulan takia vuosittain vain rajallinen määrä esitelmiä, oikeusasiamies pyrkii aina

mahdollisuuksien mukaan suostumaan asiasta kiinnostuneiden kutsuihin ja pyyntöihin.

Oikeusasiamiehen keskeiseen mediatoimintaan kuului vuonna 2012 Brysselissä toukokuussa järjestetty lehdistötilaisuus *Vuosikertomuksesta 2011*. Oikeusasiamies Diamandouros ja hänen toimistonsa ylemmät virkamiehet antoivat toimittajille lisäksi yli 30 haastattelua lehtiin, radioon ja televisioon sekä sähköisiin tiedotusvälineisiin. Oikeusasiamiehen toimisto julkaisi vuoden aikana 18 lehdistötiedotetta, joissa käsiteltiin muun muassa merkittäviä avoimuuteen liittyviä EMAAa koskevia tapauksia, komission rajoittavaa kielikäytäntöä julkisissa kuulemisissa, komission ennakkovaroitusjärjestelmää ja komissio toimia lisääntyneiden mehiläiskuolemien torjumiseksi. Lisäksi lehdissä ja verkkomediassa julkaistiin 1 700 artikkelia Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta.

Oikeusasiamiehen verkkosivustoa päivitettiin säännöllisesti koko vuoden ajan päätöksillä, tapausten tiivistelmillä, lehdistötiedotteilla, tulevia tapahtumia

Vuonna 2012 oikeusasiamies Diamandouros ja hänen toimistonsa ylemmät virkamiehet antoivat toimittajille yli 30 haastattelua.

koskevilla tiedoilla, audiovisuaalisella sisällöllä, julkaisuilla ja muilla asiakirjoilla. Verkkosivuston ”Resurssit”-osaan lisättiin ”Strategia”-osio. Siitä löytyvät muun muassa oikeusasiamiehen toimikauden strategia, vuotuiset hallintosuunnitelmat ja vuotuiset toimintakertomukset. Uusi osio luotiin myös uudelle kanteluoppaalle nimeltä *The European Ombudsman’s guide to complaints – A publication for staff of the EU institutions, bodies, offices, and agencies*.

Oikeusasiamies otti syksyllä 2012 käyttöön nimettömän palautemekanismin, jossa kaikkia verkkosivuston kautta kantelun tehneitä kantelijoita pyydetään vastaamaan muutamiin kysymyksiin sen jälkeen, kun heidän tapauksensa on saatu päätökseen. Kyselyn tulosten avulla oikeusasiamies pystyy parantamaan jatkuvasti kantelijoille tarjotun palvelua.

sivuja oli yhteensä yli 6,2 miljoonaa. Eniten käyntejä tehtiin Luxemburgista ja seuraavaksi eniten Espanjasta, Belgiasta, Puolasta, Alankomaista ja Ranskasta. Interaktiivinen opas oli jälleen oikeusasiamiehen sivuston suosituin ominaisuus. Tämän tärkeän työkalun tarkoitus on auttaa yksittäistä henkilöä löytämään sopivimman elimen, jonka puoleen kääntyä kanteluineen. Vuonna 2012 yli 19 000 henkilöä haki ja sai neuvoja oikeusasiamieheltä interaktiivisen oppaan kautta.

Oikeusasiamies päätti vuonna 2012 laajentaa tiedotustoimintansa ulottuvuutta ja kattavuutta kehittämällä sosiaalisen median käyttöä. Sosiaalisesta mediasta tuli oikeusasiamiehen kevättapahtumassa 24. huhtikuuta ensimmäisen kerran olennainen osa oikeusasiamiehen toimintaa: keskustelut suoratoistettiin kolmella

Oikeusasiamiehen verkkosivustolle tehtiin 1. tammikuuta–31. joulukuuta 2012 yli 310 000 yksittäistä käyntiä ja katsottuja sivuja oli yhteensä yli 6,2 miljoonaa.

Oikeusasiamiehen verkkosivustolle tehtiin 1. tammikuuta–31. joulukuuta 2012 yli 310 000 yksittäistä käyntiä ja katsottuja

kielellä internetissä ja yleisön Twitter-kommentit heijastettiin reaaliaikaisesti salissa. WiFi-verkko oli kaikkien

Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

osallistujien käytössä, jotta osallistujat sekä salin sisällä että salin ulkopuolella pystyisivät olemaan vuorovaikutuksessa keskenään. Verkkoyleisön kysymyksiä ja kommentteja otettiin aktiivisesti esille salin keskusteluissa, ja kaikki puhujat vastailivat Twitterin kautta vastaanotettuihin kysymyksiin ja kommentteihin.

Heinäkuussa henkilöstöön liittyi sosiaalisen median vastaava, ja kesän aikana oikeusasiamies perusti LinkedIn-sivunsa. Oikeusasiamiehen YouTube-kanava avattiin 10. syyskuuta, ja video nimeltä "Asiat solmussa EU-hallinnon kanssa?" julkaistiin 23 kielellä. Lisäksi aloitettiin toimet videon jakamiseksi mahdollisimman laajalti verkkoviestintäkanavilla. Vuoden 2012 loppuun mennessä videota oli katseltu yli 19 900 kertaa Euroopan komission audiovisuaalisella portaalilla ja oikeusasiamiehen YouTube-kanavalla. Oikeusasiamies avasi virallisen Twitteri-tilinsä 11. lokakuuta.

2.4 Vammaisten henkilöiden oikeudet³

Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus vammaisten henkilöiden oikeuksista tuli EU:n osalta voimaan 22. tammikuuta 2011. Yleissopimuksen johdosta oikeusasiamies sai seuraavat kaksi tehtävää:

Yleissopimuksen sisäinen täytäntöönpano

Jokaisen EU:n toimielimen, elimen ja laitoksen – myös oikeusasiamiehen – on pantava vammaisten henkilöiden oikeuksia koskeva yleissopimus täytäntöön tehtäviään hoitaessaan. Tätä varten oikeusasiamies

- parantaa verkkosivustonsa ja julkaisujensa saavutettavuutta sekä Brysselissä sijaitsevien uusien toimitilojensa esteettömyyttä;
- lisää henkilöstönsä tietämystä esimerkiksi sisäisessä uutiskirjeessä julkaistavilla artikkeleilla;
- osallistuu asiaankuuluvaan EU:n toimielinten väliseen komiteaan (*Comité de préparation pour les affaires sociales*), jonka tehtävänä on tutkia mahdollisuutta yhdenmukaistaa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpano EU:n hallinnossa.

Yleissopimuksen 33 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettuun rakenteeseen osallistuminen

Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen 33 artiklan 2 kappaleessa määrätään yhdestä tai useammasta riippumattomasta

3. Oikeusasiamies tiedottaa kansalaisille jatkossa joka vuosi vuosikertomuksessaan toiminnastaan vammaisten oikeuksien alalla.

järjestelmästä muodostuvan rakenteen perustamisesta edistämään, suojelemaan ja seuraamaan yleissopimuksen täytäntöönpanoa. EU:n neuvosto vahvisti 29. lokakuuta 2012 komission ehdotuksen EU:n rakenteeksi, johon kuuluvat oikeusasiamies, parlamentin vetoamusvaliokunta, perusoikeusvirasto, komissio ja Euroopan vammaisfoorumi. Rakenteen perustamiskokous pidettiin 23. tammikuuta 2013 Brysselissä.

Rakenteen kautta hoidettavilla tehtävillä on seuraavat kolme erillistä ulottuvuutta:

Suojeleminen

Euroopan oikeusasiamies pitää EU:n toimielimet vastuuvollisina tutkimalla kanteluja ja suorittamalla oma-aloitteisia tutkimuksia. Oikeusasiamiehen velvollisuus tutkia ja raportoida kanteluista on keskeistä niissä EU:n toimissa, joilla pyritään suojelemaan vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevasta yleissopimuksesta johtuvia oikeuksia, koska sillä varmistetaan, että toimielimet noudattavat itse velvollisuuttaan noudattaa näitä oikeuksia. Yksittäisillä henkilöillä, jotka uskovat, ettei EU:n toimielin toimi vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen mukaisesti, on oikeus kääntyä oikeusasiamiehen puoleen.

Esimerkkinä voidaan mainita, että oikeusasiamies käynnisti helmikuussa 2012 tutkimuksen (2455/2011/JF) kantelusta, jonka mukaan (i) EPSOn verkkosivut eivät sovellu näkövammaisille eikä (ii) EPSOlla ole selkeää ja johdonmukaista käytäntöä näkövammaisten hakijoiden suhteen. Tutkimuksen aloittamista koskevassa EPSOlle osoitetussa kirjeessään oikeusasiamies otti esille vammaisten

henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen ja pyysi EPSOa ottamaan sen huomioon vastauksessaan. Oikeusasiamiehen tutkimus on vielä kesken.

Oikeusasiamiehelle voi esittää kantelun paitsi yleissopimuksen täytäntöönpanosta EU:n toimielimissä, myös tavasta, jolla komissio hoitaa tehtävänsä asiaankuuluvan EU:n lainsäädännön noudattamisen valvojana suhteessa jäsenvaltioihin.

Edistäminen

Edistääkseen vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanoa oikeusasiamies jatkaa ennakoivaa työtään ja tiedottaa kansalaisille ja EU:n virkamiehille heidän asiaan liittyvistä oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä määrittää ja tuo esiin hyviä hallintotapoja. Vuonna 2012 oikeusasiamies ja hänen henkilöstönsä osallistuivat erilaisiin kokouksiin, joissa käsiteltiin vammaisten oikeuksia. Lisäksi *Vuosikertomukseen 2012* on lisätty tämä vammaisten oikeuksia koskeva osio.

Seuraaminen

Oikeusasiamies voi oma-aloitteisten tutkimusten kautta osallistua EU:n hallinnon toiminnan ennakoivaan seurantaan. Vaikka oikeusasiamiehen tehtäviin ei kuulu järjestelmällinen lainsäädäntötyön seuraaminen, oikeusasiamies kirjoitti parlamentin puhemiehelle helmikuussa 2012 meneillään olevan EU:n henkilöstösääntöjen tarkistuksen osalta. Oikeusasiamiehen mielestä henkilöstösääntöjen tarkistamiseen liittyvä lainsäädäntömenettely tarjoaa arvokkaan tilaisuuden varmistaa, että EU:n hallinto on tietoinen vammaisten oikeuksiin liittyvistä vastuistaan.

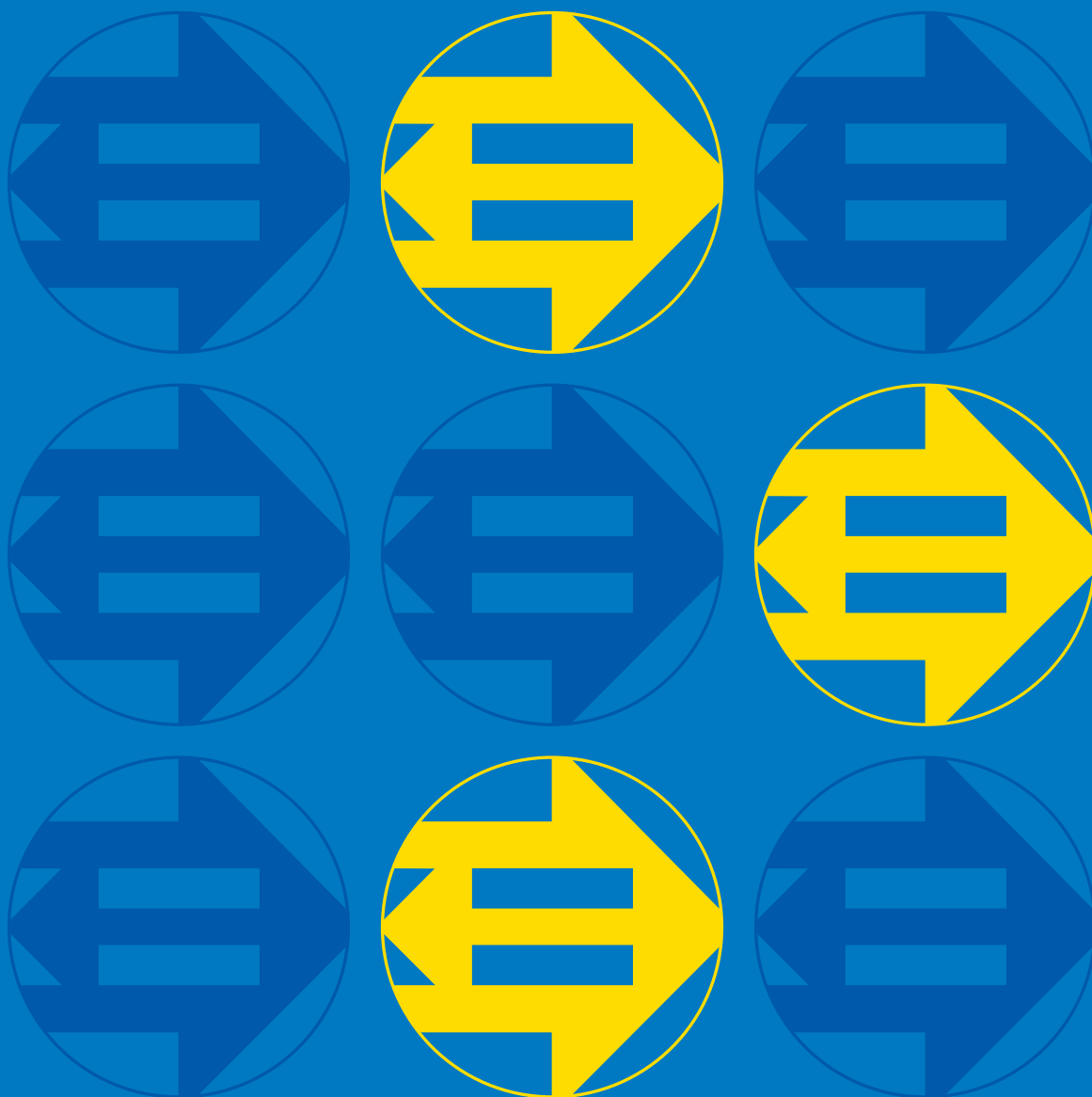
Suhteet toimielimiin, oikeusasiamiehiin ja muihin sidosryhmiin

Kuten tämän vuosikertomuksen kohdassa 2.2 kerrotaan, Euroopan oikeusasiamiesten verkosto auttaa Euroopan oikeusasiamiestä toimimaan tiiviisti jäsenvaltioiden kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten kanssa. Määrittääkseen ja jakaakseen parhaita käytäntöjä vammaisten oikeuksien alalla Euroopan oikeusasiamies käyttää verkoston tiedotuskanavia käynnistääkseen tietojenvaihdon kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten kanssa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanoon liittyvien kaikkien edellä mainittujen näkökohtien osalta.

Vuonna 2013 Euroopan oikeusasiamies aikoo kuulla 33 artiklan 2 kappaleessa tarkoitetun EU:n rakenteen muita jäseniä laatiakseen monivuotisen työohjelman, joka perustuu tarveanalyysiin ja käytettävissä oleviin resursseihin, ja määritelläkseen näin toimenkuvansa vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanon edistämiseksi ja seurannassa EU:n toimielinten tasolla.

3 Resurssit

Tässä luvussa annetaan yleiskuva oikeusasiamiehen toimistolla vuonna 2012 käytettävissä olleista resursseista. Siinä kuvataan toimiston organisaatorakennetta sekä toimia, joilla varmistetaan sujuva tiedonkulku henkilöstön keskuudessa ja edistetään henkilöstön ammatillisia kehitysmahdollisuuksia. Luvun toisessa osassa käsitellään oikeusasiamiehen talousarviota ja viimeisessä osassa toimiston resurssien käyttöä.

Resurssit

3.1 Henkilöstö

Toimistolla on erittäin pätevä ja kielitaitoinen henkilöstö. Näin varmistetaan, että se voi hoitaa kunnolla tehtävät, jotka sille on annettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyllä sopimuksella ja joita ovat hallinnollisia epäkohtia koskevien kantelujen käsittely EU:n 23 virallisella kielellä ja kansalaisten tietojen kartuttaminen oikeusasiamiehen työstä. Säännölliset henkilöstötapaamiset sekä vuotuinen henkilöstön retriitti auttavat pitämään koko henkilöstön ajan tasalla toimiston tapahtumista ja kannustavat pohtimaan, miten kunkin työntekijän työpanos edistää toimiston toiminta-ajatuksen sisältävien tavoitteiden saavuttamista.

Henkilöstön retriitti ja henkilöstötapaamiset

Euroopan oikeusasiamiehen henkilöstön retriitit ovat olennainen osa toimiston strategista suunnittelutyötä, ja ne antavat ideoita ja hyödyllistä osviittaa käytäntöjen laadintaan. Ne ovat osa vuotuista tapahtumasykliä, jossa henkilöstö ja harjoittelijat saavat tilaisuuden pohtia ja jakaa näkemyksiään valituista aiheista, jotka liittyvät suoraan toimiston työhön ja toimintaan. Tarkoituksena on vahvistaa ja syventää henkilöstön kykyä ymmärtää ja sisäistää toimiston arvot ja tehtävät sekä osallistua niiden tehokkaaseen toteuttamiseen.

Henkilöstön retriitti järjestettiin jo toisena vuonna peräkkäin Bad Herrenalbissa Saksassa 28.–30. maaliskuuta 2012. Oikeusasiamies kutsui yhteen istuntoon kouluttajia Euroopan unionin henkilöstökoulutuskeskuksesta, joka järjesti henkilöstölle ryhmähengen luomisharjoitteita, minkä tavoitteena on hakea synergiaetuja tehokkaasta tiimityöstä.

Oikeusasiamies myös kutsuu henkilöstöä säännöllisesti koolle varmistamaan, että tiedonkulku on sujuvaa henkilöstön keskuudessa. Lisäksi henkilöstön jäsenet osallistuvat sekä ulkoisiin että sisäisiin koulutustilaisuuksiin kehittääkseen itseään ammatillisesti. Sisäisessä koulutuksessa henkilöstö osallistui muun muassa tilaisuuksiin, joissa käsiteltiin eettisyyttä ja hyvää käytöstä sekä selkokielistä englantia.

Oikeusasiamies ja toimiston henkilöstö

Vuonna 2012 Euroopan oikeusasiamiehen toimiston henkilöstösuunnitelma sisälsi 66 virkaa. Vuoden lopussa oikeusasiamiehen toimiston organisaatorakenne oli seuraava:

Euroopan oikeusasiamies:
P. Nikiforos Diamandouros

Oikeusasiamiehen kabinetti

Kabinettipäällikkö:

Zina Assimakopoulou

Pääsihteeristö

Pääsihteer:

Ian Harden

Viestintäyksikkö

Yksikön päällikkö:

Ben Hagard

Pääosasto A

Johtaja:

João Sant'Anna

Kantelu- ja tutkimusyksikkö 1

Yksikön päällikkö:

Marta Hirsch-Ziemińska

Kantelu- ja tutkimusyksikkö 2

Yksikön päällikkö:

Fergal Ó Regan

Oikeusasiamies kutsui yhteen istuntoon kouluttajia Euroopan unionin henkilöstökoulutuskeskuksesta, joka järjesti henkilöstölle ryhmähengen luomisharjoitteita, minkä tavoitteena on hakea synergiaetuja tehokkaasta tiimityöstä.

Euroopan oikeusasiamies kutsuu henkilöstöä säännöllisesti koolle tarkoituksenaan taata sujuva tiedonkulku henkilöstön keskuudessa ja edistää henkilöstön ammatillisia kehittymismahdollisuuksia. Oikeusasiamiehen henkilöstö tapasi Strasbourgissa heinäkuussa ja joulukuussa ja sai kuulla toimistoon vaikuttavista uusimmista muutoksista hallinnon, oikeuden ja menettelytapojen aloilla.

Kirjaamo

Kirjaamon päällikkö:
Peter Bonnor

Pääosasto B

Johtaja:
Gerhard Grill

Kantelu- ja tutkimusyksikkö 3

Yksikön päällikkö:
Lambros Papadias

Kantelu- ja tutkimusyksikkö 4

Vt. yksikön päällikkö:
Bernhard Hofstötter

Henkilöstö-, hallinto- ja talousarvioyksikkö

Yksikön päällikkö:
Loïc Julien

Tietosuojaavastaava

Rosita Agnew

Täydellinen ja säännöllisesti päivitettävä henkilöstöluettelo sekä yksityiskohtaista tietoa oikeusasiamiehen toimiston organisaatorakenteesta ja kunkin yksikön tehtävistä on saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivustolla (<http://www.ombudsman.europa.eu>) EU:n 23 virallisella kielellä. Ota yhteyttä oikeusasiamiehen toimistoon, jos haluat tulostetun henkilöstöluettelon.

Resurssit

3.2 Talousarvio

Vuoden 2012 talousarvio

Oikeusasiamiehen talousarvio on ollut Euroopan unionin talousarvion itsenäinen pääluokka (nykyinen pääluokka VIII)¹ 1. tammikuuta 2000 alkaen. Se jakautuu kolmeen osastoon. Osastoon 1 sisältyvät palkat, korvaukset ja muut henkilöstöön liittyvät menot. Osastoon 2 sisältyvät kiinteistöt, irtain omaisuus, laitteet ja sekalaiset käyttömenot. Osastoon 3 sisältyvät toimiston yleisistä tehtävistä aiheutuvat menot.

Vuonna 2012 talousarviomäärärahat olivat 9 516 500 EUR.

Talousarvion valvonta

Tehokkaan varainhoidon varmistamiseksi oikeusasiamiehen sisäinen tarkastaja Robert Galvin tarkastaa määräajoin toimiston sisäiset valvontajärjestelmät ja sen varainkäytön.

Kuten muidenkin EU:n toimielinten tapauksessa, Euroopan tilintarkastustuomioistuin tarkastaa myös oikeusasiamiehen toimiston tilit.

Toimielinten välinen yhteistyö

Resurssien mahdollisimman tehokkaan käytön varmistamiseksi ja tarpeettomien henkilöstöä koskevien päällekkäisyyksien välttämiseksi oikeusasiamies tekee mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä EU:n muiden toimielinten kanssa. Näin tarjotut palvelut laskutetaan Euroopan oikeusasiamieheltä. Tällä yhteistyöllä on saatu aikaan merkittäviä säästöjä EU:n talousarviossa. Oikeusasiamiehen yhteistyökumppaneita ovat erityisesti

- Euroopan parlamentti sisäiseen tilintarkastukseen ja kirjanpitoon liittyvien palvelujen sekä teknisten palvelujen (kiinteistöt, tietotekniikka, viestintä, lääkäripalvelut, koulutus, kääntäminen ja tulkkaus) osalta;
- Euroopan unionin julkaisutoimisto erilaisten julkaisuihin liittyvien näkökohtien osalta;
- Euroopan unionin palkkatoimisto (PMO) eläkeasioiden sekä virkamiesten ja toimihenkilöiden palvelussuhteen päättymiseen liittyvien muiden asioiden osalta;
- Euroopan unionin elinten käännöskeskus, jossa tehdään monia käännöksiä, joita tarvitaan oikeusasiamiehen kansalaisten puolesta tekemässä työssä.

1. Neuvoston asetus (EY, EHTY, Euratom) N:o 2673/1999, annettu 13 päivänä joulukuuta 1999, 21 päivänä joulukuuta 1977 annetun Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavan varainhoitoasetuksen muuttamisesta; EYVL 1999 L 326, s. 1.

3.3 Resurssien käyttö

Oikeusasiamies laatii joka vuosi vuotuisen hallintasuunnitelman, jossa määritellään konkreettiset toimet, jotka on toteutettava toimiston painopisteiden saavuttamiseksi. Vuotuinen hallintasuunnitelma sisältää keskeiset suoritusindikaattorit, joilla mitataan näiden tavoitteiden saavuttamisessa edistymistä. Oikeusasiamies laatii myös vuotuisen toimintakertomuksen. Vuotuisessa toimintakertomuksessa kerrotaan toiminnan tuloksista vuotuisessa hallintasuunnitelmassa esitettyjen tavoitteiden kannalta, toimintaan liittyvistä riskeistä, oikeusasiamiehen käytössä olevien resurssien hyödyntämisestä ja toimiston sisäisen valvontajärjestelmän toimivuudesta ja tehokkuudesta.

Vuoden 2012 alussa oikeusasiamies julkaisi verkkosivustollaan vuotuisen hallintasuunnitelman, vuotuisen toimintakertomuksen ja vuotuisen tulostaulun, josta käyvät ilmi saavutetut tulokset vuoden 2011 keskeisiin suoritusindikaattoreihin nähden.

Miten otat yhteyttä Euroopan oikeusasiamieheen

Kirjoita

Euroopan oikeusasiamies
1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F - 67001 Strasbourg Cedex

Soita

+33 (0)3 88 17 23 13

Faksaa

+33 (0)3 88 17 90 62

Lähetä sähköpostia

eo@ombudsman.europa.eu

Verkkosivusto

<http://www.ombudsman.europa.eu>

Tämä Vuosikertomus on julkaistu Internetissä osoitteessa:
<http://www.ombudsman.europa.eu>

© Euroopan unioni, 2013

Kaikki valokuvat © Euroopan unioni, ellei toisin mainittu.

Tekstin jäljentäminen opetustarkoituksiin ja ei-kaupallisiin tarkoituksiin on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Ulkoasu ja painatus: Rosendahls - Schultz Grafisk, Albertslund, Tanska, ja EntenEller A/S, Valby, Tanska.

Laadittu FrutigerNext- ja Palatino-kirjasinlajeilla.

Printed in Luxembourg

ISBN 978-92-9212-482-3 . ISSN 1680-3833 . doi:10.2869/15472 . QK-AA-13-001-FI-C

Jos tarvitset tavallista suuremman tekstikoon tästä julkaisusta, ota yhteys Euroopan oikeusasiamiehen toimistoon. Pyrimme pyydettyä toimittamaan myös ääniversion.

